

Szántó Lóránt

*„Száll az ének,
szól a rege...”*

*Boldog község története
versekben és népszínművekben*

2009.

Készült:
a Magyar Nyelv Éve – 2009 tiszteletére,
a boldogi „új iskola” felavatásának 50. évfordulója alkalmából

Verseit és népszínműveit közreadta:
Szántó Lóránt nyugalmazott néptanító

Szerkesztette: Tóth Éva

A szerkesztő munkatársai:
Györgyfi Róbert és Pető Zsuzsa,
Fülöp Gábor, Krakóczki Éva és Petrovics Bálint

A kéziratot áttekintette:
Cziczka Zsanett és Cziczkané Zólyomi Mária

Címlapfotó: Zsíros István
2006-ban az Év Ifjú Természetfotósa

Borítóterv: Györgyfi Róbert

Kiadja:
A Berecz Antal Helytörténeti és Kulturális Alapítvány
az Oktatási és Kulturális Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Alap,
a Boldog Községi Önkormányzat,
a Zsíros és 3 Fia Kft, a Boldog Községért Közalapítvány
és az Ujváry Ferenc Helytörténeti, Kulturális és Idegenforgalmi Alapítvány
támogatásával

RO-LA Nyomda, Valkó

Előszó

*„Mint jelképes erő és hatalom a magyar szó
nekiünk a legnagyobb ereklelye. Kegyelet, hűség
és becsület illeti őt.”*

(Tamási Áron)

Népünk tükre, lényege, önkifejezése a nyelve. Az anyanyelv az ember legfontosabb jellemzője, társadalmunk létezésének feltétele. Birtoklása kivételes lehetőség, egyedülálló nagy élmény. Meghatározza mindennapjainkat, áthatja kapcsolatainkat. Életünk velejárója, mint a lélegzet, csak a hiánya, tiltása tűnik fel fájdalmasan.

Velünk született biológiai adottságunk teszi lehetővé, hogy a reflexszerű sírástól eljussunk az első szavak ügyetlen megformálásáig. Kísérletek igazolják, hogy már a magzat is hallja édesanyja hangját, az újszülött pedig meg tudja különböztetni azt az idegenekétől. Anyánkon kívül természetesen mások is segítenek abban, hogy elsajátíthassuk a beszédbeli érintkezés eme nagyszerű eszközét (a család, az iskola, a környezet stb.). Hűséges társként pedig elkísér bennünket a bölcsőtől a koporsóig.

Az anyanyelv örökség, elődeink hagyták ránk tapasztalataik, nemzeti kultúránk hordozóját. Nem csak íróink, költőink, nagy gondolkodóink őrizték meg számunkra, de népünk egyszerű, sokszor iskolázatlan, dolgos gyermekei is. Évezredek állnak háttérben, az utóbbi századokban pedig elsőrangú európai nyelvvé fejlődött.

Igaz, a magyar nem tartozik az úgynevezett világnyelvek közé. Ám kevesen tudják, hogy a magyarul beszélők számát figyelembe véve (kb. 14 millió), a földünkön használt 4-5 ezer nyelv sorrendjében a mienk a viszonylag előkelő negyvenedik helyet foglalja el, Európában pedig a tizenkettediket.

Természetesen egy nyelv értékét elsősorban nem az határozza meg, hányan beszélnek, sokkal inkább egyéb tulajdonságai. Ha ezeket számba vesszük, akkor sem szégyenkezhetünk. Szép hangzása miatt a nyelvek versenyében a magyart az első tíz között találjuk. A német Brockhaus lexikon szerint: „A magán- és a mássalhangzók szép aránya, a hangok finom árnyalása, minden szótag egyenletes és tökéletes képzése, a magánhangzó-illeszkedés harmóniája pompássá és férfissá teszik ezt a nyelvet”.

Szókincsünk gazdag, több millióval számolhatunk. Szavaink nagy része többjelentésű, például a *fej* főnévnek tíz, a *tart* igének tizennyolc jelentését rögzíti a Magyar értelmező kéziszótár. Az alkalomhoz illő, árnyalt beszéd elsajátítását segíti még rokon értelmű szavaink sokasága is. Jókai Mór pl. száz szót illetve kifejezést gyűjtött a verekedésre, Bánóczi József a *butaságra* háromszázhuszonkettőt, Lehr Albert pedig a *részegség* megjelölésére háromezretet. Nyilvánvaló tehát, a szavak tengeréből meríthetünk, ha gondolataink pontos nyelvi megfelelőjét keressük.

Nyelvünk egyik legszembetűnőbb és legszebb adottsága, hogy szavaink többsége képet idéz. Illyés Gyula írja az Iránytűvel című kötetében: „Magyar anyanyelvünk sajátosan képszerű... Ez fő ereje költészetünknek is. A magyar meglepő módon a láttatás nyelve; magasabb fokon a látomásé, a vízióé.” Íme a példák: Ha valaki sírva fakad, azt mondjuk: *eltörött a mécses*, vagy *itatja az egereket*. Egy olvasmány vagy film lehet *lebilincselő*. A keleti és nyugati blokkot nemrég még *vasfüggöny* választotta el egymástól. Egyes államférfiak *hintapolitikát* folytattak. Az ideges ember majdnem *szétrobban*, az üresfejű *hólyag*. A diákok a poharas tejet *macskafröccsnek*, az iskolai ünnepi egyenruhát *díszmagyarnak* nevezték el, nem beszélve az érdemjegyek megjelölésének változatairól stb.

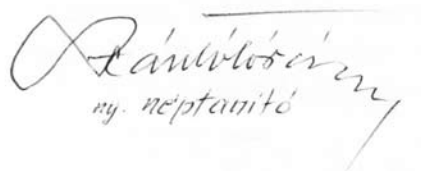
Anyanyelvünk nyelvtani szerkezetével kapcsolatban egyetlen tulajdonságot emelnék ki: a tömörségét. Mivel tipológiailag az agglutináló (ragozó vagy ragasztó) nyelvek közé tartozik, a szótövhöz járuló toldalékok segítségével többféle nyelvtani viszonyt fejezhetünk ki. Például a *látogatókat* szóalak töve a *lát* ige, az ehhez járuló *-gat* képző a cselekvés gyakoriságát jelöli: *látogat*, az *-ó* főnévképző a cselekvést végző személyre utal: *látogató*, a *-k* jel többségüket mutatja: *látogatók*, míg a végén a *-t* tárgyrag a szóalak mondatbeli szerepét határozza meg: *látogatókat*. Vagy nézzük a szerelmi vallomást: szeretlek. Az európai nyelvekben három szóval vallanak *szerelmet*: *ich liebe dich*, *I love you*, *ego amo te* stb. A magyar ebbe a *-lek* személyragba rejti az alanyt és a tárgyat: *én, téged*. Mellőzi a személyes névmásokat.

Folytathatnánk anyanyelvünk értékeinek további felsorolását. Úgy gondolom azonban, az eddigiek is meggyőzően bizonyítják, milyen nagy kincs birtokában vagyunk. E könyv szerzője bizonyosan tudja. Erről tanúskodnak írásai. Szántó tanár úr művei élénk tárják a régi polihisztor néptanítók legjavának erényeit. Többek között a szerző hazaszeretetét, mely túlmutat határainkon. Tág horizontjába belefér a felvidéki szülőföld s a választott szűkebb pátria, Boldog is. Vállalja ennek a településnek a múltját és

a jelenét, együtt él, együtt lélegzik vele. Figyelme mindenre kiterjed: a falura, határára, a tájra, történelmére, hagyományaira, gyönyörű népviseletére, nyelvjárására, elsősorban pedig az értelmes, dolgos boldogi emberekre. Sorait őszinte tisztelet, megértő szeretet hatja át. Nyelvhasználatában leginkább a népi, tárgyias realista stílust követi (a téma is erre predesztinálja). Ám korántsem egysíkú, tartalmi és formai szempontból átlépi a tematikai kötöttségeket. A földi élet alatt dolgozó asszonyokat glóriásan láttatja, József napi köszöntőjét finom humor szövi át, a nemzet imádságát, a Himnuszt is úgy használja fel egyik versében, hogy annak szövege, magasztos hangulata nem sérül meg. A szerző szókincse gazdag, s könnyedén bánik vele. A klasszikus műveltségsofoktól a palóc tájszókon át a szlovák nyelvi kifejezésekig valamennyi nyelvi rétegből építkeznek. Ezekkel az írásokkal Szántó tanár úr nem csak Boldognak állít emléket, de kibontakozik belőlük a hivatásának élő, tehetséges pedagógus áldozatos, gazdag élete is. Isteni ajándék, hogy Boldog népe és Tanítója így egymásra talált.

Dobóné dr. Berencsi Margit
nyugalmazott főiskolai tanár
(1959-től 1972-ig Boldogon tanár)

Ajánlom e könyvet Boldog község lakóinak,
de legelsősorban
feleségemnek,
Szántó Júliának,
aki nekem lehetővé tette, hogy az utolsó három évtizedben készült
alkotásaim megszülessenek.

A handwritten signature in cursive script, reading "Szántó Júlia" with "ny. neje" written below it.

Boldog, 2009. március 12.

Boldog története

Elbeszélő költemény

Legenda

A minaretről száll fel az ének.
A hatvani vár török
papja dalolja istenének,
hogy „Egy az Isten és örök!”.
A vár alatt egy kis falu lapul.
Míntha meg lenne halva...
Török vár alatt magyar falu.
A Boldogasszony falva.
A szpáhik már aludni térnek.
A faluban még várnak.
Nád között csillan fénye egy érnek.
Megindulnak az árnyak.
Bonta bíró viszi már a népet.
Rejti őket a szálás.
Kicsi csapata nyomába' léptet.
Elnyeli őket a nádas...
Nyugat felől véres tüzek gyúlnak.
Ott vörösen ég az ég.
A csillagok felhők mögé bújnak,
és a reggel messze még.
Hajnali szellő hajtja a nádat.
Füzek alatt áll a nép.
„Építsetek ide kunyhót, házat!” –
A bíró egy dombra lép.

A nádton túl áll már egy viskó.
A napsugár ráragyog.
Vén botját leszúrja Bonta bíró:
„Itt leszünk mi boldogok!”

Boldog, 1992. január 15.

Lebukott már a Nap a hegygerinc megett,
Rózsaszín palástba takarva az eget.
Csak kiomlott vérét hagyta végre hátra,
Kékes félhomályban pihen már a Mátra.
Lent a völgynek mélyén zöld sátrak lapulnak.
Felettük szikrázó csillagok kigyúlnak.

Csillagos ég alatt tábor tüze fénylik.
Testvér üzenetét felküldi az égig.
Cserkészek hevernek a tábortűz körül,
A csillagos égnek valamennyi örül.
Vén tölgyfának dülve egy ősz hajú ember,
Csillagokat nézi összehúzott szemmel.

Most ér ide a fénye e földi határra,
Talán ezer éve indult el útjára.
Végtelen Világnak hírt hozó vándora!
Ahogy ideértél, az is már kész csoda...
Ugyan honnét jöttél? Merrefelé jártál,
Míg itt lent a völgyben minket megtaláltál?

Gyorsan fut az idő a tábortűz mellett,
Sokat énekeltek, míg öreg este lett.
Majd kérlelni kezdték a tanítójukat,
Ki emlékei közt mese után kutat.
S amíg a tábortűz hamvát viszi a szél,
A vén tanító egy kis faluról mesél.

1.

Hol az Alföld síkját eléri a Zagyva,
Cserhátot és Mátrát maga mögött hagyva,
Sok-sok ezer éve, nagyon-nagyon régen
Füstfelhő kavargott a tavaszi égen.
Tűz mellett bozontos emberek heverték,
Szélfogónak egy-két ágat is levertek.

Kőbalta, szakóca hevert közelükben,
Félig süített vadhús gőzölgött kezükben.
Vadságukat a tűz még jobban fokozta,
Tökhéjában egy asszony Zagyva vizét hozta.
Rég kihunyt már a tűz. Elillant a fénye.
Mikor volt? Van az már öt-hatezer éve.

szakóca

Szántó Lóránt rajza

Hogy ezt honnét tudom? Egyszerű az nagyon!
Boldog határában ennek nyoma vagyton.
Túl a Zagyva folyón, a halastó felé
Kerültek ezek a kőeszközök elé.
A néma kövek is hangosan meséltek,
Hogy itt valamikor már emberek éltek.

Ahol mi most lakunk, a két folyó között,
Ezernyi vadmadár felhője körözött.
Óriás nádas volt, s benne kis szigetek,
Embernyelő lápok és fűzfaligetek.
Az idegen vándort a mocsár elnyelte,
Csak az járhatott ott, aki jól ismerte.

Több tízezer éve még mamutok járták,
Az Ujváry-tanyán csontját megtalálták.
Nyomukban jégkori vadászok is jöttek,
Lehet, hogy valahol tábort is ütöttek.
De e vadászoknak nem maradt meg nyoma,
Ilyen korú eszközt nem találtam soha.

Egyetlen vadászsíp – most jutott eszembe –,
A Kossuth utcában jutott a kezembe.
Igaz, ez már nem a jégkorszakból való,
Úgy hatezer éves! Őzbakot megcsaló
Még ma is a hangja, amikor megfújom,
S őz után az erdőt néha vele bújom.

Agyagból formálta egy régi varázsló,
Kiégette a tűz, ókorban parázsló,
Egy kőlánczsás vadász nyakában hordozta,
Ki tudja merre járt, amíg idehozta?
Évekkel ezelőtt, amikor megleltem,
Sokáig én is a nyakamban viseltem.

Kőeszközök Szántó Lóránt saját gyűjteményéből

Ezek a vadászok követ pattintottak,
Rájuk nap és eső bőven záporoztak.
Ezért gödröt ástak, kunyhót készítettek,
Talán már egyszemes búzát is vetettek.
Gyümölcsért, ha kellett, felmásztak a fára...
No, gyerünk aludni! Elég lesz ez mára!

2.

Másnap estefelé új tábortűz fénye
Küldi üzenetét a csillagos égre.
Tűz körül a tábor jókedvűen mulat,
Aztán kérni kezdik a tanítójukat:
„Tessék már folytatni a tegnapi mesét!” –
Rángatja egy kicsi a vénember kezét.

Ő pedig a kicsit az ölébe vonja,
S a tegnapi mesét csendben tovább mondja:
„Úgy rohan az idő, évezredek múlnak,
Csillagok születnek, azután kihunynak.
A Fekete-halmon búzára most föld vár,
A bronzkorban ott állt egy hatalmas földvár.

A Fekete-halmon, otthon, Tura felé,
Nagyon sok szép cserép került mindig elé.
Földvár állt a dombon, s nézett azon túlra,
Azt mondják, ez volt a hatvani kultúra,
Mert népének nevét már meg nem tudhatjuk,
Ezért nevének első lelőhelyét adjuk.

A hatvani dombon állt ennek a párja,
És találtam egyet Heréd felé járva.
A harmadikat meg a héhalmi dombon...
No, de ez más mese, majd egyszer elmondom!
Térjünk szépen vissza a mi kis falunkra,
Galga s Zagyva között fekvő Boldogunkra!

Ekkor már az ember a vadászat mellett
Mindenfélét termelt, cserélt, amit kellett.
Ezért messze földre mentek el cserélni
Sót, fegyvert vagy edényt. Jobban akart élni.
Így tanult meg mindent, útban hazajövet:
Bronzból kardot öntött, de használt még követ.

A mi határunkban több helyen is éltek,
Várat is emeltek a bronzkori népek.
Földvár sánca mögött állták ők a vártát,
A Fekete-dombon látni még az árkát.
Aztán múlt az idő, futottak az évek.
A helyükbe jöttek mindenféle népek.

Jártak itt a kelták, házat is emeltek,
Amit a régészek nemrég kiemeltek.
Jöttek rómaiak. Hatvanban volt a váruk.
Az Ujváry-tanyán találtak reájuk.
Itt volt a Csörsz-árok. A szarmaták ásták.
Római mérnökök munkájuk vigyázták.

Ez védte keletről Pannónia földjét,
Nehogy a barbárok népeit leöljék,
Mert indult keletről hún, gepida, avar,
Aztán jött Árpáddal hét törzsben a magyar.
Úgy hiszem, elég lesz egy mese egy napra,
Menjünk, és tegyük el magunkat holnapra!”

3.

Harmadik nap este már leste a tábor,
Mit mesél, ha a tűz hamvad már magától.
Kérlelni sem kellett, behunyva a szemét,
Úgy folytatta ismét a tegnapi mesét.
Ősz fejét a holdfény színezüstbe vonta,
Mikor a magyar nép történetét mondta.

„Messze őshazából menekülni kellett,
S itt álltunk meg mi a Duna-Tisza mellett.
Új hazát talált itt Árpád erős népe,
Azóta is itt van, több mint ezer éve.
Igaz határunkban nem került még elő,
Boldog határában nincs magyar temető.

Noha avar sírból többet is kiástunk,
Honfoglaláskori magyart nem találtunk.
Első magyar falu, messze túl a Zagyván,
Elpusztult egészen, magára maradván.
Sövénytemplomában, mit kerített árok,
Lakóit levágták egykor a tatárok.

Úgy találtunk rájuk a homokot hordva,
Ahogy elhullottak egymásra omolva.
A falu népe a nádasba menekült,
Túlélve a veszélyt, újra letelepült.
De a régi helyen élni már nem mertek,
Hatvan mellett egy új lakóhelyet letek.

Boldogasszonyfalva lett a falu neve,
Itt-ott találkoztunk az írásban vele.
Ötszázhetven éve még Zsigmond királyé,
S ajándékba kapta Borbála királyné.
A falu népe itt élt egy évszázadot,

Nehéz sorsa ellen soha nem lázadott.
De mikor a török Hatvant elfoglalta,
És a boldogfalvi juhokat felfalta,
Férfinépét ölte, janicsárnak fogta,
Háremének lett az asszony nép a foglya,
Megunta a jó nép a súlyos rabigát,
Otthagya a falut, mint törött taligát.

Ami motyója volt, összekészítette,
Megmentett marháit a nádasba vitte.
Kereste a helyet, ahol megbújhatna,
Töröktől ezentúl békén nyughatna.
Ahová nem tudna a török bemenni,
Ahol boldog lesz majd, s nem zavarja semmi.

Mikor megtalálta, útját kikereste,
Elindult a bíró sötét nyári este.
Úgy fúrta be magát, mint a szög a fába,
S ballagott a népe utána a nádba.
– Látom, hogy pislogsz már, álmos vagy már nagyon.
Ballagjunk el mi is! Holnap majd folytatom...”

4.

Negyedik nap este ezüst hold az égen,
Úgy nézte az erdőt, mint már nagyon régen.
Ég már a tábortűz, vígan lobog lángja,
Messze veti fényét a hatalmas máglya.
Körötte viháncol a tábor víg népe,
De elcsendesednek rögtön a mesére.

„Egyszer ezt az erdőt a török irtotta,
Bús magyar rabokkal Eger alá hordta.
Mint most a tábortűz, úgy lobogott lángja,
Vetve vörös fényét Eger bástyájára.
Bevenni nem tudta a széjjellőtt romot,
Visszavert a hős nép minden vad ostromot.

Ezalatt – már mondtam – Bonta bíró népe
Bevette magát a nádas sűrűjébe.
Járhatatlan úton könnyű lábbal jártak,
Ismervén a titkát a mocsárvilágnak.
Nyomukat a lápon senki meg nem lelte,
Bonta bíró népét a nádas elnyelte.

Mire Eger alól megjöttek a hadak,
Véres fővel futva, mint az űzött vadak,
S kudarc miatt a bég felbőszülve nagyon
Bosszút akart állni minden jó magyaron,
Bonta bíró népét hiába kereste,
Úgy eltűnt, mint a füst szélviharban este.

Mikor Bonta bíró a botját leszúrta,
Felnézett az égre, s e szavakat mondta:
„Itt leszünk boldogok” – még nem is sejtette,
Hogy az a nagy mocsár, ami elrejtette,
Mennyi kínnak, bajnak lesz még a tanúja,
Míg igazán boldog lesz az ő faluja.

Mert a török itt volt, még több mint száz évet,
Hiába rejtette jól el a nád a népet,
Néha-néha mégiscsak el kellett menni,
Hatvani vásáron fegyvert, vasat venni.
Így rájuk akadtak, összeírták őket,
Név szerint ismerjük az adózó főket.

Akárhogy fizették, a félelmük örök,
Mikor jön sereggel nyakukba a török.
Kemény ítéletük de hamar kimondták,
És a férfinépet a deresre vonták.
Elhurcolták a nőt, nem adtak kegyelmet,
Korbáccsal tartottak nagy, kemény fegyelmet.

És ha nem a török, a pestis irtotta,
A boldogi népet meg-megrítkította.
Mégis itt maradtak, százszor megalázva,
Ezerszer megverve, sokszor meggyalázva,
De kemény életük akárhogy is zajlott,
Keményebb derekuk! Soha meg nem hajlott!

Aztán a törököt hazaűzték innen,
Azt hitte, most végre rátekint az Isten.
Kezdett megnyugodni, kezdett gazdagodni,
Nem volt rest bármilyen munkához is fogni.
Jöttek a kurucok. Megkezdődött a harc.
Utánuk a labanc, annak is kell a sarc.

Kétfelé adóztak, kétfelé fizettek,
Sokan öközlülük jó kurucok lettek.
Más részét a császár vitte katonának.
Fegyvert szegezhetett koma a komának.
Így adóztak vérrel, így adóztak könnyel,
Harc után is küzdve nagyúri közönnyel.”

Fényét a tábortűz hamu alá rejti,
Cserkész ezt a mesét soha nem felejtí.
Mikor a szemére hullt az édes álom,
Törökkel csatázik a nádi világon.
Alatta ficáncol tüzes paripája,
Villog a kezében jó acélszablyája...

5.

Ötödik nap este hűvös szellő támadt,
Egész nap a tábor nagyon sokat fáradt.
Mégmászta a hegyet, a Galyát, a Kékest,
Mire hazaértek, rájuk hullt a kék est.
Míg az ég kárpitján csillagok kigyúltak,
A tábortűz mellett fáradtan elnyúltak.

El nem aludt egy sem. Nem kell attól félni!
Mikor a folytatást elkezdte mesélni,
Felkiált egy ifjú hangos szóval ottan:
„Én az éjjel egy nagy csatáról álmodtam!
Volt-e nálunk csata, azt tessék mondani!”
S kérleli a mesét Csaba, Pisti, Dani.

„Volt biz nálunk csata nem is egy, de kettő.
Az elsőtől eltelt úgy négyszáz esztendő.
Ezer után ötszáz meg kilencvennégyben
Hatvan ostromáról határoztak Bécsben.
Meg is jött a sereg, s Hatvant körülzárta,

De a megadását csak hiába várta.
Belgrádból elindult egy nagy török tábor,
Hogy kimentse Hatvant a császár markából.
Szeged felől elébb Szolnoknak haladtak,
Tüzes paripákon Berényig szaladtak.
De ott várta őket egy hatalmas mocsár,
Nem tudtak haladni, akkora volt a sár.

Átkeltek a Zagyván, Galga vize mellett
Indultak felfelé, de kerülni kellett.
Jöttüket megtudták a magyar táborban,
Ellenük sereget menesztettek nyomban.
Gróf Forgách Simon és ötezer vitéze
Boldog s Tura között vette őket észre.

Nem félt a török had. Ne csodálkozz ezen!
A számuk több volt, mint tizenötezer.
Minden magyarra ott három török jutott,
De a magyar sereg azért meg nem futott.
Buzdító beszédet mondott Hasszán pasa,
Nem sejtette, hogy ma vasat kóstol hasa!

Forgách is a népét harcra buzdította,
„Jézus!” kiáltással lovát indította.
Véres volt a csata. Sok volt itt az ellen!
De mégsem bírt győzni három az egy ellen.
Bornemissza János ekkor egymagába
Huszonkilenc török tar fejét levágta.

Mikor Hasszán pasa hasán sebet kapott,
Szinán pasa futott, gyáván „hátat adott”.
Így írták le egykor török krónikások,
A híres Cselebi, Pecsevi és mások:
„Elhagyott bennünket itt Allah, az Isten,
Négyezer harcosunk lett vértanú itten.”

Szanaszét heverték a török holttestek,
Kik magyar szablyától a mezőn elestek.
Százötven magyarnak folyt itt el a vére,
Áldozva életét hazája üdvére.
Ide – vagy száz éve – egy szőlőt ültettek,
Rengeteg fegyvert és csontvázat kiszedtek.

Fogyott már a török félhold Buda fölött,
Volt egy újabb csata Boldog s Tura között.
Felmentő sereggel jött az egri basa,
Kezében villogott éles görbe vasa.
Indulna Budára, szeretne csatázni,
Megluste Boldognál a hős Petneházi.
Ki itt seregével a basát megverte,
És egészen Hatvan váráig kergette.

Így – drága fiaim! – hogyha arra jártok,
És a csatateren egy percre megálltok,
Ahol együtt nyugszik magyar és a török,
– Legyen békességük, nyugodalmuk örök! –
Egyformán hős, ki a hazáért esett el,
Hajtsatok hát fejet illő tisztelettel!”

Közben a tábortűz kialudt magától.
Szürke hamu lett a tűzre rakott fából.
Hamuját majd a szél százfelé elfújja...
„Holnap is lesz este, majd mesélek újra.”
Felállt és elindult a mesélő ember,
Felette ragyogott a nagy csillagtenger.

A hatodik este ragyogott az égbolt,
 Ily gyönyörű alkony nagyon-nagyon rég volt.
 Rózsaszín fellegek úsztak át az égen,
 Csillagok ragyogtak fent a messzeségen.
 Ahogy sötétedett egyre a láthatár,
 Elpihent fészékében minden kicsi madár.

Csak egy öreg bagoly nézte a vén fáról,
 Hogy a tábor tüze milyen szépen lángol,
 Vagy talán nem is ezt a tüzet nézi?
 Régi nagy tüzeknek emlékét idézi?
 Dehogy azt, dehogy azt! A mesét hallgatja
 Mind az egész tábor, s az erdőnek vadja.

„Mikor Rákóczinak csillaga lehullott,
 Kuruc-labanc világ egyhamar elmúlt.
 Boldogon is sokan építettek házat,
 A családok száma meghaladta százat.
 Ahogy gyarapodni, gazdagodni kezdtek,
 Jó mátrai kőből templomot emeltek.

Éppen kétszáz éve, hogy ideérkeztek,
 Mire a templommal ők éppen végeztek.
 Ezerhétszáz után ötvenkét év telt el,
 Amikor a papjuk új templomot szentel.
 Ámde rövidesen ez is szűk lett nekik.
 Harminc év sem telt el, az új helyét mérik.

Nem voltak gazdagok, de nem volt rossz soruk,
 Grassalkovich Antal volt akkor kegyuruk.
 Jólelkű asszony volt az ő felesége,
 Templomot épített Boldog kérésére.
 Szép tágas templomot, s benne fényes oltár,
 Ez, ami Boldogon még máig is ott áll.

Látom, a számoktól ásítás jön rátok,
 Nem is mondok többet, mert még megunjátok.
 Inkább azt mondom el, hogy Petrovics Mihály
 Mit keresett egykor Párma falainál.
 Nem tudjátok, úgy-e, merre is van Párma?
 Messze idegenben, lent Olaszországban.

Az osztrák császárnak nagy volt birodalma,
 Mindenféle népre kiterjedt hatalma.
 Ha egyik fellázadt, másikkal verette,
 Az olasz nyakára a magyarokat tette,
 Vitték a katonát Taliánországba,
 Messze idegenbe, hová sosem járna.

A magyar népet meg cseh zsoldos nyaggatja,
 Osztrák rendőrkopó üldözi, vallatja.
 Így jött Párma alól is Mihály levele,
 Sok jókívánsággal s bánattal van tele.
 Hány szegény katona sosem került haza...
 Dehogy követelte ezt tőlük a haza!

Ezt az osztrák császár cselekedte velük,
 Olasz föld volt a nyár, s Galícia telük.
 S mikor a magyar nép ebbe belefáradt,
 A szabadságharccal ez ellen fellázadt,
 Ment a boldogi is Kossuth seregébe,
 Harcoltak vitézül, amíg nem lett vége.

Soha meg nem tudjuk, hogy ezt hányan tették,
 Mert az iratokat megsemmisítették.
 De sokan lehettek, mert még éveken át
 Köröztek két szökött boldogi katonát.
 Aztán kiegyezett a császár s a magyar...
 A bujdosók nyomát belepte az avar.

Még a békés évek sem múltak baj nélkül,
Szenvedett a falu, hol tűztől, hol jégtől.
Lent a Vajdaráten a szőlőt elverte,
Máshol meg a dinnyét csúnyán meglékelte.
Mégis gyarapodtak, gazdagodtak pénzzel,
Sokat az erővel, de még többet ésszel.”

Feltámadt már a szél, hűvös lett az este,
Egyik-másik már a kabátját kereste.
A mesének vége. A bagoly elrepült.
Valahol egy tücsök vidáman hegedült.
Gyávát riogatnak erdőben az árnyak,
Sátrak között már csak éber örök járnak.

7.

Az utolsó este beborult az égbolt,
A láthatár alján szinte piros vér folyt.
Egy felhő úszik csak a földig terülve,
Míntha egy óriás nagy madár repülne.
Szárnya eltakarta a lebukó napot,
Körme között vitte az elmúló napot.

Sötét lett a Mátra, nehéz volt a lég is.
Nagy távolban messze felmordult az ég is.
Sötét felhő mögött villám fénye lobban,
Egy nagyot szikrázik, s ki is alszik nyomban.
De mivel holnap már hazamegy a tábor,
Addig raknak tüzet, míg nem jön a zápor.

Megrakták a tüzet, s körbeülték szépen,
Ünnepélyes csend ült az egész vidéken.
Amikor a tűznél vége lett a dalnak,
Többé nem mesélnek, tovább nem szavalnak,
Hanem azt a mesét egyre többen kérik:
„Tessék elmondani! Hadd halljuk a végét!”

Fának veti hátát, feltekint az égre,
Azután csendesen beszélni kezd végre:
„Bizony nem mese az, amit most elmondok,
Mert megszaporoztak Boldogon a gondok.
Két háborút hozott a huszadik század,
Hogyha rá gondolok, szemem könnybe lábad.

Mikor a fejlődés már emelni kezdte,
Az első háború lett a falu veszte.
Messze földre vitték el a férfinépet,
Itthon a helyükbe az asszony nép lépett.
S mire vége volt a véres háborúnak,
Hősi halottakra sírdombok borulnak.

Bajtársak mesélik hősiektől tettüket,
Emlékmű őrzi most otthon nevüket.
De akik megjöttek, nagy földet megjártak,
Idegen fogságban szabadulást vártak,
Sokat tapasztaltak, sok mindent tanultak,
Sokfelé dolgoztak, míg hazaindultak.

Mikor aztán itthon a munkához láttak,
Kint a Higgasztóban nagy gödröket ástak,
Paprikát öntöztek, káposztát ültettek,
Aztán kutat fúrtak, s gazdagabbak lettek.
Volt már köves utuk, villany, artézi kút,
Mikor az országnak újra bealkonyult...

A világháború másodszer öntött el,
Sok ártatlan földet vér- és könnyözönnel.
Miután megfújták itthon a riadót,
Boldogi fizette a súlyos véradót.
Szerte a világon kacagott a Sátán,
Milliónyi sírdomb nőtt a Földnek hátán.

Átgázolt falunkon ekkor a háború,
Orosz, német hullott, és az a szomorú,
Hogy ártatlan népet, magyarokat öltek.
Fogságba elvittek, évekig gyötörtek
Nagy Oroszországban, messze a hazától,
Elszakítva őket az édesanyától.

Aki itthon maradt, a sok szegény árva,
Több mint negyven évig az is be volt zárva.
Aki ellentmondott, felemelte szavát,
Gyorsan a börtönben találhatta magát.
Előbb adtak földet, azután elvették,
A padlást, a kamrát hogy kiürítették!

S amikor az ország végre felszabadult,
Az utolsó orosz innen hazaindult,
Azt hittük, már jobb lesz, nem kell többé félni,
Akkor sem tudtunk a szabadsággal élni.
Ha egyszer a magyar össze tudna fogni,
Nem kellene sírni, nem kéne nyafogni!

Nem egymást piszkolni, szemrehányást tenni,
Előre mutatva hátrafelé menni,
Soha nem feledni, de bosszút nem állni,
Minden embertársban barátot találni,
Mindig gyarapodni erővel és ésszel,
Akkor ez az ország, – bármi jön! – nem vész el!”

Ahogy befejezte mennydörögve szavát,
S lecsillapította háborgó önmagát,
Ősz fejét a mester lassan felemelte,
A régi nyugalmát újra visszanyerte.
Helyette az égbolt hasadott kétfelé,
Egy óriási villám csap a Kékes felé.

Szél támad az erdőn, suhognak a lombok,
Csattognak a sátrak, lapulnak a dombok.
Azután mintha mindjárt világ vége volna,
Úgy önti áldását az égi csatorna.
Földig nyomja lombját egy szomorúfűznek,
Nyomát is elmosta már a tábortűznek.

De bent a sátrakban mégsem fél ma senki,
Nem szokott a magyar soha gyáva lenni.
Nem rettentí vihar sohasem a bátrát,
Akárhogy is tépi felette a sátrát.
Ki feléri ésszel és bírja erővel,
Szembe mer az nézni bármilyen idővel!

Tudja minden magyar, tudta mindig Boldog,
Csak az, aki így él, az lehet itt boldog!

Boldog, 1992. február 10.

Boldogi történetek

Népszínművek

„Itt leszünk mi boldogok” (Dramatizált népszínmű három felvonásban)

Szereplők:

Magyarok:

Bonta bíró
Verona, a felesége
Juliska, a lányuk
Nagy Gergő legény, Juliska udvarlója
Ferencz Márton gazda (1552-ben 150 juha volt.)
Katona Imre, szegényember
Örzse, özvegyasszony, Nagy Gergő anyja
Borka, özvegyasszony
Tamás, boldogfalui plébános
Turi Filip, pákász, a mocsári vezető
Lányok, legények, gyerekek

Törökök:

Deli kurt basa, a vidék ura
Veli bég, a vidék kormányzója
Mehmed aga, a hatvani vár „dizdar”-ja (kapitánya)
Szinán kádi, a török bíró
Janicsárok, török nők, szolgák

Narrátor:

„Száll a madár ágról ágra, száll az ének szájról szájra...” – így kezdte Arany János őseink történetét.

Így kezdjük most mi is historikus játékunkat, amelyben Boldog község történetének azokat a napjait elevenítjük fel, amikor őseink Bonta bíró vezetésével Hatvan városa mellől ideköltöztek a falu mai helyére, 1552 nyarán.

Mese és legenda keveredik a játékban az igazi hiteles történelmi eseményekkel; valós és kitalált személyek jelennek meg előttünk, hogy megismerjük az elmúlt időket, megbecsüljük a jelent, s erőt meríthessünk az előttünk álló jövőhöz, a ránk váró feladatokhoz.

Kérem, hallgassák meg a falu második „honfoglalásának” legendáját!

I. felvonás

1. jelenet

Szín: Bonta bíró udvara, ahol a bíró két idősebb férfival beszélget. Felesége a háttérben tesz-vesz, dolgozik. Tamás pap érkezik, a falu plébánosa.

TAMÁS: Az Úr áldása legyen e házon és minden lakóján!

Hívattál, István. Itt vagyok.

BONTA BÍRÓ: Isten hozott, Tamás atya. Foglalj helyet köztünk! Éppen a falu nagy gondjáról tárgyalunk. Tanácsodra lenne szükségünk, azért kérettelek. Szomorú hírek érkeztek.

TAMÁS: Tudom, hogy a török tavasszal százezer emberrel indult el hazánk ellen, hogy elfoglalja az egész országot. Azt mondják, a szultán az óceánig akarja kiterjeszteni a hatalmát.

ELSŐ VÉN (Ferencz Márton): Magam is hallottam minap a menekülőktől, hogy Ali budai basa serege úgy özönlik végig az országon, hogy amerre megy, elpusztít mindent. Felégeti a falvakat, városokat, lerombolja a várakat, megöli a katonákat, a lakosokat.

MÁSODIK VÉN (Katona Imre): A férfiakat rabságba hurcolja, az asszonyokat, lányokat kótyavetyén eladják a háremekbe, a fiúgyerekeket elviszik, és janicsárokat nevelnek belőlük. Szegények, mire felnőnek, már azt sem tudják, milyen nemzetből származnak, ki volt az apjuk, anyjuk. Nem ismernek azok sem istent, sem embert a harcban. Azért olyan kegyetlenek!

BONTA BÍRÓ: Bizony, atyámfiai, nehéz időket élünk. Nem tudjuk, ma-holnap mi virrad ránk. Tegnap menekülő, sebesült végvári katonákkal találkoztam az erdőn. Azok mondták el, hogy Ali basa három nap alatt bevette Drégely várát. Hiába volt Szondi György minden vitézsége. 150 emberével együtt levágták a törökök. Csak a két kicsi apródja maradt meg, akiket Szondi az utolsó csata előtt Ali basához küldött, hogy vigyázzon rájuk.

TAMÁS PAP: Magam is hallottam a hírt, hogy elesett Drégely, aztán a török bevette Szécsényt, Hollókőt, Bujákot, Ságot, Balassagyarmatot. Most meg úgy hírlík – a hatvani prépost úrtól hallottam –, hogy Eger ellen vonul az egész had, Ali basa serege egyesül a Szolnokot elfoglaló déli haddal, s együtt akarják bevenni Eger várát. Ha a két sereg itt találkozik Hatvannál, aligha maradunk életben mi, itt Boldogfalván.

BONTA BÍRÓ: Éppen ezért kérettelek ide. Adj tanácsot! Mit csináljunk?

(Juliska szalad be az anyjához)

JULISKA: Édesanyám! Gyűjjék kend hamar!

BÍRÓNÉ: Lassan, lassan, te lány, tán előbb köszönnél apáduraméknak!

(Juliska észreveszi a férfiakat, ijedten köszön)

JULISKA: Dicsértessék az Úrjézus! De nem vettem észre apámuramékat...

BONTA BÍRÓ: Mi ez a nagy sietség? Nem jön tán a török.

JULISKA: Nem, nem a török jön, csak Nagy Gergő irányozik erre az édesanyjával.

TAMÁS PAP: *(nevetve)* Hát ezért nem vettél bennünket észre, kishúgom! Itt alighanem valami készül. Oszt még a végén nekem lesz ebből munkám!

ELSŐ ÉS MÁSODIK VÉN: No, akkor mi el is ballagunk! Még útban lennénk a nagy sürgés-forgásban.

BONTA BÍRÓ: Soha ne menjenek kendtek! Nincsen nekünk titkunk senki emberfia előtt – kivétel persze a török. Azt nem szeretném, ha az megtudná, mit gondolunk róla!

(Nagy Gergő és anyja érkezik.)

ÖRZSE, GERGŐ: Adjon Isten jó napot! Dicsértessék!

BONTA BÍRÓ: Isten hozott benneteket! Mi járatban vagytok errefelé?

ÖRZSE: Erre jártunk, oszt úgy gondoltuk, hogy mán csak benézünk kedves István bátyámékhoz, nehogy azt gondolják tán, hogy haragszunk.

BONTA BÍRÓ: Dehogy gondolnánk ilyet, hiszen mindig jó atyafiságban vót a két család. Szegény uraddal én gyermekkori jópajtás vótam, s az is maradtam, amíg az a kutya török el nem pusztította.

ÖRZSE: Hát éppen emiatt jöttünk erre. Tudja, István bátyám, hogy mióta magunkra maradtunk, én egyre nehezebben bírom az életet. Csak az én Gergő fiam az egyetlen boldogságom, de látom ám, hogy ez is egyre szomorúbb lesz. Mondom neki: „Ugyan mi bajod, te gyerek?” Azt mondja, hogy „Hagyjon mán édesanyám, most nagy bánatom van.” „Ugyan mán, mi?” – kérdem tőle. „Hát csak Juliska! – böki ki. – Mármint a maguk kedves, szép leánya.

BONTA BÍRÓ: *(tettetett szigorral)* Tán csak nem bántotta ezt a legényt az a haszontalan jány? Hátrakötöm a sarkát!

GERGŐ: Dehogy bántott! Dehogy bántott! Inkább olyan szépen nézett rám, hogy...

ÖRZSE: Hallgass, te gyerek! Még nem fejeztem be, amit mondani akartam. Egy szó mint száz, ez a két fiatal úgy megszerette egymást, hogy mi most

azért jöttünk, hogy megkérjük kendteket, hogy adják oda nekünk örökre Juliskát. Úgy fogunk rá vigyázni, mint a szemünk világára.

BONTA BÍRÓ: Értettem a kérést, de ehhez legegyszerűbben az asszony népnek lesz szava. Meg kell kérdezni, hogy ők mit szólnak hozzája.

(Odakint nagy kiabálás, dobogás, jajgatás hallatszik. Sikítózás, segélykiáltások)

Juliska hangja: Segítség! Édesapám! Gergő! Gergő!

(Egyre halkabban, távolodva)

BÍRÓNÉ: *(berohan)* A török! Elvitték Juliskát!

(A férfiak kirohannak, csak Tamás pap vigasztalja a zokogó bírónét.)

TAMÁS PAP: Csitulj már, húgom! Bízzál a jó Istenben! Majd megsegít az bennünket, és visszahozzák bíró uramék Juliskát.

BÍRÓNÉ: Jaj, dehogy hozzák! Dehogy hozzák! Elvitték azt már a janicsárok a várba. Nem látom én már soha többé az én szerencsétlen lányomat.

TAMÁS PAP: Ejnye, húgom! Hogy lehetsz ilyen kishitű? Bízzál az Úr jószágában. Éppen most kérték meg a lányod kezét. Mulatunk még mi az ő lakodalmában.

(A férfiak visszajönnek Juliska nélkül.)

BONTA BÍRÓ: Gergő fiam! Eredj, és hívd ide a népet! Nagy szavam lesz most hozzájuk.

(Gergő kimegy, és kintről hallatszik a hangja.)

GERGŐ: Emberek! Mindenki jöjjön a bíró úrék udvarára! Siessenek! Jöjjön az egész falu!

(Az emberek gyülekeznek)

2. jelenet

BONTA BÍRÓ: Atyámfiai! Boldogfalviak! Ütött az óra. Betelt a pohár! Elég volt már a szenvedésből, a török rabságból! Nyolc éve túrtünk, pusztultunk, most már a lányainkat fényes nappal az udvarunkról rabolják el... Vége! Elmegyünk innen! Itt kell hagynunk a falut, mindent, ami kedves volt eddig: a templomunkat, házainkat, kertjeinket...

TAMÁS PAP: És hová megyünk innen?

BONTA BÍRÓ: Be a mocsárba, a szigetre, ahol eddig a lábasjóságainkat rejtegettük csak a török elől, ahová nem tud utánunk jönni a török, mert oda a járást csak mi ismerjük a mocsáron át. Turi Filip meg én, meg egy-két öregember.

GERGŐ: *(ijedten)* István bátyám! Apámuram! De mi lesz Juliskával?

BONTA BÍRÓ: Ne félj, fiam! Nem hagyjuk őt itt. Nem hagyjuk őt Veli bég háremében!

GERGŐ: De már a várban van, a hatvani várban. Oda a kapun be nem juthatunk már...

BONTA BÍRÓ: A kapun nem, de a falon át igen.

GERGŐ: A falon át? A várfalon, aminek a tetején végig strázsa áll éjjel-nappal?

BONTA BÍRÓ: Azon, fiam. Valamikor régen, még a magyar időkben édesapámmal ott dolgoztunk robotban a várépítésen. Akkor csináltuk azt a titkos kijáratot, hátul a várfalon, amin ostrom esetén a kémekeket ki-be eresztenék. Hát én tudom, hol van az a hely. Csak egy-két követ kell kiemelni, és már bent is vagyunk a várban. Éppen Veli bég szerája mögött leszünk, aztán ott majd meglátjuk a többi.

TAMÁS PAP: Segítsen meg benneteket az Isten! Én meg addig összekészítem, amit el kell vinnünk. Kivisszük a mocsár széléhez és elrejtünk mindent a fűzesben. Sok öreg odvas fűzfa van ott. Addig megőrzik a holminkat, amíg éjszakánként kijövünk érte a szigetről, s beviszünk mindent.

BONTA BÍRÓ: Biz az jó lesz, atyám, mert az éjjel elég lesz nekünk először átvinni a gyerekeket meg az asszonyokat a mocsáron, azután majd behordjuk, amit tudunk, mert ide többet mi vissza nem jöhetünk.

Narrátor:

A mohácsi vész után, 1530 táján megerősítették Hatvan városát a törökök elleni védekezésül. 1536-ban Mohamed szendrői bég megtámadta a várost, de nem tudta bevenni.

Buda eleste után Mohamed budai basa bevette Visegrádot, Nógrádot. Ennek hírére a hatvani vár védői felgyújtották a várat, és Egerbe menekültek.

Így 1544-ben a török megszállta Hatvant, s vele az akkori Boldogfalvát is. A török császár Deli Curt basát bízta meg a vár helyreállításával, és Veli béget rendelte oda a vidék kormányzójának.

Ennek a Veli bégnek az udvarába hurcolták el Bonta bíró lányát a janicsárok, s ide indul most a bíró Tamás pappal, hogy visszakapja leányát a törököktől.

II. felvonás

1. jelenet

(Veli bég udvarán üldögélnek és beszélgetnek a török főurak. Körben török katonák őrködnek, ácsorognak.)

VELI BÉG: Légy üdvözölve házamban, vitéz Deli Curt pasa! Allah tegye hosszúvá az életedet s boldoggá téged! Milyen híreket hoztál nekünk a távolból?

DELI CURT: Köszönöm jókívánságaidat, nagyhírű Veli bég. Ali basa üdvözlétét hozom nektek, aki fényes győzelmet aratott a gyaur kutyákon. Nemsokára maga is idejön, mert Eger ellen megyünk.

MEHMED AGA: Eger ellen? Az a rozzant akol három napig sem fogja feltartani a dicső szultán seregét!

SZINÁN KÁDI: Nono! Én azt hallottam, hogy Dobó István igen vitéz katona, nem fogja egykönnyen megadni magát.

DELI CURT: A prófétára mondom, Szondi György sem volt akárki! Mégis három nap alatt bevettük Drégely várát. Eger is a miénk lesz nemsokára.

2. jelenet

(Bonta bíró és Tamás pap érkezik)

VELI BÉG: Mi keresnivalója van a gyaurok bírójának meg a papjuknak az én udvaromban?

BONTA BÍRÓ: Tisztelettel köszöntünk, nagyhatalmú Veli bég. Nem akarunk mi háborgatni téged, hiszen mindig fizettük neked az adókat, s jó urunk voltál...

VELI BÉG: *(ingerülten)* Fogd rövidebbre a mondókádat te bíró, nem látod, hogy vendégeim vannak! Mondd, mit akarsz!

TAMÁS PAP: Engedd meg nagyurunk, hogy én mondjam el, mert egy sebzett szívű apának talán nehezebb elmondani a bánatát. Ma – alig egy órája – a te janicsárjaid rátörtek a falunkra, megdúlták, s elragadták magukkal a bíró uram hajadon leányát. Azért jöttünk, vizsgálj ki a dolgot, adj igazságot, s add vissza nekünk a leányt!

DELI CURT: Mióta merészelnék ezek a gyaur kutyák ilyen hangon beszélni a szultán helytartójával? Miért nem vágatsz huszonötöt a talpukra, hogy ne álljanak ilyen büszkén előtted?

VELI BÉG: Halljátok, ti kutyák, hogy mit mond a mi dicsőséges Deli Curt basánk? Bizony mondom, hogy ha el nem takarodtok tüstént a szemünk elől, úgy lehúzatlak benneteket a deresre, hogy onnét sírva mentek haza rozzant viskóitokba.

A lányt meg éppen a pasának szántam ajándékba. Legyetek rá büszkék, hogy egy ilyen nagy úr háremébe kerül a ti virágszálatok!

MEHMED AGA: Hé, janicsárok! Lökjétek ki ezt a két hitetlen kutyát az udvarból, mert a prófétára mondom, hogy már unom a fecsegésüket!
(A janicsárok kilökdösik a bírót meg a papot az udvarból)

Narrátor:

Nem mese az, hanem valóság, hogy igen sok török tisztnek és török földesúrnak magyar volt a felesége. Még az utolsó előtti budai basa felesége is magyarnak vallotta magát.

A magyarországi janicsárokról tudjuk, hogy még pénzért is vásároltak magyar asszonyt, mert ilyet kívántak feleségül.

Nemzeti szempontból igen hasznos dolog volt, hogy sok főtöröknek magyar asszony volt a felesége. Ezek az asszonyok ugyanis sok jót tettek, és tettek is a magyar népnek. Nemcsak a veszprémi bég magyar feleségéről tudjuk, hogy veszedelem idején a falvak népét jó előre figyelmeztette. Megtették azt mások is. Az is bizonyos, hogy a magyar asszonyoknak is van abban részük, hogy a hazai törökök között meglepő módon terjedt az egynejlőség, és a törökök kiűzése után nemegy török maradt még itt magyarföldön, akiből aztán igazi jó magyarok váltak, s ma már csak nevükben őrzik azt a tényt, hogy őseik törökök voltak. Nagyköényes polgármestere is ma éppen „Török László”.

Persze nem minden magyar lány akart török felesége lenni, így a mi mesénkben Bonta Juliska is jobban szerette Nagy Gergőt, mint Deli Curt pasát.

Lássuk hát, hogy alakultak itt a dolgok!

3. jelenet

(Bent vannak: Veron, a bíró felesége; Örzse, Nagy Gergő anyja; Borka, özvegyasszony)

ÖRZSE: Ne sírj mán, Veron, mert megszakad nekem is a szívem!

VERON: Könnyű azt mondani, hogy ne sírjak, amikor soha többé nem látom már az én drága gilicemadaramat, egyetlen kicsi lányomat.

BORKA: Mán hogyan látnád, hát elment érte a bíró uram meg Tamás atya. Majd meglágyítják azok annak a kutya Veli bégnek a szívét, s visszahozzák Juliskát, meglátod.

VERON: Dehogy látom, dehogy látom. Nem adja az vissza az én kincsemet...

(Bonta bíró, Tamás pap, Nagy Gergő jön be a színre)

VERON: Jaj, édes Istenem! Ugye megmondtam én, hogy nem adja a török vissza soha a lányunkat...

BONTA BÍRÓ: Csillapodjál, Veron! Nem eszik olyan forrón a kását, ahogyan főzik. Még nekünk is lesz egy-két szavunk a kutyahitű pogányhoz. Visszahozzuk Juliskát, ha nem adta szép szóra, elhozzuk erővel.

GERGŐ: Ugyan, édes apámuram, hogy bírunk mi ennyi pogány erővel?

BONTA BÍRÓ: Nemcsak erővel gondoltam, hanem ésszel is. Hanem most, Gergő fiam, szaladj és hívd ide az egész falut! Nagy dologban kell határoznunk. Mindenkinél itt a helye.

(Gergő kimegy, s kintől hallatszik, hogy hívja össze a falubelieket)

TAMÁS PAP: Tudom, mire gondolsz, István. Én is azt mondom: Elég volt a török rabságból! Itt az ideje, hogy szabadok legyünk újra, mint a madár.

BONTA BÍRÓ: Igen! Mint a madár, amelyiknek, ha nem tetszik az egyik fészek, mert a saskeselyű a szomszédja, hát elszáll egy másikra.

(Jönnek be a népek, gyülekeznek.)

BONTA BÍRÓ: Atyámfiak! Boldogfalviak! Nyolc kemény éve ettük a török keserű kenyerét. Nyolc éve túrtük, hogy megalázzanak bennünket, elrabolják búzáinkat, az állatainkat, robotba hajszoljanak bennünket, levágják azt, aki ellenáll, de most már nincs tovább. Most már fényes nappal az udvarunkból rabolják el lányainkat... Elég volt!

MIND: Elég volt! Ne tűrjünk tovább! Menjünk innét! Hagyjuk itt a falut! Költözzünk el!

BONTA BÍRÓ: Úgy van! Én is azt mondom: Innét el kell költözni egy olyan helyre, ahová a török nem tud utánunk jönni.

TURI FILIP: *(előlép)* Bíró uram! Én egész életemben a lápot jártam, ismerem a mocsárvilágot. Van olyan hely, ahová soha be nem teszi a lábát a török, kiváltképpen, ha meghányjuk rossz kaszákkal magunk mögött a gázlók elejét. Nincs az a török, amelyik utánunk tud jönni.

TAMÁS PAP: Figyeljetek rám! Híveim! Ha most úgy döntünk, hogy itt hagyjuk a falut, nagyon nehéz évek várnak ránk: új házakat, új templomot kell majd építenünk, de talán boldogabban leszünk. Elmenjünk-e innét?

MIND: Menjünk! Menjünk! Nem akarunk tovább rabok lenni!

BONTA BÍRÓ: Akkor most mindenki menjen haza! Készítse össze a legszükségesebb holmiját! Amit ma éjjel nem tudunk elvinni magunkkal, azt hordjátok ki a mocsár szélére, a Nagy Füzesbe. Ott rejtsetek el mindent a nagy odvas fűzfákba, bokrokba, aztán majd éjjelente kijövünk értük, s behordjuk magunknak.

Gergő fiam! Te maradj itt! Beszédem van veled még! *(A nép el.)*

BONTA BÍRÓ: Készülj, fiam! Mi ketten megyünk az éjjel Juliskáért. Vagy kihozzuk a hatvani várból, vagy meghalunk. Van-e fegyvered?

GERGŐ: Van, apámuram! S ha kell, én meghalok Juliskáért, mert nélküle semmit sem ér nekem az élet.

BONTA BÍRÓ: Akkor eredj, és készülj fel! Aztán gyere ide hozzám! *(Gergő el.)*

BONTA BÍRÓ: *(Tamás paphoz)* Imádkozz értünk, atyám, hogy sikerüljön a tervünk!

TAMÁS PAP: Jól van, István. Menjete ketten! Én majd imádkozom értetek, hogy segítsen meg a mi Istenünk. Hanem megyek már, s összekészítem én is az eklézsia dolgait.

BONTA BÍRÓ: Várj még egy percet, atyám! Küldd előre az öregeket meg a gyerekeket a Nagy Füzeshez, de ne lássa őket senki!

A nép meg úgy tegyen-vegyen a faluban sötétedésig, mint máskor, nehogy a török megneszeljen valamit!

Ha virradatig nem jövünk vissza Juliskával, vidd be a népet Turi Filippel a mocsári szigetre!

TAMÁS PAP: *(Megöleli a bírót.)* Isten veled, István! Úgy lesz, ahogyan megmondtad. Megyek.

(Tamás pap el. Bonta bíró is lassan, gondolkodva elmegy a másik irányba.)

4. jelenet

(Színen van Tamás pap és Turi Filip)

TAMÁS PAP: Jöhetnének már az emberek, hogy azonnal indulhassunk, ha a bíró uramék megérkeznek.

TURI FILIP: Úgy hallom, már jönnek is.

(Jönnek be az emberek, asszonyok, lányok, legények. Mindenkinél csomagok, batyuk vannak.)

TAMÁS PAP: Atyámfiak! Itt vagytok-e mind? Az egész boldogfalvi nép?

MIND: Itt vagyunk, atyám.

TAMÁS PAP: Nem hiányzik senki?

FERENCZ MÁRTON GAZDA: A gyerekeket és az öregeket már délután elvittük a Nagy Fűzfához, a mocsár szélére, ők ott várnak be minket, mert ők csak lassan tudnak menni.

TAMÁS PAP: Jól van! Ha bíró uramék nagyon belepiszkálnak a török darázsfaszekbe, azt gondolom, hogy még szaladnunk is kell.

TURI FILIP: Jönnek már, azt hiszem, valami zúgást hallok a vár felől.

(Bonta bíró, Juliska és Gergő jön futva.)

VERON: *(eléjük rohan)* Juliskám! Édes uram!

ÖRZSE: Gergő! Mi van veled, fiam? Megsebesültél?

GERGŐ: Semmi az, anyám! Megkarcolt az egyik török, de most már a másvilágon beszélget Allahhal.

BONTA BÍRÓ: Induljunk, emberek! Nincs most idő a beszélgetésre. Minden pillanatban itt lehetnek Veli bég kutyái.

MIND: Gyerünk! Menjünk!

TAMÁS PAP: Hát akkor, Isten nevében, induljunk új hazát keresni!

(Mind ki, el)

5. jelenet

(Rohanva jönnek a törökök)

VELI BÉG: Hol vannak ezek a kutyák?

MEHMED: Fogjátok körül az egész falut! A janicsárok jobbról, a szpáhik balról, hogy senki el ne menekülhessen!

SZINÁN KÁDI: Nagyon nagy csend van a faluban. Még a kutyák ugatását sem hallom. Mintha egy lélek sem lenne itt.

VELI BÉG: Akasztófára való hitvány ebek! Majd megtanítom én ezeket hangosan ordítani! Egyenként tépem ki a bíró körmeit... Csak hozzák már elém!

(janicsárok jönnek:) Üres az egész falu. Nincs ebben egy árva lélek se! Még a kutyáikat is elvitték.

VELI BÉG: *(tajtékozva)* Átkozott gyaurok! Rühes kutyák! No, várjatok! Adok én nektek! Janicsárok! Gyújtsátok fel a házakat, pusztítsátok el mindent! Pusztítsátok el Boldogfalvát!!

III. felvonás

1. jelenet

(A sziget tisztására Bonta bíró vezetésével lassan jön be a nép. Mindenki fáradt. Az asszonyok, gyerekek leülnek a földre, a férfiak állnak. A bíró és Tamás pap körülnéz a bokrok között.)

BONTA BÍRÓ: Hát megérkeztünk. Itt lesz a mi új falunk. *(Felemeli a botját.)*

Itt leszünk mi boldogok! *(Botját a földbe szúrja.)*

TAMÁS PAP: Amen! Úgy legyen! Amondó vagyok, atyámfi, hogy ha már a török úgyis elpusztította Boldogfalvát – hiszen láttuk az éjjel a lángját –, hát az új falunk ne legyen Boldogfalva, csak egyszerűen BOLDOG!

MINDENKI: Jó lesz! Nagyon jó! Boldog! Boldog! Itt leszünk mi boldogok!

JULISKA: *(előlép a nép közül Gergővel)* Édes apámuram! Ha már azt mondta, hogy „Itt leszünk mi boldogok”, engedje már meg kend, hogy mi lehessünk itt Gergővel a legboldogabbak, hadd legyen meg még ma az esküvőnk!

BONTA BÍRÓ: *(meghatódva öleli magához a két fiataalt)* Igazán? Ti akartok Boldogon az első pár lenni? De mit szól ehhez az édesanyátok?

VERON ÉS ÖRZSE: Hadd legyenek egymáséi! Ne várjunk semmit, hiszen úgyszólván semmink! Holnap sem lesz több, holnapután se!

TAMÁS PAP: *(előlép)* Én vállalom az esketést akár ma is, de azért egy kicsit várjunk ezzel! Tegyük eleget az Istennek is, az embereknek is. Juliska! Gergő! Gyertek most velem! Beszélni akarok veletek! *(Hárman elvonulnak.)*

FERENCZ MÁRTON GAZDA: *(előlép, s Bonta bíróhoz szól)* Bíró uram! Megkövetem kendet, hogy szólni merek, de mégse lehet az, hogy két fiatal csak így üres kézzel vágjon neki az életnek. Amondó vagyok – ne vegye sértésnek –, hogy én adok nekik egy birkát, abból jövőre három is lehet.

KATONA IMRE: Énnekem ugyan nincs birkám, de építék nekik olyan gunyhót, hogy abban még télen is vígan lakhatnak.

BORKA ASSZONY: Én meg ezt a tyúkot hoztam el a faluból, de jó szívvel nekik adom.

MIND: Mi is adunk, amit tudunk! *(Jönnek az emberek, asszonyok, fiatalok, gyerekek, s apró ajándékokat raknak le a bíró és a bíróné elé.)*

BONTA BÍRÓ: Köszönöm mindnyájatoknak a jóságát! Látom már, hogy a mi gyerekeink nemcsak a legboldogabbak lesznek Boldogon, hanem a leggazdagabbak is!

Isten fizesse nektek ezt százszorosan vissza! Mi meg ezennel meghívjuk az egész falut az esküvőre. Igaz, hogy most senki sem fogja elrontani a gyomrát, be sem fog rúgni, hanem énekelni, dalolni, táncolni mindenkinek szabad.

Innét még a török sem hallja meg a jókedvünket!

2. jelenet

TAMÁS PAP: Dicsőség legyen a mi urunknak, aki meg engedte érni nekünk ezt a boldog napot! Egyszerre ünnepeljük új falunk elfoglalását, s ennek a két fiatalnak egybekelését.

Igaz, hogy itt most nincs se templom, se oltár, de az Isten mindenütt jelen van, mindent lát! Az anyaszentegyház rendelete, hogy a házasságokat háromszor kell kihirdetni a gyülekezet előtt. Én tehát most kihirdetem először, hogy Nagy Gergő elveszi hitese feleségül Bonta Júliát. Tud-e valaki valami akadályt, amely miatt házasságra egybe nem adhatnának?

MINDENKI: Nem tudunk.

TAMÁS PAP: Akkor most kihirdetem őket másodszor! Nincs-e köztük valami atyafiság?

MINDENKI: Nincsen! Nincsen! Nincsen!

TAMÁS PAP: Harmadszor hirdetem ki őket. Van-e köztük sógorság, komaság?

MINDENKI: Nincsen! Nincsen! Nincsen!

TAMÁS PAP: Lépjetek ide elé! *(A fiatalok feje felett fehér és piros kendőt tartanak.)*

Nagy Gergő, kérdelek téged igaz keresztény hitedre, nem kötelezted-e el magadat házasságra más személynek a jelenvaló Bonta Júlián kívül?

NAGY GERGŐ: Nem.

TAMÁS PAP: Szereted-e őt, s el akarod-e venni őt házastársul?

NAGY GERGŐ: Igen.

TAMÁS PAP: Bonta Júlia, kérdelek téged igaz keresztény hitedre, nem kötelezted-e el magadat házasságra más személynek a jelenvaló Nagy Gergőn kívül?

JULISKA: Nem.

TAMÁS PAP: Szereted-e őt, s hozzá akarsz-e menni házastársul?

JULISKA: Igen.

TAMÁS PAP: Fogjátok meg hát egymás kezét, mert mostantól fogva férj és feleség vagytok! Maradjatok meg Isten békességében, szeretetében, vénhedjete és sokasodjatok! Kérem a mi urunkat, istenünket, hogy hagyja jóvá ezt az öszvekelést, mely az ő segítségével eszközöltetik, s áldja meg az öszvekelő párt, hogy mi üdvösségeset tanultak, azt meg is tegyék!

MINDENKI: Éljen az ifjú pár! Éljen az ifjú pár! *(Körülveszik, körül táncolják az új párt)*

BONTA BÍRÓ: Atyámfiai! Álljatok meg egy szóra!
(Elcsendesedik a nép.)

Ahogy Izrael fiai elmenekültek Mózesrel a gonosz fáraó keziből, úgy jöttünk mi át a mocsáron az török keziből. Boldogok, akik az Úrtól félnek és parancsolatin járnak. Adjon az Isten nekünk itt békességet, távoztassa el tőlünk a testi-lelki háborúságokat, hogy ez az első boldogi házaspár és majd az utánuk jövők mind ez világ végezetéig „Itt legyenek boldogok!”

Narrátor:

Így jöttek a mi őseink ide Hatvan déli részéről, amit a törökök Tabánnak neveztek. Tabán törökül annyit jelent, mint „Déli városrész”.

A falu első utcáját máig Tabánnak hívjuk. Emlékét őrzi ez a régi Boldogfalvának.

A mi falunk neve pedig azóta is Boldog. Négy évszázadnál is több idő telt el azóta, hogy ide települtünk, s ha nem is voltunk mindig boldogok, mert sok megpróbáltatást kellett itt megélni a népnek, de most reméljük, hogy békében élhetünk, szorgalmas munkával felvirágoztathatjuk községünket, és valóra válik végre Bonta bíró jóslata:

„Itt leszünk mi boldogok!”

Vége

Boldog, 1992. április 30.

Búzás Mihály élete és halála

(Népszínmű három felvonásban)

Szereplők:

Búzás Mihály, az utolsó 1848/49-es honvéd (*gyermek-, ifjú-, közép-, és öregkori*)

Búzás Pál, az apja

Szűcs Borbála, az anyja

Bugyi László, a másik 1848/49-es honvéd

Kökény Anna, Búzás Mihály kedvese, majd felesége

Nótárius

Székely Franci, a nótárius fia

Öregbíró

Boldogi nők, férfiak, gyerekek

Osztrák katonák

Narrátor, aki a történeteket elmondja

Egy úrféle, az új tanító

Történik Boldogon az 1800-1900-as években

I. felvonás

(Mielőtt széthúznák a függönyt, már énekszó hallatszik. Halkan: Esik eső karikára, Kossuth Lajos kalapjára... Erősebben: Kossuth Lajos azt üzenté... Egész erősen: Kossuth Lajos táborában két szál majoránna... Amikor vége van az éneknek, kilép a függöny elé a narrátor, és bevezeti az előadást.)

Narrátor: Elszállt az ének, amely Kossuth Lajos korát, az 1848/49-es szabadságharc korát idézte vissza. Tisztelettel köszöntöm kedves nézőinket, és kérem, hogy tartsanak velünk ebbe a korba, amiben a színdarabunk története játszódik!

Ez a történet Búzás Mihályról, az utolsó boldogi 1848/49-es honvédről szól. A boldogi egyházi anyakönyvben, a plébánia históriáskönyvébe bejegyzett igaz adatokkal fognak benne találkozni, de lesz benne kitalált mese, valóságos, szép szerelem, igaz hűség, elképzelt ellentétek, elszenvedett megpróbáltatások és szép, megtisztelő elmúlás is.

Búzás Mihály a boldogi egyházi anyakönyv szerint Boldogon született 1823. szeptember 14-én. Apja Búzás Pál, anyja Szűcs Borbála volt. Egy

1859-es bejegyzés szerint, ami az öccse, János házasságkötéséről szól, édesapja és öccse úgynevezett szabad nemes, egytelkes paraszt nemes volt, akinek jobbágya nem volt, saját földjét maga és családja művelte. Három ilyen család volt akkor Boldogon.

A következő feljegyzés már 1850. február 8-án kelt Búzás Mihályról.

„...Grossendorfból megszöktek... Bugyi László boldogi és Búzás Mihály boldogi születésűek, elfogandók és őrizet alatt Gedellőre küldendők.”

Megvan Búzás Mihály és Kökény Anna házasságkötésének anyakönyvi bejegyzése is, de a legérdekesebb a haláláról szóló bejegyzés, amit Klárik László esperes plébános 1908. március 9-én jegyzett be a Historia Domusba:

„Meghalt Búzás Mihály 1848/49-es honvéd 81 éves korában. Ő volt az utolsó a boldogi honvédek közül. Mozsárágyúk döngése között temettük el.”

Tehát dísztemetést kapott. Igaz, hogy nem 81 éves volt Búzás Mihály halálakor, hanem 85 éves az anyakönyvek szerint, de ez már lényegtelen.

Róla szól a következő színdarab. Kérem, tekintsek meg figyelemmel, és, ha majd a sírjánál álló kopjafa mellett mennek el, gondoljanak rá, mint Boldog község egyik értékes fiára!

(Függöny nyílik)

A színpadon falusi utca látszik, háttérben egy öreg, gatyás ember üldögél a ház előtti padon.

1. jelenet

(Jobbról egy másik hasonló öreg érkezik)

I. ÖREG: Adj Isten jó napot, István bátyám! Mit csinál itt kend ilyen dologidőben?

ÖREGBÍRÓ: Fogadj Isten, öcsém! Én bizony itt dolgozok, mert a bíró dolga az, hogy figyelje a falut, oszt, ha kell, intézkedjen.

I. ÖREG: *(Leül a bíró mellé)* Aztán mit vett észre kend itt Boldogon, az új 1835. esztendejében?

ÖREGBÍRÓ: Hát azt láttam, hogy megvirradt, oszt Petrovics Mihály átballagott a kocsmába egy féldecire.

I. ÖREG: Melyik Petrovics Mihály?

ÖREGBÍRÓ: A „pármai”.

I. ÖREG: Aki három éve azt a levelet írta a szüleinek Pármából?

ÖREGBÍRÓ: Az, aki ott volt katona vagy tíz esztendeig.

I. ÖREG: Ű aztán megérdemli azt a féldecit most, sokáig ette a császár száraz prófuntját. Ráadásul nem is a saját akaratából, mert úgy vitték el erőszakkal katonának.

ÖREGBÍRÓ: Az biz igaz! Tiltakoztunk is akkor eleget az erőszakos újoncozás ellen, de hiába, 1823-ban a királyi biztos még Zemplén vármegye tisztikarát is lefogatta. Akkor kezdték meg erőszakkal fogni a fiatalokat katonának.

(Az utca két oldaláról gyerekek kezdenek kiabálni, kint a színpalak mögött. A két öreg erre feláll, és elsétál az egyik sarokba, onnét figyelnek csak.)

GYEREKEK: Lacus! Pista! Miska! Gabi! Gyertek játszani! Gyertek!

(Jobbról-balról 10-15 fiú jön be, olyan 8-12 évesek. Észre sem veszik a két öreget.)

I. FIÚ: Mit játszunk?

2. FIÚ: Kergetőcskézzünk!

3. FIÚ: Az nem jó! Inkább játszunk betyár - pandúrt!

4. FIÚ: Az jó lesz. Én betyár leszek...

5. FIÚ: Ne azt! Inkább játszunk adj, király, katonát!

MIND: Jó lesz! Jó lesz! Válasszunk két csapatot!

I. FIÚ: Én dugok, ha eltalálok, hogy melyik kezemben van a kavics, akkor te kezdhetsz választani.

2. FIÚ: Jó! Kezdjük!

(Választanak, feláll a két csapat egymással szemben, és elkezdenek játszani. Egy-két szakítás után, balról színrelép a 12 éves Búzás Mihály.)

MIND: Mihály! Misi! Gyere velünk adj, király, katonát játszani!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Megáll, végignézi a gyerekeket)* Nem megyek!

MIND: *(Össze-vissza beszélnek)* Miért? Gyere! Miért nem jössz?

BÚZÁS MIHÁLY: Először azért, mert ez hülyeség. A király soha nem ad katonát, csak szed katonát. Különben sem érdekel a király! Másodszor, én már kiskölykökkel nem játszom. Megyek a Brindzára madarászni. Ki jön velem?

I. FIÚ: Milyen madarat akarsz fogni?

BÚZÁS MIHÁLY: Tudok egy pár csókafészket. Már kikeltek a kiscsókák, de még nem tudnak repülni. Ezeket meg lehet tanítani beszélni.

2. FIÚ: Ki mondta, hogy a csókákat meg lehet tanítani beszélni?

BÚZÁS MIHÁLY: Bugyi Laci mondta, hogy az ő öregapjának volt olyan csókája, amelyik rendesen beszélt.

MIND: A csóka tudott beszélni? Aztán mi lett vele?

BÚZÁS MIHÁLY: Nagyon csúnyán tudott káromkodni a csóka, oszt az öreganyja egyszer betette a nagy macskájukat a kalitkába, amikor az öregapja a kocsmában volt.

MIND: Mi lett a csókával? Mi lett a macskával?

Búzás Mihály: A csókát megette a macska, a macskát meg agyonütötte az öregapja, mikor hazajött a kocsmából. No, de én megyek is, mert így nem lesz nekem soha beszélő csókám...

MIND: Várj! Mihály! Várj, Misi! Mi is veled megyünk!

(A gyerekek Búzás Mihállyal elmennek. A két öreg visszaül a padra, kicsit hallgatnak, aztán megszólal az öregbíró.)

ÖREGBÍRÓ: Ki volt az a gyerek, aki a Brindzára ment madarászni?

I. ÖREG: A Búzás Pali nagyobbik fia. Az anyja Szűcs Boris. Miért kérdezi István bátyám?

ÖREGBÍRÓ: Mert érdekes ez a gyerek. Ez már most tudja, hogy a király nem ad katonát, csak szed. Oszt még azt is meri mondani, hogy őtet nem érdekli a király.

(Hallgatnak egy kicsit.)

ÖREGBÍRÓ: Ahogy azt a Búzás gyereket elnézem, ebből még nagy rebellis lesz. Ez alighanem megnézi még belülről is a börtönt... Méghogy nem érdekli a király?

(Függöny le. Vége az első jelenetnek)

Narrátor: Teltek-múltak az évek. Búzás Mihályból 22 éves, jóképű legény lett 1845-re. Meg is fordultak utána a lányok, amikor vasárnap délután végigsétált a főutcán a barátaival.

2. jelenet

(Szín: a boldogi utca, vasárnap délután, ünnepelőruhás lányok és fiúk sétálnak. A lányok egyvonalban, egymásba karolva, énekelve, a fiúk csak követik őket.)

BÚZÁS MIHÁLY: *(Jön. Megállítja a lányokat, amelyik sorban Kókény Anna van.)* Engem is bevehetnétek magatok közé.

KÖKÉNY ANNA: Még mit nem? Menj csak te, Mihály, a legények közé!

BÚZÁS MIHÁLY: Mennék én oda, de a szívem csak idehúz hozzátok.

KÖKÉNY ANNA: Talán nem is a szíved hoz, hanem csak a lábad, mert én csak azt látom.

BÚZÁS MIHÁLY: A szívem is megérezhetnéd, ha idejönnél mellém, és megfognád, hogy mennyire dobog érted.

KÖKÉNY ANNA: Honnét tudjam azt én, hogy értem dobog, és nem azért, mert szaladtál?

BÚZÁS MIHÁLY: Hidd el nekem, ha mondom!

KÖKÉNY ANNA: Lehet is hinni a legényeknek!

EGY MÁSIK LEÁNY: Gyere, Anna! Menjünk a többiek után!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Széttárt karral eléjük áll)* Ne menjetek! Úgyis visszafordulnak az utca végén, és nem soká itt lesznek.

KÖKÉNY ANNA: Menjünk, mert úgy látom, hogy jön a Székely Franci! Ki nem állhatom! Mindig utánam koslat...

BÚZÁS MIHÁLY: Ne félj! Itt vagyok én, majd eltanácsolom másfelé.

(Közben odaérkezik Székely Franci, a jegyző fia.)

SZÉKELY FRANCI: Mit hallok? Kit akarsz itt eltanácsolni másfelé?

(A sétáló lányok és fiúk megállnak, és körbeveszik a vitatkozó legényeket)

BÚZÁS MIHÁLY: Hát, ha nagyon kíváncsi vagy: Téged!

SZÉKELY FRANCI: Azt szeretném én látni, hogy egy senki nekem a boldogi utcán megmondja, hogy merre járjak!

BÚZÁS MIHÁLY: A boldogi utcán arra mész, amerre akarsz, hiszen te vagy a nótárius fia, hanem az a „senki” most azt mondja neked, hogy Kökény Anna körül nem szeretnélek látni!

SZÉKELY FRANCI: Márpedig én csak azért is körülötte fogok járni!

BÚZÁS MIHÁLY: Apád egyszer, amikor az orrára koppintott az egyház, azt mondta: „Mebántam azt a napot, amikor megbántottam a papot!”

SZÉKELY FRANCI: *(Neki akar menni a legénynek)* Mikor mondott ilyet az apám?

BÚZÁS MIHÁLY: *(Mosolyogva)* Mikor? Hiszen mindenki tudja. Amikor lázította a népet, hogy csak a legrosszabb, konkolyos búzát vigyék a papnak.

SZÉKELY FRANCI: Hazudsz, te gazember! Az én apám sohasem mondott ilyet!

BÚZÁS MIHÁLY: Nem? Még azt is mondta, hogy addig nem nyugszik, míg a papot a faluból ki nem csapatja. Jól az orrára koppintottak neki, most aztán csendben van.

SZÉKELY FRANCI: *(Nekiugrik Búzás Mihálynak, összekapaszkodnak, de a legények, lányok szétszedik őket. Székely Franci elszalad.)*

KÖKÉNY ANNA: *(Búzás Mihályhoz lép)* Ne beszélj így, Mihály! Nem akarom, hogy bajod legyen! *(Közelebb lép Mihályhoz)* Mutasd csak! Véres a szájad.

(Zsebkendőjével óvatosan megtörli a legény száját.)

BÚZÁS MIHÁLY: Á! Semmi az egész. Add csak egy kicsit a kendőd ide!

KÖKÉNY ANNA: *(Odaadja a zsebkendőt.)* Tessék!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Mégegyszer megtörli vele a szájasarkát, aztán elteszi a lány zsebkendőjét.)*

KÖKÉNY ANNA: Add vissza a zsebkendőm!

BÚZÁS MIHÁLY: Nem adom, mert véres lett!

KÖKÉNY ANNA: Nem baj, majd otthon kimosom.

BÚZÁS MIHÁLY: Majd kimossa az édesanyám. Hadd lássa, hogy kinek a kendője lett véres miattam.

KÖKÉNY ANNA: *(Kérleli.)* Ne! Mihály! Kérlek szépen, add vissza!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Mosolyogva.)* Nem adom. Majd estére a bálban visszaadom.

KÖKÉNY ANNA: Jól van. Nem bánom. Legalább biztosan eljössz a bálba.

(Lányok, legények jönnek vissza hozzájuk)

MIND: Gyertek már! Menjünk még végig az utcán egypárszor.

(Énekelve elmennek. Bejön a színre Székely Franci a barátaival)

SZÉKELY FRANCI: Hol van az a híres? Most legyen legény!

EGYIK LEGÉNY: Elment már a Kökény Annával meg a barátaival, Bugyi Lacival meg a többi kódival.

SZÉKELY FRANCI: Ellátom én még ennek a „nemes úrfinak” a baját. Lesz még sorozás a faluban. A császárnak az ilyen erős katonákra van szüksége. Majd lesz rá gondja az édesapámnak.

MÁSIK LEGÉNY: Hallottam, hogy estére a bálba hívta ez a híres Kökény Annát.

SZÉKELY FRANCI: A bálba? Hát majd ott leszek én is! Majd meglátjuk, hogy ki a legény a csárdában...

MIND: Gyerünk haza! Aztán estére a kocsmaudvaron találkozunk!

(Elmennek.)

(Függöny le!)

3. jelenet

(Szín: kocsmaudvar táncoló fiatalokkal, nézelődőkkel. Ott bemutatót tarthat a tánc csoport. A tánc megállása után a fiatalok kis csoportokban sétálnak, beszélgetnek. Középen Búzás Mihály, Kökény Anna áll.)

KÖKÉNY ANNA: Elhoztad a zsebkendőm?

BÚZÁS MIHÁLY: Elhoztam. Édesanyám kimosta, kivasalta. Köszöni, hogy nem sajnáltad tőlem. *(Előveszi belső zsebéből a zsebkendőt.)*

KÖKÉNY ANNA: Én csak téged sajnáltalak, nem a zsebkendőm.
BÚZÁS MIHÁLY: Akkor talán nálam is maradhat...
KÖKÉNY ANNA: Azt már nem! Add vissza! *(Nyúl a kendőért.)*
BÚZÁS MIHÁLY: *(Incselkedve.)* Miért adjam vissza? Van neked másik is.
KÖKÉNY ANNA: Van bizony. Nem is egy, de ha egy leány legénynek zsebkendőt ad, azt már másképp nevezik.
BÚZÁS MIHÁLY: Másképp? Hát az már nem zsebkendő?
KÖKÉNY ANNA: *(Nevetve.)* De nem ám! Az már jegykendő!
BÚZÁS MIHÁLY: Akkor add nekem ezt a zsebkendőt jegykendőnek!
KÖKÉNY ANNA: Az nem megy ám ilyen gyorsan! Miért adjak én neked jegykendőt?
BÚZÁS MIHÁLY: Mert én szeretlek téged, és édesanyámnak is megmondtam, hogy én senki mást el nem veszek feleségül, csak téged.
KÖKÉNY ANNA: Engem meg sem kérdeztél erről? Miért nem nekem mondtad ezt meg először?
BÚZÁS MIHÁLY: Mert eddig nem volt rá alkalom. Ez a Székely Franci is mindig körülöttem legyeskedett. Azt hittem, talán téged jobban érdekel a nótárius fia, mint egy szegény legény.
KÖKÉNY ANNA: Ezt nem kellett volna mondanod! *(Duzzogva elfordul.)*
BÚZÁS MIHÁLY: *(Ijedten utánakap és visszahúzza.)* Édes, aranyos Annám! Hát nem úgy van?
KÖKÉNY ANNA: Miért kérde? Nem érzed?
BÚZÁS MIHÁLY: Ma délutántól érzem! Mondd, hogy szeretsz!
KÖKÉNY ANNA: *(Komolyan a fiú szemébe néz, kezét a fiú kezébe teszi.)* Szeretlek Mihály! Nagyon is szeretlek. Régóta érzem, hogy én senki mással nem tudnék élni, de te nem szóltál eddig semmit.
BÚZÁS MIHÁLY: Drága kicsi Annám! Édes kincsem! Soha többé nem adlak oda másnak. Csak az enyém vagy! *(Magához öleli a leányt. Megszólal a zene.)*
BÚZÁS MIHÁLY: Gyere! Táncoljunk! *(Táncolni kezdenek.)*
(Székely Franci jön be a barátjaival. Szemével keresi a táncolók között Kökény Annát.)
EGY LEGÉNY: Franci! Ott táncol a Búzás Miskával! *(Mutatja.)*
SZÉKELY FRANCI: Látom. Nem sokáig fog vele táncolni. *(Elindul feléjük.)*
SZÉKELY FRANCI: *(Búzás Mihályhoz.)* Szabad?
BÚZÁS MIHÁLY: Nem! *(És tovább táncolnak.)*
SZÉKELY FRANCI: *(Eléjük áll.)* Azt kérdeztem, hogy szabad-e!
BÚZÁS MIHÁLY: Hallottam. Én nem vagyok süket. Én meg azt mondtam: NEM! Mert tánc közben nincs lekérés, ez nem lagzi.

SZÉKELY FRANCI: Nincs lekérés?
BÚZÁS MIHÁLY: Nincs. *(Tovább táncolnak Kökény Annával. Egy idő múlva véget ér a tánc.)*
SZÉKELY FRANCI: *(Odamegy Kökény Annához.)* Anna! Felkérlek a következő táncra.
BÚZÁS MIHÁLY: *(Mielőtt Anna válaszolhatna, eléje áll Annának.)* Sajnos nem táncol már tovább Anna, mert haza kell mennie. Én meg hazakísérem.
SZÉKELY FRANCI: *(Nekimegy Búzás Mihálynak.)* Ne ugasson nekem egy ilyen kódis nemes, ha én beszélek!
BÚZÁS MIHÁLY: *(Megmarkolja Székelyt.)* Nem ugatok, mert ugatni csak a kutya ugat, de azt megmondom, Kökény Anna az én mátkám, nemsoká a feleségem lesz, és ezután csak velem táncol!
SZÉKELY FRANCI: A te mennyasszonyod? Kökény Anna? *(Nevet.)*
BÚZÁS MIHÁLY: Az!
SZÉKELY FRANCI: *(Annához.)* Anna! Ez igaz?
KÖKÉNY ANNA: *(Szembenéz Székellyel.)* Igaz! Megkérte a kezem. *(Búzás Mihályhoz.)* Gyerünk haza, Mihály! Már várnak minket otthon. *(Elindulnak kifelé.)*
SZÉKELY FRANCI: *(Eléjük áll.)* Ezt még megbánjátok százszor! Légy te csak egy kódis nemes felesége, ha én nem kellek neked! De majd teszek én róla, hogy ne soká tartson ez a boldogság...
BÚZÁS MIHÁLY: Ne fenyegetőzz, Székely Franci! Nem félünk mi tőled!
SZÉKELY FRANCI: Nem féltek? No, majd meglátjuk, mikor lesz a te feleséged Kökény Anna. Az is lehet, hogy soha...
KÖKÉNY ANNA: *(Székely elé lép.)* Hogy a te feleséged nem leszek soha, az biztos. Én csak Búzás Mihály felesége leszek, vagy senkié! Ezt jól jegyezd meg!
SZÉKELY FRANCI: Átkozott legyen az egész pereputtyotok! Várjatok csak! Jön még a kutyára dér! Lesz még itt katonaállítás a faluban, majd meglátjuk, ki megy el, ki marad itthon... *(Elrohan.)*
(Függöny le!)

II. felvonás

1. jelenet

(Szín a boldogi utca. Egy osztrák őrmester jön be a községi nótárius kíséretében.)

NÓTÁRIUS: Rögtön jönnek a fiatalberek, akik közül válogathat jó katonának valót, strázsamester uram!

STRÁZSAMESTER: Már itt kellene nekik lenni! *(Idegesen sétál le-fel.)* Még ma három faluban kell az újoncokat összeszednem.

NÓTÁRIUS: Türelem, türelem, strázsamester uram! Gyorsan megleszünk itt. Kevés regrutakorban lévő van itt.

STRÁZSAMESTER: Nincs itt valahol egy kocsmá? Amíg gyülekeznek, én elmennék, mert csuda szomjas vagyok ilyenkor reggel.

NÓTÁRIUS: Kocsmá? Az nincs itt közel, a falu másik végén van, de megoldjuk ezt is mindjárt. *(Kikiabál a színről.)* Franci! Franci fiam! Gyere csak!

SZÉKELY FRANCI: *(Bejön, feltűnően sántítva.)* Tessék, édesapám!

NÓTÁRIUS: Menj csak be édesanyádhoz, és mondd neki, hogy a boros kulacsomat töltsse meg a legjobb borunkból, és hozd ide gyorsan a strázsamester úrnak.

SZÉKELY FRANCI: Igyekszem én édesapám, de tudja, hogy fáj a lábam, amióta leestem a létráról. *(Elsántikál.)*

NÓTÁRIUS: Látja, strázsamester uram, milyen bánatom van ezzel az egyetlen fiammal. Olyan gyenge szegény! Nemcsak a lába, a feje is, hogy csak az anyja tartja benne a lelket.

STRÁZSAMESTER: Látom, látom, pedig úgy nézem, ő is éppen katonakorban lenne.

NÓTÁRIUS: *(Ijedten.)* Jaj, ne is mondja! Éppen attól félek, hogy elviszik katonának. Ez szegény két hét alatt bele is halna, ha nem láthatná az anyját.

STRÁZSAMESTER: Ne féljen kelmed! Itt én mondom meg, ki alkalmas katonának.

(Székely Franci jön a kulaccsal, sántítva.)

SZÉKELY FRANCI: Itt is vagyok, édesapám. Szerencsére már tele is volt a kulacs, amikor bementem. *(Átadja a kulacsot az apjának.)*

NÓTÁRIUS: Tudja mit, strázsamester uram! Fogadja el tőlem emlékbe ezt a kulacsot! Van énnékem még másik is! *(Átadja a kulacsot a strázsamesternek.)*

STRÁZSAMESTER: *(Tessék-lássék szabódik.)* Nem tehetem én azt, nótárius uram. Még valaki azt mondaná, hogy meg akar vesztegetni engem.

NÓTÁRIUS: Ugyan ki mondaná? Hiszen nincs itt rajtunk kívül senki. Ez a kulacs meg régóta a magáé volt. Kóstolja csak meg, hogy milyen bor van benne!

STRÁZSAMESTER: Hát, nem bánom! Megkóstolom, úgylis nagyon száraz a torkom, és ma még sokat kell beszélnem. *(Iszik.)*

NÓTÁRIUS: Egészségére, strázsamester uram! De lenne egy kis kérésem, ha már úgylis látta ezt a beteg fiamat, hadd feküdjön le szegény! Ne kelljen itt sorbaállnia!

STRÁZSAMESTER: *(Újra húz egyet a kulacsból.)* Jól van, nótárius uram! Feküdjön, ha beteg ez a legény, úgysem való katonának.

NÓTÁRIUS: Köszönöm! Köszönöm! *(A fiához.)* Hallottad, mit mondott a strázsamester úr? Tűnj el innét, feküdj le otthon, az anyád meg tegyen vizes borogatást a fájós lábadra!

(Franci sántikálás nélkül kiset a színről.)

STRÁZSAMESTER: *(Megint húz egyet a kulacsból.)* Jó bor ez nagyon. Látom, aki ilyet iszik, az gyorsan meggyógyul, mint a fia.

NÓTÁRIUS: *(Hallgatózik.)* Hallom már, hogy jönnek a legények. Nem sokan vannak. Én mindet ismerem gyerekkoruk óta. Van köztük egy pár jó katonának való.

STRÁZSAMESTER: No, majd én megvizsgálom őket!

NÓTÁRIUS: Van egy, aki itthon is mindig verekedik a kocsmában. Olyan erős, mint a bika. Majd én megmutatom strázsamester úrnak, hogy melyik az.

STRÁZSAMESTER: Erre a legényre most már magam is kíváncsi vagyok. Az ilyen verekedő, bátor legényekből lesznek a legjobb katonák.

NÓTÁRIUS: Nem lennék hálátlan, ha ezt a legényt pár évre elvinné a faluból! Legalább nyugodtabban élnénk. Kevesebb lenne a verekedés.

STRÁZSAMESTER: No, csak veresse meg a vállát, hogy ez a legerősebb legény a faluban! A többi már az én gondom. Hanem a kulacsom alighanem kiürül, mire végzek a sorozással...

NÓTÁRIUS: Annyi baj legyen csak! Majd én teletöltöm az indulás előtt.

(Függöny le.)

2. jelenet

(Szín ugyanaz. Strázsamester két katonával. Jönnek a legények.)

STRÁZSAMESTER: Szaporán, legények, mert sietek! Ma még három faluban kell kiválogatnom a legények elejét a császár szolgálatára.

NÓTÁRIUS: Álljatok sorba születés szerint, a legöregebbek előre, a fiatalok hátrább!

(Legények felsorakoznak.)

STRÁZSAMESTER: *(Végigsétál a sor előtt, mustálja őket.)* Mindenki itt van, aki sorköteles?

(A legények körülnéznek, Búzás Mihály megszólal.)

BÚZÁS MIHÁLY: Itt volnánk mi mind, ha a nótárius úr fia nem hiányozna...

STRÁZSAMESTER: Azt láttam már. Beteg, nem való katonának.

NÓTÁRIUS: *(Odalép Búzás Mihályhoz.)* Látom, Mihály jól tudsz beszélni. *(Vállára teszi a kezét.)* Tudom, te vagy a legerősebb legény a faluban, biztosan katona akarsz lenni...

BÚZÁS MIHÁLY: Tudja jól, nótárius uram, hogy senki sem akar itt katona lenni, mert szereti ezt a falut. Nem akar elmenni senki Pádovába.

STRÁZSAMESTER: Tetszel nekem, te legény! Erős is vagy, őszinte is vagy, hát én is ilyen vagyok. Megmondom őszintén, te katonának való vagy. Az is leszel!

BÚZÁS MIHÁLY: Akkor is, ha én nem akarok katona lenni?

STRÁZSAMESTER: Bizony, fiam! Akkor is. Mert a császár nagyobb úr, mint te, és ő sok katonát akar, jó katonákat, akik tudnak verekedni, harcolni...

BÚZÁS MIHÁLY: Csakhogy én nemesember vagyok, engem nem lehet erőszakkal elvinni katonának. Protestálok!

STRÁZSAMESTER: Én is nemesember vagyok fiam! És, ha én azt mondom, hogy te pedig katona leszel, akkor protestálhatsz, akinek akarsz, viszlek. *(A katonához fordul.)* Fogjátok csak közre ezt a legényt, ezt már visszük! Lehet, hogy lesz még több is, de erre vigyázzatok!

NÓTÁRIUS: Szép élet ám a katonaelet, Mihály. Tíz év alatt még te is lehetsz strázsamester.

STRÁZSAMESTER: Lássuk a többit! *(Rámutat még két-három legényre.)* Te is jössz, te is jössz. Ennyi ismét elég lesz.

(A színre beözönlenek a falu lakói. Az asszonyok sírnak, az emberek csak morognak, de nem mernek szólani. Az újoncokat körülveszik a családjaik, a többi itthonmaradt legény gyorsan eltűnik. Középen áll Búzás Mihály, mellette apja, anyja és Kőkény Anna, meg annak szülei.)

BÚZÁS MIHÁLY: Tudtam én ezt már múltkor a bálban, hogy elvitetnek katonának.

BÚZÁS MIHÁLY ANYJA: Jaj, édes fiam, minek kellett neked összetűzni a nótárius fiával!

MIHÁLY APJA: Ne sírj, asszony! Visszajön még a te fiad. Nem kell őt félteni. Igaz, becsületes ember volt, az is marad.

BÚZÁS MIHÁLY: Igaza van, édesapám. Igaz ember voltam – nem sántítottam, nem feküdtem ágyba –, nehogy elvigyenek katonának. Csak Annát félttem. Vigyázzatok majd rá!

KÖKÉNY ANNA: Engem te ne félts, Mihály! Tudok én magamra vigyázni. Megesküszöm most, itt mindenki előtt, hogy megvárom, amíg visszajössz, és akkor majd megesküszünk a templomban is.

BÚZÁS MIHÁLY: *(Magához öleli és megcsókolja a lányt.)* Édes, hűséges párom! Én is megesküszöm itt az egész falu előtt, hogy ha meg nem halok, én hozzád a világ végéről is visszajövök.

STRÁZSAMESTER: Fejezzük be a búcsúzkodást, mert indulni kell!

(Az asszonyok még egyszer megölelik fiaikat. A férfiak csak lekezelnek velük.)

MIND: Isten legyen veletek! Vigyázzatok egymásra, és gyertek haza, amikor csak lehet!

(A katonák közrefogják az újoncokat, és elindulnak.)

KÖKÉNY ANNA: *(Utánuk kiált.)* Isten veled, Mihály! Várlak!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Visszaintegget.)* Isten veled, Annám! Visszajövök!

(Függöny le!)

Narrátor: Így vitték el a magyar legényeket osztrák katonának. Búzás Mihály és Bugyi László Ausztriába, Bécs mellé, Grossendorfba került. Az osztrák császári udvar mindig idegen földre vitte katonáit. A magyarok olasz, osztrák, cseh, lengyel földön voltak. Magyarországon meg osztrák, cseh, morva legények állomásoztak. Hogy miért? Mert a gyakori helyi lázongásokat könnyebb volt idegen nemzetiségű katonákkal leverni. Ezért volt 1832-ben Petrovics Mihály, Nagy István, Laczkó Mihály és Bugyi

Mihály Pármában, Olaszországban katona. Ez bizony Boldogtól majdnem háromezer kilométerre van.

1848-ban megkezdődött a magyar szabadságharc. Kossuth Lajos hívó szavára ezek az idegen földön állomásozó magyar katonák – már aki tudott és mert – megszöktek az osztrák császári hadseregből, és elindultak haza, hogy résztvegyenek a magyar szabadságharcban. Közismert Lenkei kapitány századának története, de kevesen tudják, hogy Búzás Mihály és Bugyi László, meg velük együtt egy szentlászlói és egy hévízgyörki katona is megszökött Grossondorfból, ami csak 70 km, jó egy napos járásra van a magyar határtól. Amikor már magyaroklakta településekhez értek, már könnyebb volt a helyzetük, mert a nép segítette, elrejtette őket, hogy minél gyorsabban hazajuthassanak. Szökésüket egy megmaradt 1850. február 8-án kelt elfogató parancsból, egy körözőlevélből tudjuk. Bugyi Lászlóról annyit tudunk, hogy 1815. július 2-án született Boldogon. Apja Bugyi István, anyja Czitzos Rozália volt. 1835-ben bérmálkozott Hévízen. Kétszer nősült. Első felesége Őszi Julianna, a második Fekete Julianna volt. Július 25-én temették el. Búzás Mihály életéről és haláláról szintén a boldogi egyházi anyakönyvek vallanak. Ezt mutatjuk be most a színdarabunk következő jeleneteiben.

(Függöny szét!)

3. jelenet

(Este, sötét van. Szín: Kökény Anna háza előtti utcarészlet. A ház ablaka világos. Jobbról Székely Franci jön lopakodva a sötétben. Megáll az ablak alatt, és hallgatózik.)

SZÉKELY FRANCI: *(Megkopogtatja az ablakot.)* Anna! Kökény Anna! Gyere ki egy szóra! *(Bent elalszik a lámpa.)*

SZÉKELY FRANCI: Anna! Gyere ki! Tudom, hogy bent vagy... *(Semmi hang.)*

SZÉKELY FRANCI: *(Újra kopogtat, most már a sötét ablakon.)* Anna! Az Isten áldjon meg! Gyere már ki! Évek óta idejárom... *(Az ablak mögül Kökény Anna hangja hallatszik ki.)*

KÖKÉNY ANNA: Minek jár ide? Menjen innen, mert az Isten helyett én áldom meg, de amit a nyakába öntök, azt nem köszöni meg!

SZÉKELY FRANCI: *(Boldogan.)* No, csak hogy egyszer megszólaltál! Aztán mit öntenél a nyakamba?

KÖKÉNY ANNA: Majd mindjárt megtudja, ha nem szalad innen...

(Fájdalmasan felkiált.) Jaj, de forró ez a víz!!

SZÉKELY FRANCI: *(Ijedten.)* Úristen! Ez még leforráz engem...

(Úgy elszalad, mint akit kergetnek. Egy kis idő múlva a másik oldalról jön valaki, de nem lehet látni a sötétben az arcát. Halkan elkezd énekelni az ablak alatt.)

*„Sej, kis Hatvanban csak két torony látszik,
de Majlandban harminckettő látszik... ”*

(Odabentről Kökény Anna kiáltása hallatszik): Mihály!!

(A legény folytatja a nótáját.)

*„Inkább nézem a hatvani kettőt,
mint Majlandban azt a harminckettőt!”*

(De már akkor kiszalad Anna, és a legény nyakába ugrik.)

KÖKÉNY ANNA: *(Boldogan.)* Mihály! Édes, drága Mihályom! Megjöttél?

BÚZÁS MIHÁLY: *(Megöleli a lányt. Közben világosabb lesz, mint amikor a telihold kibukik a felhőből.)* Csendesebben, Édes! Nem szabad senkinek sem megtudni, hogy itt voltam.

KÖKÉNY ANNA: Akkor gyere gyorsan be! Nehogy meglásson valaki.

BÚZÁS MIHÁLY: Nem mehetek be, mert megszöktünk Bugyi Lacival a katonaságtól. Minket üldöznek. Talán már holnap reggel is vallasni fognak, hogy nálad voltam-e.

KÖKÉNY ANNA: Úgyis azt mondom, hogy nem voltál nálam.

BÚZÁS MIHÁLY: No, látod, ha nem megyek be, nem is kell hazudnod. Különben is, vár a Zagyvánál Bugyi Laci, mert még ma éjjel továbbmegyünk, Berényben beállunk a magyar seregbe. Csak azért jöttem ide, hogy ezt megmondjam neked.

KÖKÉNY ANNA: Ott már nincsenek osztrákok?

BÚZÁS MIHÁLY: Úgy hallottuk, hogy már csak itt Pest megyében vannak még osztrák seregek. Odaát már Kossuthék vannak.

KÖKÉNY ANNA: Akkor nem is tartóztatlak tovább! Menjetek! Álljatok be a magyar seregbe, verjétek ki az egész országból az osztrák császár seregeit! Én várn fogok rád, amíg csak élek.

BÚZÁS MIHÁLY: Én meg visszajövök hozzád, ha élek, a világ végéről is.

(Megölelik egymást. Búzás Mihály elmegy, Kökény Anna bemegy. A függönyt egy rövid időre lehúzzák.)

Narrátor: Sajnos az 1848/49-es szabadságharc dicsőséges küzdelem után elbukott. Az osztrákok segítségül hívták az orosz cár seregeit. A túlerő előtt meg kellett hajolni. Világosnál letették a magyar seregek a fegyvert. Jött a kegyetlen megtorlás. Csak a Komárom várának átadásakor szabadon bocsátott magyar honvédek menekültek a büntetés alól, a többiekre szigorú büntetés várt. Különösen nagy büntetést kaptak az osztrák hadseregből megszökött tényleges katonák. Ezeket névszerint körözték az osztrákok.

(Függöny nyit.)

3. jelenet

(Szín: a boldogi utca, Kökény Anna háza előtt. Kisbíró jön, dobbal, dobolására kicsődül a nép.)

KISBÍRÓ: Először: Közhírré tétetik, hogy a kóborló honvédtisztek felhívatnak, hogy 1850. év január végéig a császári és királyi kerületi parancsnokság előtt magukat bejelentsek, ellenkező esetben a katonai szökevényekre kiszabott büntetés velük szemben is alkalmaztatni fog.

Másodszor: A Grossendorfból megszökött Búzás Mihály és Bugyi László boldogi születésű katonák elfogatandók, és őrizet alatt Gedellőre küldendőek!

(Mégegyszer ráver dobjára.)

Kökény Anna, aki eddig a báméskodó asszonyok között állt, kezét az arcába temetve beszalad a színpalak mögé. A nép lassan, beszélgetve elhagyja a színpadot. Az üres színpad lassan elsötétedik, eloltják a lámpákat. Este van. Ekkor belopakodik a nótárius egy-két osztrák katonával.)

NÓTÁRIUS: Ez az a ház, amit mondtam. Ha Búzás Mihály bemerészkedik a faluba, akkor ide biztos eljön.

ELSŐ KATONA: Ki lakik ebben a házban?

NÓTÁRIUS: A szeretője, aki már öt éve vár rá.

MÁSODIK KATONA: Akkor biztosan eljön hozzá Búzás Mihály. Itt majd elfoghatjuk.

ELSŐ KATONA: Ti oda menjete, és jól bújjatok el, hogy meg ne lásson, ha jön. Mi meg a másik oldalon bújunk el, akkor körülfogjuk, s nem menekülhet.

HARMADIK KATONA: Mit csináljunk, ha fegyver van nála, lelőjük?

NÓTÁRIUS: Az már a maguk gondja. Én már megyek is. Nem akarom, hogy valaki itt lásson. *(Elmegy.)*

ELSŐ KATONA: Vigyázzatok! Ha fegyver van nála, igen veszélyes lehet.

MÁSODIK KATONA: Azt kell mondani neki, hogy a szeretője a kezünkben van, ha meg nem adja magát, őt fogják börtönbe zární, mert szökevényt rejteget.

ELSŐ KATONA: Ez nem is rossz ötlet. Bújjunk el, most már elég sötét van, bármikor idejöhet Búzás Mihály.

(Elbújnak a színpad két oldalán. Kisvártatva jön Búzás Mihály.)

BÚZÁS MIHÁLY: *(Körülnéz, óvatosan háromszor koppant Kökény Anna ablakán.)*
Anna!

KÖKÉNY ANNA: *(Kijön a legényhez.)* Mihály! Édes Mihályom!

BÚZÁS MIHÁLY: Pszt! Csendesen! Még meghallja valaki.

KÖKÉNY ANNA: Tudom. Dobolták, hogy el kell benneteket fogni...

BÚZÁS MIHÁLY: Már itt is kidobolták?

KÖKÉNY ANNA: Miért? Máshol is keresnek benneteket?

BÚZÁS MIHÁLY: Mindenütt! Minden faluban ezt dobolják Pest megyében.

KÖKÉNY ANNA: Akkor most mi lesz? Mit csináltok? Hova tudtok elbújni?

BÚZÁS MIHÁLY: Sehova. Előbb-utóbb úgyis elfognak, ha Magyarországon maradunk.

KÖKÉNY ANNA: Akkor hova mentek?

BÚZÁS MIHÁLY: Voltak, akik haza se mentek. A fegyverletétel után egyenesen Törökországba indultak.

(Ebben a pillanatban nagy kiabálással előrontanak az osztrák katonák, és körül veszik Búzás Mihályt és Kökény Annát.)

MIND: Add meg magad, Búzás Mihály! Add meg magad! Ne mozdulj, mert lövünk!

KÖKÉNY ANNA: *(Felsikolt.)* Menekülj, Mihály! Fuss az udvaron át!

BÚZÁS MIHÁLY: *(Szomorúan.)* Nem lehet, Anna. Már késő... Megadom magam.

ELSŐ KATONA: Fordulj a fal felé! Van nálad fegyver?

BÚZÁS MIHÁLY: Nincs énnálam más, csak egy bicska, amivel enni szoktam. Tessék, itt van.

MÁSODIK KATONA: Tedd hátra mind a két kezed! *(Kötelet vesz elő, és összeköti Búzás Mihály két kezét.)*

KÖKÉNY ANNA: Jaj! Mihály! Mihály! Minek jöttél ide? *(Zokog.)*

BÚZÁS MIHÁLY: Ne sírj Anna! Menj csak be, és imádkozz értem!

ELSŐ KATONA: Az bizony jó lesz, mert alighanem főbelőnek téged, Búzás Mihály!

(Ebben a percben belép a nótárius. Odaáll a megkötözött Búzás Mihály elé, és gúnyosan megkérdezi.)

NÓTÁRIUS: No, te híres haramia! Hát csak kézre kerültél?

BÚZÁS MIHÁLY: Nem kegyelmed fogott el, kend csak elárult engem!

NÓTÁRIUS: *(Kifélé kiabál.)* Franci! Franci fiam! Gyere csak, és nézd meg ezt a katonaszökevényt!

(Bejön Franci, odamegy a megkötözött Búzás Mihályhoz, és gúnyosan az arcába vigyorog.): Nicsak! Nicsak! Milyen csendes lettél, Búzás Mihály!

(Az első katona előrelép, és figyelmesen megnézi Székely Francit, de nem szól semmit.)

BÚZÁS MIHÁLY: Vitéz bajtársak! Csak azt engedjétek meg, hogy utoljára elbúcsúzzak a mátkámtól! *(Kökény Anna előrelép.)*

SZÉKELY FRANCI: Még mit nem! Talán még meg is akarod csókolni? *(A katonához.)* Vigyék már innét ezt a szemetet!

(ELSŐ KATONA Székely Franci elé lép, és az arcába mondja): Nem parancsol nekem egy senkiházi civil! Ez az ember nem szemét! Ez harcolt ellenem, de katona volt. Ismerlek én téged! Te szöktél meg hamarabb a katonaság elől. Itt voltam én az 1845-ös sorozáson. De nagyon sántítottál akkor! Pfuuj! Takarodj innét te szemét! *(Búzás Mihályhoz.)* Te meg búcsúzz el a mátkádtól, mert vagy látod még, vagy sem az életben!

(Székely Franci és az apja megszegyenülve elmennek.)

BÚZÁS MIHÁLY odalép Kökény Annához: Isten veled, drága mátkám! Megölelnék, ha nem lenne megkötve a kezem. Így csak azt kérem tőled, ölelj meg te utoljára.

KÖKÉNY ANNA: *(Átöleli Mihályt, közben a nagy kiabálásra innét is, onnét is kezdenek bejönni a szomszédok, asszonyok, férfiak.)* Isten veled, Mihály! Imádkozom majd érted! Én érzem, hogy vissza fogsz te még jönni énhozzám.

BÚZÁS MIHÁLY: Ha élek, visszajövök, és akkor megesküszünk.

ELSŐ KATONA: Fejezzétek be a búcsúzást, mert indulnunk kell! Messze van ide Gedellő!

KÖKÉNY ANNA: *(A katonához.)* Áldja meg az Isten, hogy megengedte nekem, hogy elbúcsúzzak a páromtól! *(Mihályhoz.)* Isten veled, Mihály! Örökké várni foglak!

BÚZÁS MIHÁLY: Isten veled, Anna! Indulhatunk, káplár uram!

(Elindulnak. Az asszonyok körülveszik a zokogó Annát, és mindenki kiabál az eltűnők után.)

MIND: Vigyázz magadra, Mihály! Isten veled! Gyere vissza! Isten áldjon meg, Mihály!

(Függöny le!)

Narrátor: Nagyon szigorú büntetés várt a szökött katonákra. Az első büntetés a vesszőfutas volt. Ötven-ötven katona sorfala között kellett az elítéltek félmeztelenül végigmenni, miközben a katonák vastag mogyorófacákkal cséptették, ahol érték. Nagyon sokan bele is haltak ebbe a büntetésbe, de, aki túlélte, annak a 10-15 éves továbbszolgálat, vagy nehéz vassal súlyosbított börtön már csak üdülés volt az elsőhöz képest.

Búzás Mihályt elvitték, de, hogy milyen büntetést kapott, arról nem tudunk semmit. Halálra nem ítélték, mert igen szép kort élt még meg. Két dolgot tudunk pontosan a további életéből, ezt majd kedves nézőink is megtudják a következő felvonásból.

(Függöny kinyit.)

Harmadik felvonás

1.jelenet

(Szín a boldogi utca.)

(Kökény Anna 38 éves már, jön az utcán. Vele szemben jön Székely Franci, szintén megöregedve.)

SZÉKELY FRANCI: Miért lógatod úgy az orrod, Kökény Anna? Talán még mindig a híres Búzás Mihályra gondolsz?

KÖKÉNY ANNA: *(Ki akar térni a férfi elől.)* Hagyjál engem békén, te szemét!

SZÉKELY FRANCI: Ej, de felvágta a nyelvét a tekintetes asszonynak! Talán még az is lehetsz, ha hozzám jönnél feleségül.

KÖKÉNY ANNA: Inkább a halál vagy a hóhér, mint te!

SZÉKELY FRANCI: Nem kellene a hóhért meg a halált emlegetni annak, akinek a szeretőjét már át is segítette a hóhér a másvilágra.

KÖKÉNY ANNA: Mit tudsz te arról? Semmit. Ha valami biztosat tudnál, már régen azzal kínoznál engem.

SZÉKELY FRANCI: Pedig én biztos forrásból tudom, hogy soha többé nem jön már haza Búzás Mihály! Tizenöt éve elvitték, azóta már nem is él.
KÖKÉNY ANNA: De él, igenis él! Az én szívem azt megérezné, hogy meghalt, mert már én is halott lennék.

SZÉKELY FRANCI: (*Gúnyosan.*) Pedig már nem él Búzás Mihály! Hiába is várod!

(*Ekkor lép be a színre Búzás Mihály, 42 éves*)

BÚZÁS MIHÁLY: Tévedsz, te nyomorult! Itt vagyok. Hazajöttem.

KÖKÉNY ANNA: (*Odarohan Búzás Mihályhoz, átöleli, sír, zokog.*) Mihály! Mihály! Édes, jó Mihályom, hát megjöttél?

BÚZÁS MIHÁLY: Megjöttem Anna, és most már itt is maradok. (*Átöleli Annát.*) A büntetésemet kitöltöttem. Élek!

KÖKÉNY ANNA: (*Székelyhez.*) Ugye, hogy most nem tudsz szólni egy szót sem? Hát mégse halt meg Búzás Mihály! Eltakarodj a szemem elől, mert leköplek mindjárt!

BÚZÁS MIHÁLY: (*Szelíden.*) Hagyd ezt az utolsó embert, Anna! Ez egy senki. Meg sem kell nekünk látni! Gyere!

(*Az utca megtelik népekkel, mindenki örömmel üdvözli Mihályt, Székely Franci pedig megszeppenülve elkotródik.*)

BÚZÁS MIHÁLY: Mindenkit szeretettel köszöntök, de engedjenek már, hadd menjünk Annával el. Sürgős dolgunk van.

EGY ASSZONY: Ugyan hová siettek annyira, hiszen csak most érkezted meg, Mihály, és már el akarsz menni?

BÚZÁS MIHÁLY: (*Mosolyogva.*) Bizony, el akarunk menni!

AZ ASSZONYOK MIND: Hová? Hová akartok elmenni?

KÖKÉNY ANNA: Csak a plébániára, hogy bejelentkezzünk esküvőre, mert Mihállal megbeszéltük, amikor hazajön, megesküszünk.

(*Függöny össze.*)

2.jelenet

(*Ami előtt a narrátor elmondja a tényeket.*)

Narrátor: Mondtam már az elején, hogy ebben a színdarabban igaz tények és kitalált mesék vegyesen lesznek. Most éppen egy ilyen igaz tény következik, ami benne van a boldogi plébánia 1865. évi házassági anyakönyvében. Ott pedig ez áll:

„1865. február 13-án kötött házasságot Búzás Mihály vőlegény (35 éves) Boldog 150. sz. alatti lakos Kökény Annával (38 éves). Tanúk voltak: Varga János, Bugyi István.” Csupán egy kis tévedés volt ebben, Búzás Mihály ekkor már 42 éves volt. Bárki kiszámíthatja, ha tudja, hogy Mihály 1823. szeptember 14-én született. A bejegyzéseket abban az időben a plébános urak bemondása alapján írták be, nem volt még akkor személyi igazolvány. Hittek a bemondásnak, és ki ne szeretne egy-két évvel fiatalabb lenni! Az meg eszébe sem jutott a plébános úrnak, hogy csak a születési anyakönyvet kellene fellapozni, hogy megnézzze, mikor is született a vőlegény. A házasság tényén ez a kis elírás már semmit sem változtat. Ne is töltsük most evvel az időnket, hanem siessünk a lakodalomba, mert már hallom is a násznép vidám éneklését!

(*Függöny.*)

(*Szín: a boldogi utca, lakodalmos menet, zene, tánc, vigalom*)

(*Függöny be.*)

3.jelenet

(*Szín: boldogi utca. Az öreg Búzás Mihály bottal sétál az utcán. Jön egy férfi.*)

FÉRFI: Adjon Isten jó napot, Mihály bátyám!

BÚZÁS MIHÁLY: Köszönöm, öcsém! Minden jót neked is!

FÉRFI: Hogy van, Mihály bátyám?

BÚZÁS MIHÁLY: Öregesen, fiam. 85 éves vagyok, hogy lehetnék én már?

FÉRFI: Isten áldja, Mihály bátyám! Sietek a Gyepsorra. Vár a lányom.

(*Jön egy asszony balról.*)

ASSZONY: Adjon Isten jó napot, Mihály bácsi! Sétálgatunk? Sétálgatunk?

BÚZÁS MIHÁLY: Adjon Isten neked is minden jót, kedvesem! Sétálok az egészségért, de már nagyon lassúak ezek a csíkok. (*A lábára mutat.*)

ASSZONY: Hiszen még olyan jól megy, hogy megelőzne engem is.

BÚZÁS MIHÁLY: Téged én már régen megelőztelek...

ASSZONY: (Meglepődve.) Ugyan már, hol?

BÚZÁS MIHÁLY: (*Mosolyogva.*) Hát a születésemkor.

ASSZONY: (*Egy jót nevet.*) Ez tényleg igaz. Erre nem gondoltam. No, de én megyek is, mert édesnénémhez igyekszem. Isten áldja meg!

BÚZÁS MIHÁLY: Menj csak, kedvesem! Isten veled.

(*Egy darabig egyedül sétál, meg-megáll. Nézelődik.*)

EGY ÚRFÉLE: *(Érkezik jobbról.)* Jó napot kívánok, Búzás uram!
BÚZÁS MIHÁLY: *(Megnézi az idegent.)* Adjon Isten jó napot, kedves uram, magának is! Megkövetem alássan, honnét ismer engem az úr?
AZ ÚR: Hát van olyan ember Boldogon, aki ne ismerné Búzás Mihály uramat? Én vagyok az új tanító, hát hogyan ismerném a falu utolsó 48-as honvédjét?
BÚZÁS MIHÁLY: *(Szomorúan.)* Bizony, én vagyok már az utolsó közülük. A többi már mind bevonult az égi regimentbe. No, de nemsoká már én is megyek utánuk.
(Ebben a percben fiatalok sietnek át négyen-ötven a színen. Mind tisztelettel köszöntik az öreg embert): Dicsértessék! Dicsértessék! Adjon Isten jó napot, Mihály bácsi!
BÚZÁS MIHÁLY: Mindörökké! Mindörökké! Nektek is!
(Egy férfi jön az ellenkező irányból. Kalapját megemelve köszön): Adjon Isten, Mihály bátyám!
BÚZÁS MIHÁLY: Neked is minden jót, kedves öcsém!
AZ ÚR: Ki volt ez az ember, Mihály bácsi?
BÚZÁS MIHÁLY: *(Méltatlankodva.)* Ki volt? Ki volt? Mit tudom én. Honnét is tudnám, hogy ki volt, mikor már azt sem tudnám, hogy te ki vagy, kedves öcsém! *(Megemeli a süvegét.)* Hát Isten megáldjon!
AZ ÚR: *(Megilletődve néz az elsétáló Búzás Mihály után.)* Isten megáldja, Búzás Mihály uram!

(Függöny.)

A függöny mögött újra megszólal az ének.
Erősen: Kossuth Lajos táborában...
Közepesen: Kossuth Lajos azt üzente..
Halkan, egyre halkabban: Esik eső karikára, Kossuth Lajos kalapjára...

Vége

Boldog, 2004. szeptember 14.

Pillanatképek, életérzések, meditációk

Versek

Tanítók

Megismerni őket!
Tudás szántásán
Szorgos magvetőket.
Arcuk tán fakó.
Ruhájuk régi,
De szemükben tűz ég,
S az a tűz égi.

E tűz – talán
Ezt lopta az égből
Prometheusz titán –
Melegít, mint a nap,
Mindenkire ontva fényét,
De senkitől se kap
Fényt a fényért.

Arcukon barázda,
Azokat gyermekek
Pillantása szántja,
Amint ránéznek
Elmerengve
A tudás lepkéjét
Kergetve.

Nézésük átható.
Benne a tudás
Fénye látható.
Szavuk csendes,
Halk, megnyugtató,
Vagy ércesen zengő,
Csengve csattanó.

Mögöttük a múlt
Oly messze már,
Semmivé fakult.
Előttük a jövő:
A gyermekek,
S amint nézik őket,
Elmerengenek.

Gyermekálmok, férfivágyak
Futnak előtte,
S messze szállnak.
Elmerül a tiszta
Gyermekszemekbe',
És belekezd az
Egyszeregybe.

Boldog, 1949. február 25.

Pusztá

Leültem egy kopott határkőre
A végtelen róna kezdetén.
Távol-közel kihalt a pusztá.
Ketten vagyunk: a szél meg én.
Lila párák másznak az égre,
Hol a földdel összefolyt.
Távoli jegenyék kékes árnya
A messzi rónán tintafolt.
Bús, barna már a barázda.
Vége az örökzöld legelőnek.
Bánatos barmok bámulják,
Ha néha erre elvetődnek.

Boldog, 1950. február 9.

Gépelés

Hajnali naptól aranyló porban
Dübörög gépünk, a munkánk szíve.
Önti kebléből, arany kalászból
A drága magot. Arany a színe.

Zöld faágak között a kelő nap
Mosolyog ránk égő tűzszemével.
A kévevágót ott fent a dombon
Fénnyel szórja be, aranyló fénnel.

A zsákba ömlik a drága élet.
Jut kicsinek és nagynak belőle.
Jól számoljátok meg, urak! Hányszor
Izzadt meg a szegény munkás tőle!

Mikor majd ropogó kenyér kerül
Asztalotok fehér abroszára,
Gondoljatok, csak egy pillanatra,
A kévehányó izzadt arcára!

Ha majd kalácsot tör gyermeketek,
És morzsáját szétszórja a kőre,
Ti úri pihenők! Gondoljatok
A holtfáradt, poros etetőre!

Valahányszor ti kenyeret esztek,
Kalácsot, zsemlyét vagy habos tortát,
Jusson eszetekbe, kinek a por
Ezerszer marta érte a torkát!

*(Emlékére azoknak, akik 1950 nyarán
Csordás István cséplőgépénél dolgoztak.)*

Boldog, 1950. július 12.

Cséplés Boldogon

Egyforma hangon zengi a gép
A munka dalát kora hajnal.
A cséplő fölött tele van a lég
Porból született csillámló arannyal.
Száll az aranypor, az izzadtság hull.
Izmunk sajog, a tüdőnk zihál...
Hajrá, hajrá! Csak dolgozunk vadul,
Amíg este a cséplő meg nem áll.

Szakadt ingünkéből a hűsítő szél
Fúj porral vegyes izzadtságszagot.
Mikor illatos kenyeret esztek,
Ugye nem érzitek, pesti magyarok?
Kérges a tenyerünk, töri a nyél...
Gondoljatok-e ránk urak, úgy néha?
Mind gyáva, lapuló, aki henyél,
S ki nem dolgozik, az lusta, léha.

Boldog, 1950. július 13.

Hajnali kép

Szállingóznak az emberek,
Mint hulló hópihék,
Pedig a Fiastyúk körül
Ragyognak még a csillagcsibék.

Nem reggel ez még,
De az éj tovatűnt már.
Hajnal van, s az égen
Ezer vörös felhő száll.

Búg már a gép. Száll a por.
A hang végigleng az utcán.
A hajnaltól lopott piros ecsettel
Mázol valaki az emberek arcán.

Boldog, 1950. július 13.

A kalapok

Munkában telnek a napok, a hetek.
Hajnaltól estig zúg a gépünk.
A nagy munkában összefortunk,
És néha nevetve összenézünk.

Zsákolóink egy padlás mélyén
Öreg kalapokat találtak.
Elemelték csendesen őket,
S a lyukas kalapokban büszkén jártak.

Nyúlszőr-, vadász-, szalmakalap...
Fekete, szürke, kék vagy barna...
Nem számít a divat nekik,
Csak a karima legyen rajta!
Mire vége lesz a nyárnak,
Felöltözünk mindnyájan szépen.
Lyukas kalapjaink megbámulni
Megáll majd a nap az égen.

Boldog, 1950. július 20.

Vasárnap délután

Versenyt úsztam a békával
Lágyan csobbanó víz alatt.
Szendergéséből felvertem
Sok száz apró ezüst halat.
Smaragd fűben henteregtem.
Ezer bogár kacagott.
Sosem fogom elfeledni
E drága vasárnapot!
Aztán ültem elmerengve,
S köröttem a fecskénép
Ezerfelé törte össze
A tó ezüst tükörét.

Messze rónán piros tető
Zöld fák közül felragyog.
Sose voltam még ily boldog,
Mint amilyen most vagyok.

Boldog, 1950. július 23.

Egy bejegyzés

Kezem hófehér lapokat kavar,
Száz név suhan el ujjam alatt.
Az anyakönyv csak holt betű,
De előttem sok gyermekarc szaladt.

Huncutul csillogó gyermekszemek,
Komoly és vidám, szőke és barna...
Kavarognak előttem némán,
Egymást kergetve, zavarva.

A megjegyzés rovatában, egy sorban
Ennyi áll szürkén, szerényen:
„Meghalt 1955. június 26-án.”
Igen! Az arcára is emlékszem.

Fekete szemű, másodikos volt.
Cinegelábú, ugrifüles.
Egyszer rossz volt az órán,
S felhozta hozzám az ügyeletes.

Az irodatáblára akkor
Így írta fel a nevét:
„Csomok Fepecs.” Szegény!
Ijedten pillantott szertesztét.

Aztán elment, s egy nyári napon
Fürdeni indult gyermekésszel
A vályogosba, a mély vízbe,
S nem bírt megbirkózni a vésszel.

Nem láttam többé már soha!
Emléke néha felkeres.
Ijedten rója a fekete táblán
A nevét: „Csomok Fepecs”.
Kijavítottam. Úgy írom ide.
Aludjál békén: „Csomor Ferike”.

Boldog, 1955. szeptember 12.

„Ki voltál?”

Kezemből sárga koponya néz rám.
Ajka hallgat, csak figyel némán.
Sötét szemgödre üresen áll.
Fényét kilopta már a halál.

A vályogusból hozta egy gyermek.
A többi csontjai ott hevernek.
Éppen sárgaföldet ástak,
Amikor egy sírra rátaláltak.

Elmerengek, amint forgatom, nézem,
Gondjaim létével megtetézem.
„Ki voltál?” – tódul ajakamra,
S ő mosolyog némán szavamra.

Ember voltál te is, mint én,
Domború homlokú, kemény legény.
Szeretném tudni, hogy ki voltál,
S e pusztán mikor is lovagoltál?

Mert, hogy lovas volt, mondja az ész.
Száguldó, vad, kóbor vitéz.
A véged sem volt hosszú. – Látom.
Egy horpadás van a koponyádon.

Tisztán látszik, hogy baltafoka
Nyomta halálos bélyegét oda.
Bajtársaid fektettek földbe,
Mely századokon át csontjaid földte.

„Ki voltál?” – kérdezlek újra én.
Mosolyod, biz megvallom, kemény,
De majd csak megszokom, barátom,
S hogy ki voltál? Majd kitalálom!

Boldog, 1995. október 1.

Egy sírásó halálára

Másoknak épített öröklakásokat.
Most neki építenek.
A halálnak örült egy életen át...
Most neki csendítenek.

Nemrég kérte: „A sírok árát
Emeljék magasabbra fel!”
Felemelték, és most először
Fizetni özvegyének kell.

Két hete egy sírásás csak
A mostani felébe került.
Elmondhatná szegény sírásónk,
Hogy neki semmi sem sikerült.

Boldog, 1954. október 10.

Mi lesz belőled?

Hány gyermek lett ember azóta,
Hogy küszöbödöt általléptem,
Falunknak szíve: iskola,
Hol elszámoltgattam annyi évem?
Nem tudom. Minek hazudjak?
Sok volt! Arra bizonyíték,
Az évek egymás után futnak,
A fiú ül most, hol apja nemrég
Ismerkedett betűkkel nyögve.
A lány anyja helyén ír.
Kopott kalapom itt akasztottam
Kezdő koromban a szögre.
Ismerős itt minden papír.
Néha, egy-egy pillanatra a
Felelőkre komolyan nézek,
S így gondolkodom magamban:
„Mi lesz belőletek, legények?”

Ám ők a kérdést nem is sejtik,
Nyögnek egyre rendületlen...
Évek múlnak, évek jönnek...
S a fiát nézi: Hová ültettem?

Boldog, 1955. december 18.

Az új tanítókhöz

Mielőtt e pályára lépnél,
Gondold meg nagyon!
Ne hidd, hogy könnyű munka!
Ne csábítson a vagyon!
De, ha szereted a gyermekeket,
Tiszta szívből, nem csak szóval,
Gyere nyugodtan közénk,
Életed tele lesz széppel, jóval!

Munka az akad, meglásd, bőven!
Majd megszokod azt is idővel.
Amikor visszatér egy-egy szavad,
A gyermekszem tükrében magad
Látod nagynak, erősnek,
Kezedből egyre nőnek
Az ifjú hajtásai a jövőnek.
Apró lángokból lesz a máglya,
S ha melegít majd a lángja,
Jusson eszedbe, hogy szítottad,
Paraszát aggódva izzítottad!
Munkád eredményét akkor látod,
Mikor veled tanít a tanítványod!

Ha szíved többet nem kíván,
Gyere! Sok-sok gyermek vár!

Boldog, 1955. november 24.

A tanító

Utak indulnak szerteszét.
Minden út egy élet útja,
Amit elnyel a messzeség.
Hol lesz vége? Óh, ki tudja?
Hol elágazik a sok kis ösvény,
Áll magányos mutatófa.
Eső veri, napfény szívja
Számolatlan évek óta.
Görnyed a háta, de a karja
Rendületlen mutat előre.
Vidám mosolygást ragyogtat
Minden jövőre és elmenőre.
Vad viharban s éjszakában,
Mikor villám fénye lobban,
Biztatóan mutat egyre
Megkínzottan, elhagyottan.

Nem ismer ő hamisságot,
Mindig igaz utat mutat.
Jól ismeri a világot.
Szeme messze távot kutat.
Elkíséri pillantása
Messze tévedt utazókat.
Magasan áll, bárki lássa!
Biztatja a habozókat.
Néha részeg téved arra,
Botladozó, rogyant térdrel.
Átöleli vagy megrúgja,
Majd továbbmegy bamba képpel.
Hol a sok kis gyalogösvény
Szerteszét fut a világba,
Míg a szélvész ki nem dönti,
Mutatófa áll magába'.
Néha egy-egy arra járó,
Ki az élet útját rója,
Kalapját megemelintve
Néz az öreg tanítóra.

Boldog, 1955. november 16.

Parasztok

Úgy születtem, éltem köztetek,
Hogy kedves nekem e környezet.
Megszokottak a barna hantok,
S ti, kérges kezű, szegény parasztok.

Lehet, hogy fáj, amit ma mondok,
Talán a legszebb álmotokba rontok,
De hallgassatok meg, hiszen nekem
A tanítás munkám, kenyerem!

Kemények vagytok, mint hegyen a cser!
Inkább kidőltök, ha vihar seper,
De meg nem hajlik konok nyakatok.
Tudom, magam is hasonló vagyok.

Rettegtek az újtól, míg meg nem látjátok,
Hogy nagyobb hasznot vágnak zsebre mások.
Ilyenkor mind ijedten utánakaptok.
Bizony, testvéreim, ilyenfélék vagytok!

A tudás csak addig érdekel, amíg fogható,
Mitől lesz jobb húsban a disznó, tyúk, a ló.
S a művészetek ismeretlen partok,
Hol kikötni félték, ti szegény parasztok.

Tudom, e szó, „paraszt”, kétféle lehet.
Így hív, ki lenéz, s így, aki szeret.
Az értelmét a hangsúly viszi csak bele...
Én most simogatni szeretnék vele!

Úgy születtem, éltem magam is,
Szavam bár gyarló, de nem hamis,
Ha meg nem változtok, ilyenek maradtok,
Boldogok nem lesztek! Testvérim! Parasztok!

Boldog, 1955. december 4.

Téli reggel

Vörös fényét az ég peremére
Előrevetette már a nap.
Halványul a csillagoknak fénye,
Az éj fátyla szerteszét szakadt.
Sártól fénylik a boldogi utca,
Diófáknak halvány sziluettje
Rajzolódik pirkadó égboltra,
Mint őrt álló katonák seregje.

Valahol a hajnal puha csendjét
Széthasítja malac visítása.
Akácfaikon villan a tűz fénye.
Utcára hull a láng rőt világa.
Ablakokban itt-ott tompa fények
Világítanak a függönyön által.
Itt az ideje az etetésnek.
Valahonnét kútnyikorgás szárnyal.
Viszik már a tejet a csarnokba
Asszony, leány, lassú léptű vénék.
Várakozva állnak egy csomóba'
Huncut szemű fiatal legények.
Túl a réten, Jászország határán
Feltűnik a Napnak koronája.
Izzó vasból készített batárján
Robog fel a kék ég homlokára.

Boldog, 1955. december 17.

Így szünet előtt

Így szünet előtt jobban zsong az osztály.
Beszélget, forog, táskában motoszkál.
Mint hullámverés, úgy éri a fület.
Nem bánt, csak álmosít: „Jön már a szünet!”

Mint kocsis, ha messzi útról tér haza,
Kezében a gyeplő a végén már laza.
Ismerős úton a lócsre akasztja,
Hazatalál ügyis a két lovacska.

Így vagyok ilyenkor már magam is,
S hogy megérzi ezt a sok kis hamis.
Felelés nincs már, minnek is lenne,
Kettő sincs, ki most jól felelne.

Utolsót csendül a csengő az idén,
Boldogan visszhangzik a sok diák szívén.
Mosolygok én is. Hiába tagadom.
Magam is nagy örömmel hallgatom.

Boldog, 1955. december 19.

Este Boldogon (1.)

Hidegen füttyül a szél
A kopasz ágak között.
A fák felett gyászvarjak
Csapata röpködött.

Az eget szürke fellegek
Takarták körös-körül.
Messzi jegenyék ágain
Halványan, lilán köd ül.

Kigyúlt az első csillag,
A két felhő közt kiles.
A házak mögött sunyin
Ólalkodik az est.

A narancssárga ablakok
Beragyognak a sötétbe.
Kelet felől, felhők között
Futott fel a hold az égre.

A faluban egyre kevesebb
Hunyorgó kis lámpa ég már.
Házak felett téli szellő,
Téli szellőn hideg éj jár...

Valahol egy bagoly huhog.
Távol felel rá a párja.
Aztán a csendes éjszaka
Boldogot magába zárja.

1956. február 7.

Reggel

Havas fák közt téli reggel,
Bújik a Nap véres fejjel.
Köd gubbaszt a kút felett,
Hizlalva fehér felleget.

Kap frissen esett hósubát
Tavaly született gyenge ág.
Irigy varjú rázza róla,
Mintha neki is jó vóna.

Szétszakadva hull le már,
Varjú jajdul: „Óh, be kár!”
Cseng a csengő, repül a szán.
Kurjant legény, sikolt leány...

Havat söpör a lusta még,
A szorgos elvégezte rég.
Hólabda szánt fehér havon,
Kis csizmák kopognak a fagyon.

Még egyet csúszik, mielőtt
Az iskolaajtó elnyeli őt.
Minden gyermek, fiú vagy lány,
Kacagó, jókedvű s vidám.
Belépek én is, s csengőszóra
Megkezdődik az első óra.

Boldog, 1956. február 7.

Gyűlésen

Meleg terem. Komoly arcok.
Beszámolót hallgatok én.
Eredmények és kudarcok
Vannak a begyűjtés terén.

Kérdések peregnek halkán.
Súlyos szavak, közös gondok.
Ez így jól megy. Itt még baj van!
Jegyzőkönyvben gyűlnek pontok.

Száll a cigaretta füstje
Kékesszürkén, mint a felhő.
Minden szó egy kicsi mag itt,
Fává serdül majd, ha felnő.

Hozzászólás és javaslat
Akad minden ponthoz bőven.
Így ellenőrzi és dolgozunk
Mi az egész esztendőben.

Boldog, 1956. február 8.

Téli reggel Boldogon

A havas utcán ballagok,
Ragyognak rám az ablakok.
Lábam alatt a hó csikordul.
Kora tavasz télbe fordul.
Az ablakokban, amerre látok,
Nyílnak fehér jégvirágok.
Csillogó szirmuk hímpora
Mesébe illő dísz, csoda.
Amit takarnak e kulisszák,
Számomra ismerős világ.

Hol pipál egy öreg kémény,
Gubbasztva a tető élén,
Ott már ébren vannak régen,
S dolgozgatnak nagy serényen.
Szemben sötét még az ablak,
Ott most fiatalok laknak,
Csendesen lépek a havon,
Az álmukat nem zavarom.

Hosszú utca, háza számos.
Ablakuk mind jégvirágos.
Mögöttük csendben szendereg
Férfi, nő és kisgyerek.
A szél süvölt, a hó ragyog,
S kialszanak a csillagok.
Ahogy megyek, azt gondolom:
„Itthon vagyok én Boldogon!”

Boldog, 1956. február 7.

Eső után

Zöld levélen szerteséjjel
Gyémántcseppek fénylenek.
Villanydróton, mint a gyöngyök
Esőcseppek függenek.

Még az égen szürke felhők
Messze szálló szárnya leng,
A természet szépségein
Szívem csendben elmereng.

Szélszártott szürke hantok
Barna sárrá omlanak.
Nemsokára aranykalászt,
Aranymagot ontanak.

Szebben zöldül réten a fű.
Zöldebbek a levelek.
Ablakomon figyelem a
Szemerklő cseppeket.

Gyenge szellő simogatja
A fák vizes lombjait.
Kelet felől már az alkony
Sűrűsödő árnya int.

Felszakadnak a fellegek,
S mögöttük a csillagok
Messze fénylő táborának
Milliója felragyog.

Boldog, 1956. április 23.

Virágok az iskola ablakában

Ott kint még hűvös szél füttyül.
Eső szital felhő mögül.
Ablakomon les be a hamis,
Szeszélyes kedvű április.

Az iskolában csend honol,
Végignyújtózik a padon,
Mint lusta diák, s úgy ásít
Néha egy-egy óriásit.

A tanításnak vége már –
A sok kispajtás messze jár.
Szundítanak a vén padok,
S én velük együtt hallgatok.

Szemem megáll az ablakon,
Amit az alkony pírba von,
S melynek alsó üvege
Nyíló virággal van tele.

Egy cserép smaragdzöld búza,
Parányi lándzsák földe szúrva,
Bársonyszirmú lila jácint
Bólogatva hozzá átint.

Sárgás levelű kukorica,
Egy tulipán, egy begónia...
Egy üvegben fűzfavessző
Gyökeret hajt, levele nő.

Üvegek közt, melegházban,
Melegházban napsugárban
Élnek, nőnek, növegetnek,
Tarka álmat szövegetnek.

A tavaszról, madárdalról,
Télt elűző tüzes napról.
Fát cibáló huncut szélről...
Bent zsbongó fürge népről.

Boldog, 1956. április 24.

Az elkésők

Régen csendült már a csengő,
Megkezdődött az óra.
Friss tanulók az osztályban
Figyelnek már a szóra.
De az utcán, mint a hulló,
Szállingózó hópehely,
Innen-onnan felbukkan még

Három vagy négy kócos fej.
Álomszuszék ez a banda!
Egytől-egyig későn kelt.
Össze-vissza hazudik majd:

„Édesanyám későn fejt...”
„Kenyérrre vártam a péknél...”
„Vigyáztam a gyerekre...”
„Tejet vittem a csarnokba...”
„Ráestem a kezemre...”

Jó kifogás sose volt rossz,
De ezt túrni nem lehet!
Aki reggel még elkésik:
„Délben haza nem mehet!”

Boldog, 1956. október 2.

Köszöntés

Hideg szél fúj ott kint,
Jó meleg van itt bent.
De még melegebb van
A mi szíveinkben.
Csapatunk nevében
Köszönteni jöttünk.
Szerény kis virágból
Koszorút kötöttünk.
Tudjuk, megérdemlik:
Nem titok az már ma,
Hogy a sártengernél
Százszor jobb a járda.
Hogy több ma a villany,
Új iskola épül,
Hogy Boldog községe
Egyre jobban szépül.

Néha estefelé,
Késő éjszakába
Tanácsház ablakán
Kiragyog a lámpa.
Körös-körül alszik
Boldog község népe.
Idebent vitáznak:
„Ez is, ez is kéne!”
Köszönjük, hogy értünk
Oly sokat fáradtok,
Munkában minékünk
Jó példát mutattok!
Ígérjük, hogy mi is
Dolgozunk, tanulunk,
Hogy még szebb, boldogabb
Legyen a mi falunk!

Boldog, 1958. december 6.

Pedagógiai hitvallás

Hiszek a Tudásban, mint a fényességben,
Hiszek az Időnek végtelenségében.
Hiszek a Világban, hiszek az Anyagban,
Hiszem, hogy fényt gyújtok sok kis gyermekagyban.
Fényt gyújtok, mint annyi jó kolléga,
Mindig jót akarok, bár tévedek néha.
A szándékom tiszta, noha eredménye
Nem mindig hasonlít még az eszményképre.

Hiszem, hogy itt minden változik, alakul,
Hiszem, hogy az éjben a tudás fénye gyúl.
Hiszem, hogy az ember legszebb ékessége:
A Tudás, a Munka, melynek sosincs vége.
Világot formálni! – legnehezebb munka.
Óriási terhet vállaltunk magunkra.

Hiszek az Akarat nagy-nagy erejében,
És hiszek a Tudás végső győzelmében! HISZEEK!
És nap mint nap eszerint is élek!
Felmérek! Tervezek! Alkotok! Remélek!
Hiszek minden Jóban!
Hiszek minden Szépben!
Hiszek az EMBEREK szent, nagy Győzelmében!

Nagykökényes, 1963. november 1.

Mag-sors

Szeptember végén a messi határon
Traktorok zúgása örli a csendet,
S amíg a sárguló mezsgyét járom,
Keresem a mindenben meglévő rendet.

Barázdát hasít az eke a földből,
Sötét börtönbe vetik a magot.
Semmit sem lát a fenti zöldből,
S hetekig nem kap fényt, napot.
A mag megszűnik, volt, nincs, vége,
De él már az új csíra! Az élet
Megy tovább... a búza kiér a fényre,
Színtelen hegye smaragdzölddé lett.

Így élek én is!

Mag-sors az életem!
A nagyvilág fénye ide le nem hatol,
S amíg lassan lebontom sejt-napjaim,
Belőlem nő az új nemzedék: atomkor
építői, orvosok, írók, mérnökök,
költők, tanítók, matematikusok,
színészek, szobrászok, gyári munkások,
szántóvető parasztok, technikusok...

Mind én vagyok, de mind más!
Bennük él tovább ezernyi szavam.
Általuk megy tovább a tudás,
Ezért – ha eltemettek is –
Nem síratom magam!

Nagykökényes, 1967. november 18.

Quo vadis, Domine? (Hová mész, Uram?)

Nem voltam. Most vagyok, és majd nem leszek.
A világ nélkülem megy tovább.
Észre sem veszik a cimborák.
Úgy halok el, mint a halk neszek.

Az életemben egy nagy Senki voltam:
Meghalni gyáva, élni képtelen,
De enyém volt a messzi végtelen,
S minden kis virághoz lehajoltam.

Emlékem elfedi sok-sok hópihe.
A feledés takarója.
Nyomtalanul sima a róna...
Nem kérdi senki: Quo vadis, domine?

Nagykökényes, 1967. december 28.

Számvetés

Kenyerem javát már megettem,
s mögöttem
van már az életem nyara.
Az elmúlás össze leng már körül,
és örül
szívem, mert jön már a tél hava.

Elég volt!
Sokat megértem. Alkonyodik.
Az ember
kövér hite elvékonyodik,
elszakad.
Óh, milyen gyarló is a halandó!
Mulanó
dicsőség után hiún hogy rohan
botoran.
Álmok, vágyak, remények csábítják
s kábítják...
ópiumos rózsaszínnel, kézzel,
mesékkel!
Volt-e valóság a sok mesében?
Merészen
szárnyaló vágyunkban erő volt-e?
Megholt-e
minden álmunk úgy, ahogy
megfogant?
Vagy tettem valami szépet, nagyot?
Fagyot
melengető csókot leheltem-e, amikor
fagyott?

Mennyi kérdés!
Ki tud már mindenre válaszolni?
Én szólni
sem tudok már. Minek? Utolszor?
Majd
az
utókor!

Nagykökényes, 1969. január 19.

Az Est Templomában

Az Est Templomában
a Csend húzza a harangot,
de minden hiába,
senki sem hallja a hangot,
mert nincs a harangnak nyelve.
A csenddel megtelve
az oltáron kigyúlnak
a fényes csillagok,
s én, mint egy vén pap,
misézni ballagok.
Lelkem az orgonához ül,
ő volt a kántor velem,
a sípokban a Szél füttyül...
Régi dal! Az életem.
Ötven éve ezt játssza nekem.
Már kívülről tudom.
Ott fent az üres kóruson
fut a billentyűkön a kezem,
csillagfény villan Jézuson,
a feszületen,
és a csendben emlékezem.

Az Idő, a vén harangozó,
végigcsoszog a templomon,
a csengettyűpénzt összeszedi,
apró kis pénz egy-egy napom.
Odaadom neki.
A kóruson véget ér az ének.
Itt bent is vége a misének.
– „Ite! Missa est!” –
Ismét elmúlt egy Est...

Boldog, 1977. november 11.

Szántó Lóránt rajza: A boldogi templom

Nyugdíjas ének

Sok év után – most – ezt is megértem,
Hogy nem kell menni több gyűlésre már!
De vár engem lent a Vajdaréten
Sok jó barát: a sok dalos madár.

Elülök csendben egy kidólt fűzön,
S méltó nézem a messzi eget.
A fogoly tollát a sapkámhoz tűzöm.
Itt órákig is hallgatni lehet.

Itt bűn nélkül is hallgatni lehet.

Boldog, 1987. július. 6.

Hajnali ködben

Hajnali ködben sétálgatok magam.
Az utcai lámpa sápadt fénnel ég.
Zúzvara lepi körülöttem a fákat,
s oly messze felettem a csillagos ég.
Nem látom ragyogni a csillagokat,
de jól tudom, hogy a sűrű köd felett
milliónyi szikrázó gyémánt ragyog,
s eltűnnek, ha az éjnek majd vége lett.
Elballag a Kaszás majd nyugatra,
kit a csillagász csak Orionnak hív.
Ott megy utána a két hű kutyája.
Csillagokkal teli a végtelen ív,
és túl a ködön, valahol messze,
honnét a fény évek múlva ér el,
millió Nap és bolygó kering még,
telistele sok értelmes lénnel.
Valahol valaki felém tekint most,
rám gondol, ahogy én gondolok rája.
Elmosolyodok a hajnali ködben,
s neki is mosolyra állhat a szája...

Boldog, 1992. január 26.

Boldogi csendben

Az utcát fehér köd ülte meg.
Imbolygó árnyak az emberek.
Nem látni a szomszéd házat sem.
Az egész falu még szendereg.

Ezüst zúzvara lepi a fákat.
Meghajtja fejét a boróka.
Cinkék kezdenek hangolni már,
s valahol felugat a róka.

Mintha tóba követ dobna,
úgy csattan fel a kutyák dala,
de a hullámok elcsitulnak.
A róka koma indul haza.

A csend újra ráül a tájra,
mert a köd elnyel minden hangot,
pedig húzzák már a toronyban,
mégsem hallani a harangot.

Az utcát fehér köd ülte meg.
Van-e még csillag hazánk egén?
Lesz-e még ragyogó napsugár?
Így sétálunk: a kutyám meg én.

Boldog, 1992. január 27.

Boldogi madarak

Hol a Mátra déli lába
belesimul a rónába,
hol a Zagyva és a Galga
egymás mellett megy suhanva,
van egy falu, neve Boldog.
Ott vagyok én régen boldog.

Nincs rajta hegy, nincsen horhos,
földje gazdag, népe szorgos.

Földje alatt van egy tenger,
onnét öntöz minden ember.
Kár, hogy kevés már a fája:
hely kellett a földiára.

A mi kertünk tele fával,
díszbokorral és virággal.
Dalos madár lakik benne.
Ugyan innét hová menne?
Nincs odú a fóliában,
nincs fészek a paprikában.

Nálunk fütyül, ha jön az éj,
cseresznyefán a seregély.
Erre száll a szürke varjú,
itt dalol a rozsdafarkú.
A mi kertünk dal tölti be,
nálunk keltett a zöldike.

Itt csetteg a kis poszáta,
Meg-megvillan szürke háta.
A diófán tarkabarkán
kopácsol egy tarka harkály.
Ezért vagyok mindig boldog,
nemcsak a mi falunk Boldog!

Veréb csipog fent az ágon,
gerle költ a fenyőfánkon,
honnét ellátni a rétig,
fülesbagoly ült egy hétig.
Aztán, hogy megjött a tavasz,
tovarepült a vén ravasz.

Fent az égen fecske szárnyal,
tovasuhan karcsú szárnnyal.
Sok cinege – télidőben –
Itt eszik az etetőben.
De azok most messze járnak,
elején vagyunk a nyárnak.
Néha egy-egy karvaly, kánya
vadászútját erre járja.
Ilyenkor a sok kis madár

bokor mélyén rejtőzik már.
Ám, ha elmúlik a veszély,
mind előjön, attól ne félj!

Körtefánkon stiglincfészek,
néha-néha arra nézek.
Úgy néz rám a pici madár:
„Nem félek, mert ismerlek már!”
Hogy éntőlem el nem rebben,
nem becsültek soha szebben!

Körülöttem mennyi élet!
Nem cserélnék soha véled,
szegény budapesti ember,
ki a fára nézni nem mer,
mert a sok kis pesti veréb
kalapjára „pottyant” elébb.

Boldog, 1993. június 24.

Palócország szélén

Hol az Alföld és a Mátra lába
összetalálkozik egymásra találva,
ott élek én, ott az én világom.
Túl a réten Jászfényszarut látom.
Itt palócok, túl a Zagyván jászok.
Verekedni volt valaha száz ok.
De mióta egymásra találtunk,
egymást értő barátokká váltunk.
Ahogy arra száll a pillantásom,
végigsiklik a poros szántáson,
túl a Zagyván, túl az Alsóréten,
jász jegenyék állnak nagy keményen.
Tőlük tudom: Boldog felé nézve
fóliákon ragyog a nap fénye.

Ezüstkígyó minden egyes sátor.
Alkonyatkor aranyszínben lángol.
Leülök egy régi határköre.
Ritka darab! Nem sok van belőle.
Így ülök itt Palócország szélén,
hárman vagyunk, a föld, az ég és én.
Hol a föld az éggel összeérne,
lila párák másznak fel az égre,
S ahogy lassan közeleg az este,
mintha vérrel lenne az ég festve.
Eső nem volt, és forró volt a nyár,
meg sem lebbenti levelét a nyár.
Áll szomorún az égett rét felett,
tavaszi kedvének régen vége lett.
Mikor magját tavaszi szél vitte,
nyárfá lesz az, maga is azt hitte.
Levele hull most az öreg nyárnak,
jön már az ősz, vége van a nyárnak.

Boldog, 1993. augusztus 24.

Augusztus végén

Hűvösek már a hajnalok,
amikor kenyérért megyek.
Az égen ragyognak a csillagok,
a földön pihennek még az emberek.

Egy műhold suhan dél felé.
Az Orion meg csak nézi.
A Vénusz elment a Nap elé.
Kacéran csalja, megigézi.

Tompán puffan a kerti körte,
amikor leesik a fáról.
A reggel – véresen meggyötörve –
most születik az éjszakától.

Robogó autókban Pestre
álmos férfiak sietnek.
Az otthonhagyott asszonytetre
gondolnak, s halkán nevetnek.

Hűvösek már a hajnalok.
Ilyenkor már fázik az ember,
amíg a bolt felé andalog...
Holnapután jön a szeptember!

Boldog, 1993. augusztus 30.

Palóc titok

Az életem köztük telt el,
de nem közülük születtem.
Felvidékről jöttem ide,
és a tanítójuk lettem.
Négy évtized úgy elrepült,
észre sem vettem magamon,
hogy magam is palóc lettem:
megérezni a szavamon.

„Palóc?” – kérdezik már sokan,
amikor most megszólalok,
és palócul siratnak el,
ha majd én egyszer meghalok.
Nem mindegy, hogy minek hívnak?
Lehet kun, palóc, jász, magyar...
Becsületes ember legyen,
akit a föld majd eltakar!

Kabar, kazár, úz, polovec
volt-e ősrünk? Nem tudom!
Tatár, török, szláv és német
járt erre a hadiúton.

Rokonom minden nép fia,
aki csak egyszer erre járt:
vagy ő maradt itt magyarnak,
vagy innét vitt magának párt.

Örök titok, hogy mi vagyok:
palóc, német, szláv vagy magyar?
Kit érdekel, hogy ki voltam?
A palócföld majd eltakar!

Boldog, 1993. november 17.

Hajnali séta

Hűvösek már a reggelek.
A szőlő levele sárgul.
Amikor reggel felkelek,
hullik a harmat az ágrul.

Ezüst gyöngyből a pókháló.
Az ég bársonya rőtveres.
A pók valahol messze szálló
ökörnyálon új hazát keres.

Tegnap még két fecskét láttam
felhők alatt messze szállni.
S míg a társaikra vártam,
az eső kezdett szitálni.

Gólyák, fecskék messze járnak.
Várja őket déli égbolt.
Szarvasbikák orgonálnak...
Az erdőn valahol vér folyt.

Rácsordult a falevéltre.
Véres lett a bokor ága...
Készül az erdő a télre.
Nincs már az ősznek virága.

Kertembe kis cinkék járnak,
amikor reggel felkelek.
Régen vége a szép nyárnak.
Hűvösek már a reggelek.

Boldog, 1993. szeptember 19.

Boldogi hajnal (1.)

A barackfánk felett az Orion ragyog.
Sötét az éj. Még fényesek a csillagok.
Nyugat felé az ég alján pár felhő,
Az egyik éppen az Orionig felnő.

De a Szíriusz még vidáman szikrázik.
Jó meleg a hajnal. Az ember nem fázik.
Keleten a csillagok már halványulnak.
Távoli ablakok mögött lámpák gyúlnak.

Valahol felbúg egy autó motorja.
A jó falusi csendet szertekotorja.
Valaki kopogva rója már az utat,
Amerre elhalad, mérges kutya ugat.

A sarkon három-négy árnyék a buszra vár.
Cigaretta izzik. Az óra ötre jár.
Ilyen a munkás sorsa: hajnali kelés.
Álmos utazás. Sok munka. A pénz kevés.

Ha nem látnám, nem hinném: zölden kel a nap!
Városi ember ilyen képet sohase kap.
A kerti fák közt nem borong már az árnyék.
Ahol sétálok én, mintha fényben járnék...

A barackfa felett már nem ragyog csillag.
Alatta is csak egy álmos cica ballag.
Talán egerészett valahol az éjjel...
Megjött a nap is, ragyogó, tiszta fénnel.

Boldog, 1993. október 15.

Őszi tájkép

Az ablakom a kertre néz,
hol kedves fáink állnak.
Odakint hullik a levél,
zizegve földre szállnak.

A szőlő levele sárga,
a körtée rőtveres.
Rajta egy árva széncinke
ugrál. Uzsonnát keres.

Az őszibarack szomorú
levele zöldessárga.
Gubbaszt a kerítés mellett,
mintha valakit várna.

Sötétlila a díszszilva
alig lebbenő lombja.
Máshol sárga falevél
széltől felkavart dombja.

Harsogó zöld még a pázsit.
Élteti langyos eső.
Már nem a nyári nap – perzselt,
kiszáradt, esőleső.

Mikor leszáll majd az este,
lilák lesznek az árnyak.
Halkan suhognak dél felé
a vándormadár-szárnyak.

Boldog, 1993. október 21.

Este Boldogon (2.)

Leszállt a nap. Ma nem is láttam.
Egész nap borult volt az ég.
A kályha melegíti hátam,
felettem neonlámpa ég.
Odakint már leszállt az alkony.
Ködben állnak a kerti fák.
A sarki házon üres a balkon.
Vadul ugatnak a kutyák.

Minden este tele a kocsmá,
folyik a beszéd, az ital.
Sáros az utca. Tiszta loccs ma.
Távolról hallatszik a dal.
Valaki hazafelé ballag.
Szűk lett neki a széles út.
Ragyog a lámpa, mint a csillag,
mégsem találja a kaput...

Ablakok mögött kékes fénnel
vibrál a televízió.
Aki megunja, ott van néki
a házimozi, a videó.

Van benne minden, ami csak kell,
mit kíván az emberfia:
krimi halottal, szex kebellet,
ha éppen kell, hát orgia!

Valahol méla tehenek bőgték
este, kérődzve almukon.
Gémeskútnál vödörök csörögtek...
Ma csendes este van Boldogon.

Boldog, 1993. november 6.

A műhelyem

Nekem egy világ a műhelyem,
amely minden reggel befogad.
Nagyzolja mondhatnám: „Műterem”,
ahol sok ember meglátogat.

Lógnak a falon a képek.
Az ablakom meg a kertre néz.
Énnekem mind egyformán szépek,
mit lát a szem és lefest a kéz.

Idebent óriási a CSEND.
Hiszen egyedül, magam vagyok.
Köröttem megszokott már a rend:
festékek, ecsetek, kicsik, nagyok.

Várnak csendben, még megérkezem
a sárgák, pirosak, zöldek...
S amikor ecsetet fog kezem,
virágok lesznek... tavak... földek.

Őszi erdő lesz majd a sárga,
vörös lesz a dércsípett levél,
lila lesz a kökénynek ága,
a fekete a gyászról beszél.

Cölinkékből lesz majd az égbolt,
okkersárgából lesz a felhő,
Világoszöldből lesz a bokor,
és sötétzöld lesz majd, ha felnő.

Aranybarna a lányka haja,
feketefürtű legényre vár,
(ha nem jön, az már az ő baja),
sötétbarna hegyen a Vár.

Így változnak át majd a színek
a kezem és ecsetem nyomán.
Végtelenbe futnak a sínek...
Pedig a papír egy sík csupán.

Egy síkban van, ami rajta van.
A Végtelen? Csak kegyes csalás.
A hegyhez elérni hasztalan,
sikertelen vállalkozás.

Talán ilyen az életünk is.
A látszat játszik csak velem.
Bármily soká élhetünk is,
csak egy pillanat. Nem végtelen!

Boldog, 1993. november 24.

Csend

Hó alatt alszik már a kert.
Szunnyad a hárs, a mogyoró.
Bóbiskol a sárgabarack.
Nyárról álmodik a dió.
Szürke árnnal jön már az est.
Fény nélkül kékes most a hó.
Tudom, hogy valahol délen
forró napban ring egy hajó.

A tenger mélykék, mint az ég.
Fehér tarajú a hullám...
Itt hideg van. Megjött a tél.
Csak egy csendes este hull rám.
Köröttem oly nagy most a Csend,

ami körülvesz, betakar,
hogy meghallom, ha odakint
hó alatt ásít az avar.
A falevél is álmodik:
álmában föld lesz, fekete.
Aztán felveszi a gyökér,
és ő lesz a fa levele.
A Nagy Csendben jön sok emlék.
A gyermekkor, mi rég elmúlt.
Kint a fáról varjú lebben,
csőréből az Est földre hullt.

Boldog, 1993. november 25.

Jaj!

Jaj! De nagyon jólesett,
Hogy egy kicsit hó esett.
Megyek magam gyötörni,
Lehet havat söpörni!

Boldog, 1993. december 1.

Süvít a szél

Megjött a szél, észak hideg szele.
A fenyőfát vadul rázza, rázza.
A kert hullott levéllel van tele.
Minden fa úgy reszket, mintha fázna.

Kel már a nap. Vörös az ég alja.
Mindenfelől jönnek a cinegék.
Cippentésük az ember úgy hallja,
Mintha mondanák: „Adjál még, még, még!”

Az etető a világ közepe.
Télen minden út ide vezet.
Napraforgómaggal van már tele...
Egy kéksapkás cinke most érkezett.

Én vagyok nekik a Vörössegély,
Kegyetlen télen biztos élelem.
Van itt dió, madáreleség. Ne félj!
Amíg én élek, ti is velem.

Megjött a szél, észak hideg szele.
A barackfán táncol az etető.
A kertünk cinegével van tele.
Olvadó hótól vizes a tető.

Boldog, 1993. december 12.

Névtelen sírok

Tegnap a határban jártam,
mert ragyogott a téli nap.
Ki kell használni az időt,
nincs jó idő itt minden nap!
Hol tavaly még gombát szedtem,
most zöld búzavetés fogad.
Az agyagos, fekete föld
marasztal. Csizmámra ragad.
De túl a Zagyván, a Brindzán
már nem ragad úgy a homok.
Az útról a Homokosnál
a szántásra lefordulok.
Apró köpengék, kőmagok,
régiegyedénytüredékek
vallanak, hogy itt valaha
egyszer már emberek éltek.
Majd az egyik barázdánál
– félig a homokba merül –

emberi koponya fekszik,
némán és ismeretlenül.
Megálltam felette csendben,
és eszembe jutott nekem:
hány ismeretlen sír felett
hangozhatott már énekem?
Mert még vidáman járunk fent,
ott lent, talán pihen egy holt,
ki valaha, éppúgy mint én,
élt, szeretett, sírt vagy dalolt.
Aztán meghalt, eltemették.
Sírdombja lassan elsimult...

Minden barázdában
ott kísért bennünket a múlt.
Sokáig álltam felette,
némán, szomorú, szótlanul.
A kalapom megemeltem,
s mentem tovább hangtalanul.

Boldog, 1994. január 3.

Vajdaréti képek

Amerre járok, sárga fű van
és apró sárga virágok.
Elküldte hírnökét a tavasz,
pedig még a télben járok.

Hiszen most még csak január van.
Holnap február elseje.
Sárga vesszője a vén fűznek
ezüst barkával van tele.

Az őz csuhája ezüstszürke,
agancsán is ezüst a barka,
de az egyik öreg sutának
a fele már melegbarna.

A rét közepén vakondtúrás.
Szaga van a nedves földnek.
Két nagy gatyásölyv ül egy nyárfán,
hazafelé készülődnek.

Kékes szalagja az égre száll
a turai juhász füstjének.
A nagy csöndben az idő megáll.
Egy szava sincs a cinegének.

A réten öreg fűzek állnak.
Tanúi sok télnek és nyárnak,
sok zöld tavasznak, sárga ősznek...
Közöttük őzek kergetőznek.

Sok fűz már százéves remete,
tűztől a belseje fekete,
de kívül még zöldül a héja,
és fészket rak csúcsán a héja.

Sárga vesszejét ezüst barka
ki tudja, hányszor betakarta.
Most fittyet hány a hideg télnek,
barkás ágat feszít a szélnek.

Vén törzsén barna taplógomba
mosolyog rám nagy magányomba'.
Az lehet, hogy velem egykorú,
Azt kérdezi, mért vagyok szomorú.

Mert én is már olyan vén vagyok,
Perzselt sok nyár, kínoztak fagyok.
Sok tavaszt és őszt megértem.
Kidönthet vihar. Nem kár értem.

Boldog, 1994. január 31.

„Gyüttmentek”

Így hívja a boldogi nép,
aki nem itt született.
Aki máshonnan idelép,
vagy a sors idevetett.

Legyen tanító vagy orvos,
de lehet éppen plébános,
lehet hivatala fontos...
a „gyüttment” név általános.

Itt csak a „mi kutyánk kölyke”
számít. Mindegy, hogy az milyen!
Bennszülöttek ősi dölyfe,
tudom, mindenütt ilyen.
Bár nem mondja senki nekem,
de én magamtól is tudom,
ha nem is így hívnak engem:
„gyüttment” vagyok én Boldogon!

Igaz, jöttem, de nem megyek!
Én örökre itt maradok,
ha erővel el nem visznek,
mert én már boldogi vagyok!

Boldog, 1994. január 31.

Szomszédaink

Megyek a kertben, s elnézek balra,
a villany sárga fényt vet a falra.
Ahová mindennap jön a posta,
ott a szomszédunk a Zsíros Jóska.

Hiszem, hogy nagyon boldognak számít,
három fia van: Csaba, István, Dávid.
Van egy kedves kis asszonya,
meg egy böhöm nagy traktora.

Dolgozni? Ott van a határ!
Pihenni? A honvédséghez jár.
Kemény munkától kérges a marka,
De a kuvaszuknak nincsen farka.

A másik szomszédunk Bódi Jóska.
Hozzá nem mindennap jön a posta.
Ezért ő mindig arrafelé tart,
s felkeresi – mellette – a kocsmahivatalt.

Meleg nyáron az udvaron fekszik,
vagy a Vityukájával veszekszik.
A kutyájuk kicsi és zsemlyebarna,
de ennek – látom – megvan a farka.

Boldog, 1994. február 4.

Napkelte ködben

Még szürkület ül az őszi tájon.
A Vajdaréten halvány köd lebeg.
Egy csillag sincs már a láthatáron,
az egész világ oly fáradt, beteg.

Valahol messze alszik a város,
hová az álmos munkások mennek.
Az úton bűdös benzinfüst szálldos,
gépkocsik húznak a végtelennek.

Egyedül tekerem a kerekem,
végig a hosszú Turai úton.
Ahogy a csillag megy az égi tereken
magányosan, az utam úgy futom.

Tudom, köröttem embermilliók
alszanak, élnek, mennek a ködbe.
Gonoszak és jók, szeretnivalók,
de végül mindenkit csak a föld főd be.

Az út végén aztán megfordulok:
a köd előttem aranyként ragyog.
Most kel a Nap! Én meg nem mozdulok.
Előtte én csak egy porszem vagyok.

A ködben öreg akácok állnak.
A réten lent őzek kergetőznek.
Felettem károgó varjak szállnak.
Aranyködben indulok az ősznek.

Boldog, 1994. október 13.

Ezüstkorong a ködben

Hajnal. Napkelte. Az egész táj ködben.
Alig látszik a távoli akácfa.
Valahol varjú károg lent a völgyben.
Levelét rezgeti egy öreg nyárfa.

Az útszéli fű a dértől színezüst.
A hólyagos szegfű szirma hófehér.
Úgy száll a köd a fák közt, mint a füst.
Nem tudni, honnét jön és, hogy meddig ér.

A ködben a hajnal csak szürkén borong.
Körben száz méterre látni el talán.
A kelő nap csak sápadt ezüstkorong
A lassan tisztuló égbolt homlokán.

Ott a kelő nap alatt ébred Boldog.
Gépkocsik sora suhan szembe velem.
Mint szikrázó szemű tüzes koboldok –
Egy perc, s elnyeli őket a végtelen.

Most a temető mellett suhanok el,
Ahol rám már annyi jó barátom vár.
Kerekem gumija halkán énekel:
„Készülj te is, pajtás! Elmúlt a nyár!”
Elmúlt már a nyár...

Boldog, 1994. október 14.

Boldogi hajnal (2.)

Még sötét odakint az ég.
A fák között a köd szítál.
Az utcán fényes lámpa ég.
Hozzám csak halvány fénye száll.

Köröttem ébred a falu.
Lassan megindul az élet.
Műhelyben sikolt a gyalu:
Keretre vár egy csendélet.

Autók zúgnak az úton.
A férfiak munkába mennek.
Hová mennek? Nem tudom.
Egy pontjára a Végtelennek.

Este újra visszajönnek.
A család már várja őket.
Éjszakára beköszönnek,
S ölelik újra a nőket.

Míg sötét odakint az ég.
A fák között új köd szítál.
Rőt hajnalt hoz a messzeség...
Indul a munkás. Vár a gyár...

Boldog, 1994. október 17.

Boldogi élet

Olvastam egy verset,
csupa jó volt benne.
Olyan boldog lennék,
ha mind igaz lenne!

De sajnós az élet
nem ilyen egyszerű.
Napfényre jön árnyék,
borúra meg derű.

Aki sokáig él,
sok mindent látott.
Látta megváltozni
ezt a kis világot.

Kukoricaszárból
volt itt rég a járda.
Minden utcasarkon
volt egy bögrecsárda.

Ma már van betonút,
víz, gáz és telefon,
és a modern élet,
mint a polip, befon.

A nagy változásban
egy maradt állandó:
A boldogi ember!
Az ma is halandó!

Mert nem tud semmiben
mértéket tartani.
Túlhajsolja magát
munkában a Jani...

A Viktus, a Pali,
a Jóska, a Dani...

És sorolhatnék még
itt ezernyi nevet.
Ez a hajsolt élet
temetőbe vezet.

Sok minden változott.
Van újdonság, tenger.
De nem változott meg
a boldogi ember.

Pedig, ha nem akar
gyors haláltól félni,
tanuljon meg gyorsan
okosabban élni!

Boldog, 1994. október 17.

Számadás
(13., 1994. X. 31.)

Két nap múlva Halottak Napja.
Most a temetőbe jár, kinek nincs már apja,
se anyja, se felmenő rokona, őse,
és ott fekszik sok jó ismerőse.
Csak én ülök itthon egyedül, árván,
hideg szívvel, mint síron a márvány.

Régen elhagytam a szülőházam,
hol nyugszik apám és anyám.
Magyar falumon szlovák az írás,
nem segít ezen se könny, se sírás.
Új hazámban, hol gyökeret vertem,
itt ülök, hol otthonra leltam.
Már nem hallgatom az otthoni adást,
rádióm néma, s írom e számadást:

Ha majd egyszer én is elmegyek,
ugyan mi marad majd utánam?
Egy pár rokon, egy pár barát, egy pár jó kép,
pár faragás, egy pár ellenség, kiket nem utáltam,
akik átnéztek rajtam, s akiket én kikacagtam,
s csendben továbbálltam.
Marad utánam sok fa, amiket én ültettem.
Lombjuk virágos hoz majd akkor felettem.
És marad egy-két őz, melyeket meg nem lőttem,
mind itt kergetőznek most előttem.
Valahol megáll egy törött talpú **szán**,
egy csendes **tó**, meg egy **ló**, mely már nem **ránt**,
a vágyak tavaszán.

Minden itt marad, a fák, az emberek,
az egész világ marad, csupán csak én megyek.
És marad pár emlék, szerteszórt szavaim,
mit megőriznek majd a tanítványaim,
a szomszédaim, a boldogi jó emberek...
ha majd egyszer én is elmegyek.

Stómbörcsény

Számadás

Két nap múlva halottak napja.
Most a temetőbe jár, kinek nincs már apja,
se anyja, se felmenő rokona, őse,
és ott fekszik sok jó ismerőse.
Csak én ülök itthon egyedül, árván,
hideg szívvel, mint síron a márvány.
Régen elhagytam a szülőházam,
hol nyugszik apám és anyám.
Magyar falumon szlovák az írás,
nem segít ezen se könny, se sírás.
Új hazámban, hol gyökeret vertem,
itt ülök, hol otthonomra leltam.
Már nem hallgatom az otthoni adást,
rádióm néma, s írom e számadást:

Ha majd egyszer én is elmegyek,
ugyan mi marad utánam?
Egy pár rokon, egy pár barát, egy pár jó kép,
pár faragás, egy pár ellenség, kiket nem utáltam,
akik átnéztek rajtam, s akiket én kikacagtam,
s csendben továbbálltam.
Marad utánam sok fa, amiket én ültettem.
Lombjuk virágot hoz majd akkor felettem.
És marad egy-két őz, melyeket meg nem lőttem,
mind itt kergetőznek most előttem.
Valahol megáll egy törött talpú **szán**,
egy csendes **tó**, meg egy **ló**, mely már nem **ránt**
a vágyak tavaszán.

Minden itt marad, a fák, az emberek,
az egész világ marad, csupán csak én megyek.
És marad pár emlék, szerteszórt szavaim,
mit megőriznek majd a tanítványaim,
a szomszédaim, a boldogi jó emberek...
ha majd egyszer én is elmegyek.

Zúg az őszi szél

Zúg az őszi szél, repül a levél,
Borús égen sötét felhők szállnak.
Elmúlásról szól minden, ami él,
Vén jegenyék meghajolva állnak.

Vörös most az ég, bíborpírban ég.
Vihar ragadja el a madarat.
A Mátra innét kékes messzeség.
Ott szél kavarja tán már a havat.

Lila felhőből eső szemerkél.
Sötét lesz tőle a gyalogjárda.
Valahol messze ének hangja kél.
Csendes a falu. Hangos a csárda.

Mire az utcán hazaballagok,
Lassan nyirkos lesz rajtam a kabát.
Kékesen fénylenek az ablakok.
Tévé világítja meg a szobát.

Zúg az őszi szél, repül a levél.
Csendes szobában csak magam vagyok.
Repül a felhő. Elviszi a szél,
S kigyúlnak az égen a csillagok.

Boldog, 1994. november 25.

Választások előtt

Úgy zsong a falu, mint a méhkas
meleg, nyári délutánon,
s én hallgatom az embereket,
mikor az utcákat járom.

Három jelölt van. Három tábor.
Boldog választani készül.
Itt programokat fogalmaznak.
Ott korteskednek vitézül.
Összecsendül a sok pohár:
„Hát éljen a mi emberünk!”
Esküre lendülnek a kezek:
„Becsszó! Szavazni elmegyünk!”
Összefog most barát és rokon,
mert nálunk a párt nem számít.
Az fog győzni, ki igazat mond,
ki hazug szóval nem ámít.
Vagy kinek több most a rokona,
sok a barátja a népbe’,
az fog beülni majd minálunk
a polgármesteri székbe.
Úgy zsong a falu, mint a méhkas
forró, nyári délutánon,
s én hallgatom az embereket,
mikor az utcákat járom...
Már csak az eredményt várom.

Boldog, 1994. november 25.

Mit hoz a jövő?

Sűrű ködben a szürke számár
két lépcsőről sem látszik.
Olyan vak lesz az ember, ha már
a jövőjével játszik.

Mint becsukott könyv, melynek lapja
csodás, új titkokat rejt,
még nem is sejti, aki kapja,
nem üres-e? Nem selejt?

Olyan jó, hogy nem tudja az ember,
hogy holnap rá majd mi vár!
Sokszor még rá gondolni sem mer,
ha az élete sivár.

Nem aggasztja, ha éppen boldog.
El ne múljon, az a fő!
Így pergeti ma napját Boldog.
Vajon mit hoz a jövő?

Boldog, 1994. november 28.

Hajnal Boldogon (1.)

Mint hajdan német könyvem képe,
oly smaragd zöld az ég.
A láthatár a messzeségbe
már aranyárgán ég.
A lámpasor, mint gyöngyfűzér
a végtelenbe vész,
és az Árpád út végéig ér,
ahogy a boltba mész.
Az utca végén fekete ház,
mint egy magányos vár.
Míg falai között a csend tanyáz,
az ébredésre vár.

Az emberek csak szürke árnyak,
úgy mennek az úton.
Elsuhannak, mint angyalszárnyak
ott fent a Tejúton.
Az Orion Tura felett jár,
a Vénusz keleten.
Az Árpád úton nincsen sár,
ott suhan kerekem.
Fekete tuja a kertben.

Redőny az ablakon.
Bent alszik a Kedves szép csendben,
a boldogi hajnalon.

Boldog, 1994. november 28.

A magány dicsérete (részlet)

Ülök csendesen a Vajdaréten,
a régi Ujváry-tanyánál.
Én idejárom már nagyon régen.
Ott a helyem a nagy nyárfánál.
Ott ülök csendben, magányosan,
s nézem, a felhő hogyan suhan.

Itt a perceket nem számolgom.
Órák futnak el észrevétlen.
Itt születik sok szép gondolatom.
Nem mozdulok, s nem vagyok tétlen.
Amíg csendben peregnek a percek,
úgy születnek énbennem a versek.

Látom, ahogy a vércse szítálva
egérre les a rőt rét felett.
Ott messze egy jegenyefa állva
karcolja csúcsával az eget.
Az országúton egy kocsni rohan,
s én ülök csendben, magányosan.

Fölöttem halkan zizeg a levél.
Csodásan kék az ég mögöttem.
Szülőföldem felől fúj a szél.
Ősszellemek járnak köröttem.
Míg a délután némán elsuhan,
csak én ülök még magányosan.

Boldog, 1994. november 28.

Boldogiak

Itt élünk több mint háromezren
a Zagyva és a Galga között.
Van, aki itt is született még,
van, aki csak ideköltözött.
Van hideg telünk, forró nyarunk,
de mi mind boldogiak vagyunk.

Híres volt népviseletünk is,
rajta sok ezer hímezett virág.
Jöttek is megbámulni minket,
idejárt hozzánk a fél világ.
Ma már csak mi csodáljuk magunk,
mert mi mind boldogiak vagyunk.

Van vizünk, munkánk éppen elég.
Van káposztánk és sok paprikánk...
De mi nem tettünk bele ólmot!
Ezt nem foghatja senki miránk.
Amit mi adunk, tisztán adunk,
mert mi becsületesek vagyunk.

Így élünk, s míg meg nem halunk,
addig mi boldogiak vagyunk!

Boldog, 1994. december 1.

A tél első napja

Hajnalban még ragyogtak a csillagok,
mintha mind-mind gyémántból lenne,
s amíg az utcán kenyérért ballagok,
csendben gyönyörködöm én benne.

A Holdnak csak vékony sarlója úszik
mint sárga aranyból vert sajka.
Az Orion már Turától búcsúzik.
Három nagy csillag az öv rajta.

A földön ezüstdér lepi be végig
a didergő, vén akácfákat.
Az Árpád úton ellátok végig,
mely a kelő naptól már sápadt.

És sápadni kezdenek a csillagok.
Az aprók már aludni tértek.
Fényszaru felett csak a Vénusz ragyog.
Dértől szikráznak már a rétek.

Az útszéli fűszálon gyémántszikrák,
a Nap első sugarai kapják,
mint smaragdszátra fűzött csillagikrák,
köszöntik a tél első napját.

Boldog, 1994. december 1.

Nevelőknek

Négy évtizedig álltam a gyerekek előtt.
Sok ezer ragyogó szem nézett énrám.
Így hát nem idegen nekem az iskola.
Ebben otthon vagyok. Ez az én témám.

Vagy csak otthon voltam? Más ez a világ!
Műanyagból van már a falon a virág.
Egy nevelőre tizenegy gyerek jut.
A tananyag meg a számítógépen fut.

Lehet. Azóta sok minden változott.
Tudom, hogy más lett a módi azóta,
de gyerekek járnak az iskolába...
Ez jár eszembe', nem tehetek róla.

Ahány, annyiféle. Nincs két egyforma.
Csak egyben olyan az egyik, mint a másik:
Legyen fiú vagy lány, kicsi vagy nagy,
egyformán mind szeretetre vágyik.

Lehet tudásotok akár végtelen,
de ha nem tudtok igazán szeretni,
– Nem egyet! Nem kettőt! Mindegyiket! –
az egész munkátok csak egy nagy

SEMMI!

Boldog, 1994. december 11.

Boldog

Hullámszó,
szelíd, szép
lankák
az Alföld peremén.
Távolból
kéklik a
Kékes.
Itt élek régen én.

Ömlik az
öntöző-
víz itt
a fúrott kutakon.
Pirosló
paprikák

lógnak
ősszel a házfalakon.

Kétlaki
mind, aki
reggel
dolgozni Pestre jár.
Délután,
ha megjön,
itthon
várja új munka már.

Tavasszal
ezüstös
sátor
ezernyi fólia.
Csillog
asszonyok
fölött
megannyi glória.

Virággal
hímes a
ruha
és hófehér az ing.
A színes
százcáncú
szoknya
mint a harang, úgy ring.

Szorgalmas
népek, de
mérték,
az itt semmiben nincs.
Veszélyben
van itt az
élet,

ez a legnagyobb kincs!

Hogy a gyors
haláltól
nekünk
ne kelljen majd félni,
meg kellene
tanulni
gyorsan:
okosabban élni!

Hullámzó,
szelíd, szép
lankák
az Alföld peremén.
Nemcsak a
neve lett
Boldog,
itt boldog vagyok én!

Boldog, 1994. december 7.

Mene, tekel, ufarszin...

Hajdan Belzacar király lakomáján
a falon megjelent felirat
azt jelentette: „Megszámláltatott,
megmérettetett és könnyű maradt.”

Így mérettek meg vasárnap,
kik magukat erre jelölték,
hogy bemutatkozásuk után
vajon mit tart róluk a nép.

Itt vége már a nagy szavaknak.
Ezután jönnek a tettek.
Meglátjuk, győztesek kik maradnak,
és a könnyűek kik lettek.

Aki elég bátor volt tudni,
hogy értéke valóban mennyi,
az talán nem fog sírva elfutni,
ha netán az derül ki: „Semmi!”

„Vae victis!” – mondta a római.
„Jaj a legyőzötteknek!”
És vasárnap nem csak győztesek,
legyőzöttek is lesznek.

Diadalkoszorút viselni könnyű,
ha majd győztesek lesztek.
A dicsőség sohasem szörnyű.
Nehezek csak a keresztiek!

Hétfőn már vége a harcnak.
„Angyalvár” kéményén füst száll.
Ismerője leszünk egy arcnak:
Az új polgármester itt áll!

Elülnek majd a hullámai
az elmúlt heti viharoknak,
s meglátjuk, mit érdemelnek,
mi jár a boldogi magyaroknak.

Mene, tekel, ufarszin!
Az eredmény ma még titok.
Ma még csak péntek van.
Vasárnap választás.
Hétfőre kiderülnek a súlyaitok!

Boldog, 1994. december 9.

Választás után

Megtettem, mit megkövetelt a haza!
Betettem a szavazólapot, és jöttem haza.
Feltettem a kérdést: „Mikor lesz ennek vége?”
Letettem a kabátom otthon egy székre.
Kitettem magam elé a verseskönyvem.
Féltettem az urat, aki ma győz, szörnyen.
Éltettem magamban, mert becsülöm nagyon.
Eltettem a tollam. Versem abbahagyom.
Mért tettem? Értettem! Nem kell lovagolni szavakon!

Boldog, 1994. december 11.

Süt a nap

Végre kiderült: süt a nap!
Igaz, erősen fúj a szél.
Messzebbre látunk, mint tegnap.
Nagyon messze van még a cél.

Végre kiderült: süt a nap.
De még erős a szembeszél.
Mi úgy szavaztunk itt tegnap,
hogyan tudtuk, messze még a cél!

Tudtuk, nem lesz könnyű az út,
amelyen nekünk menni kell.
Összefogni a falut,
a célt csak így érhetjük el!

Motor legyen az erő,
tapasztalat legyen a fék!
Az egységbe éket verő
innét örökre eltűnjék!

Ha rosszabbak az útviszonyok,
csak lassan lehet menni.
Így hosszabb lesz majd az idő,
ezért ne átkozzon senki!

A megfelelő sebesség
már csak rajtatok fog múlni.
Kezetekben lesz a kormány,
nem kell árokba fordulni!

Mindig jó felé fordulva
kell az úton végigmenni.
Inkább lassabban, de épen
kell a végén célban lenni.

Végre kiderült: süt a nap.
Most vidáman indulhatunk.
Ha jól választottunk tegnap:
Biztosan célba juthatunk.

Boldog, 1994. december 12.

Ünnepi megemlékezés

Négy éve még ott állt a teremben
az ünneplő asztal túloldalán,
fekete ruhában, fehér ingben
beszél az ő nyugodt, csendes szaván,
amelyet mi oly jól ismertünk:
Kepes János, az első polgármesterünk.

Szava komoly volt és ünnepélyes
Volt a pillanat: az eskütétel.
Az első szabad polgármesterünk
először találkozott a néppel,
akiket ismert, s nem volt idegen nekünk:
Kepes János, az első polgármesterünk.

Egy éve múlt már, nem is oly régen,
hogy örökre elhagyott ő minket.
Búcsúztunk tőle a temetésen,
s nem irányítja a lépteinket.
Ki még két éve vezér volt nekünk:
Kepes János, az első polgármesterünk.

Ma ismét ünnepre jöttünk egybe,
érzi ezt mindenki, nincs kivétel.
Nem minden nap van itt e teremben
polgármesteri eskütétel.
És ha nem is látjuk, itt van velünk,
akit soha el nem felejthetünk:
Kepes János, az első polgármesterünk!

Boldog, 1994. december 15.

Végrendelet

Mindig szabad madár voltam. Erdőn, mezőn kóboroltam.
Vonzott a tágas messzeség, a végtelen csillagos ég.

A rabságot ki nem álltam. Szabadságért szembezártam
mindenkivel a világon. Bezártságot ki nem állom!

Épp azért, ha meghalok, én koporsót nem akarok!
Hamvasszanak majd el engem! Por legyek a Végtelenben!

Ne rugdossa majd koponyám senki sem életem után!
Ahol egykor ember voltam, azután, hogy már megholtam,
csak egy marék por legyek! Repítsenek a szelek!

Boldog, 1994. december 15.

Karácsony, 1944.

Éppen ötven éve múlt: egy fél évszázad.
Akkor már közeledett a front felénk.
Bejött faluba egy német század.
Egy szürkészöld autó leállt elénk.
Bekopogott hozzánk egy kiskatona.
Akkor láttam először, aztán soha.

Mikor a zongorát meglátta nálunk,
Szép arca csodás mosolyra derült.
Most is látom – ahogy apámmal állunk –,
Csak mosolygott, s a zongorához ült.
Aztán felcsendült előbb egy halk futam...
Zengeni kezdett az egész zongora!
Ujjai alól csodás zenefolyam
Ömlött, amelyet nem hallottam soha.
Álltunk apámmal mozdulatlan, némán.
Sokáig hallgattuk a csodaszép zenét,
Amilyen soha nem hatott még énrám,
És bámultuk csendben a katona kezét.
Mikor abbahagyta, csak ült a csendben...
Láttuk, hogy két szemén a könny ragyog.
Lassan felállt, és megszólalt csendesen:
„Chopin! – Én nem német, én lengyel vagyok!”
És elment örökre a kiskatona.
Akkor láttam először, és többé soha.

Boldog, 1994. december 24.

Téli séta

Hajnalban már a hó szitált
a szürke, borús égből csendesen.
Csak egy fülesbagoly kiált
a havas fenyőfán odafenn.

Ide jár aludni évek óta
a kerti fenyőfákra.
Madarat keresve nézek
fel a hóval fedett ágra.
Reggel friss hóban sétálok
már végig a Turai úton.
Ráérek. Néha megállok,
és a ködös távot kutatom.
Nézem a vajdaréti fák
ismerős távoli árnyait.
Nem zúgnak melletttem IFA-k.
Varjú suhogtatja szárnyait.

A szűz hóban alig van nyom,
mögöttem is csak az én nyomom.
Erre járok sétáimon
téli reggel vagy nyáralkonyon.
Hajnalban még a hó szitált
a borús, szürke égből csendben.
Csak a fülesbagoly kiált
egyet, a végtelen nagy Csendben.

Boldog, 1994. december 26.

Múlnak az évek

Tavasszal nyílik a virág,
és ha rátalálnak a méhek,
mire őszbe fordul a világ,
örülhetünk a termésének.

Mikor a gyermek már felnőtt,
először érzi, hogy ő férfi,
s jön vele szembe egy kis nő,
már nem a fellegeket nézi.

Mikor felforr már a vére,
és szívében víg dal terem
egy szívesen hallott névre...
Vigyázat! Az már szerelem.

Ha a vágya beteljesül,
a szerelmet öröknek érzi,
de a forró víz is kihűl,
ha valaki sokáig méri.

Így válik majd a szerelem,
ha vigyázunk rá, szeretetté,
s egy életre itt vagy velem.
Így lesz a két fél egyetlenegyé!

Én már nem egyedül vagyok.
Te itt élsz örökre bennem.
Te enyém, én a tiéd vagyok.
Tudom! Csak érted kellett lennem!

S ahogy múlnak majd az évek,
úgy lassan mi is megváltozunk.
„Mily csengése volt nevének?”
– már magunkon is csodálkozunk.

Két embert a szerelem csak
pár kurta évre köthet össze.
A szeretet vize kell, hogy
lelküket tisztára fűrössze,

mit a mindennapok pora
bús, szürke lepelbe borít,
mikor csókok mámora
már nem hevít, nem boldogít...

Akkor!
Akkor nagyon kell szeretni!
És sok mindent megbocsátani!
A sírás helyett nevetni,
és mindörökre kitartani!

A hibákat fel nem róni,
hiszen nincsen hibátlan ember!
Csak a jót keresni Benne,
soha nem múltó szeretettel!
Soha nem múltó Szeretettel!

Boldog, 1994. december 27.

Újévi gombázás

A ködben nem látszanak a hegyek,
csak a temetőn túli nyárfák,
mikor Kepes Jánoshoz megyek,
nem látja más, csak az akácfák.
Meg az a három mezei veréb,
amely az útról felrebbent elébb.
Egy röpke percre csendben megállok,
s az ezüst betűket olvasom.
Így van ez mindig, ha erre járok,
elmélázok a „Kepes János”-on,
aki megélt – lám – hatvankét évet,
holtáig szolgálva ezt a népet.
Még intek az öreg kollégáknak,
akikkel együtt tanítottam.
Maradtam utolsó mohikánnak,
bár ezt akkor is gyanítottam,
mikor Boldogra megérkeztem,
magam még gyerekeknek éreztem.
Ballagok tovább az országúton,

majd a vetésen át letérek.
A lépésemet hosszabbra nyújtom,
hisz várnak rám a Vajdarétek,
hol nem füstölnek most juhásztüzek,
fekete nyírfák állnak és füzek.

A fák alatt nagy fűzfabokrok nőnek.
Olyan, mintha vad dzsungel lenne.
Kincsesbánya gombához értőknek,
mert téli fülőke is nő benne.
Én ilyenkor mindig odajárok,
hol gombát rejt a bokor, árok.

Nyárfák tövén nő a laskagomba.
Szürke bársonyból van a kalapja,
olyan nagy, nem fér a kalapomba,
biztos ez volt a gombák apja.
Hisz a kicsik ott vannak mellette,
s hozzásimulnak alatta, felette.

Így járom végig a Vajdarétet,
gombát keresve fától fáig.
Köd sem takarja a messzeséget,
látni az Ujváry-tanyáig,
ahol a magányos májusfa áll,
melyre egy károkozó varjú száll.

Innét már hazafelé ballagok.
Még bemegyek a temetőbe.
Megállok egy sírnál és hallgatok.
Éppen hazaérek: időben.
Így gombáztam az új esztendőben,
bizakodva a szép jövőben.

Boldog, 1995. január 1.

Alszik a kert

Ma igazi szép téli nap volt.
Oly tiszta, derült volt az ég.
Ide látszott a Kékestető,
de szellőtől hűvös volt a lég.

Délután én a kertben jártam.
Utamon cinkehad kísért.
A méhesem előtt megálltam.
A szilvafa az égig ért.

A mogyorókon ring a barka,
mint megannyi apró hurka.
Van itt barna, zöldesen tarka,
de van, hogy sárgás a burka.

Most még alszanak a méhecskék
összebújva a kaptárban,
de, ha megjönnek a fecskék,
együtt röpködnek a nyárban.

Télen a kertben olyan csend van!
Alusznak a bokrok, a fák.
A természetben csodás rend van:
Tavasszal jönnek a csodák!

Akkor napsugárcsókjától
az alvó rügy életre kél.
Kipattan barna tokjából
a hófehér szíromlevél.

Ágaskodik a karcsú bibe.
Körül sárga porzó táncol.
Méhecske száll a közepébe...
Alma lesz ebből a táncból.

De most még tél van, alszik a kert.
Nincsenek tavaszi csodák.
Bokrok alatt rőt avar hevert,
és állva alszanak a fák.

Ma igazi szép téli nap volt,
de szellőtől hűvös volt a lég.
Ide látszott a Kékestető,
oly tiszta, derült volt az ég.

Boldog, 1995. január 3.

Olyan szép a világ!

Állok a Vajdaréten egyedül.
Hátamat egy öreg nyárfának vetem.
Az ágak között a téli szél hegedül.
Várok... Itt minden gondomat levettem.

Most olyan kihalt, üres ez a világ,
mert messze repül a sok vándormadár.
Sárga, halott a fű, nincsen virág.
Hiányzik a juhnyáj, üres a határ.

De az ég engem mindenért pótol.
Tobzódna rajta a szebbnél szebb színek.
A jegenyének lila felhő bókol,
vörös az ég alja, felette türkizek.

Szürke sárkányt űz az égen a szél...
A sárkánynak alul folyik már a vére.
Kobaltnék medve védelmére kél,
de vörös vér fröccsen a zöldeskék égre,
s elúszik a felhő lila messzeségbe...

Állok a Vajdaréten egyedül.
Felettem a szélben hintázik az ág.
Most csak egy kicsi tücsök sem hegedül,
de azért csodaszép nekem a világ!

Boldog, 1995. január 3.

Falukrónika

Boldog. Község Heves megyében.
(Bár Pest megyei volt nemrégén.)
Ide látszik a Mátra hegye,
s itt találkozik három megye:
Heves, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok.

Felszíne sík. Nincsenek dombok.
Vize a Zagyva és a Galga.
Egyik jobbra, másik balra.

Él benne háromezer magyar:
Palócok ezek, ősök kabar.
Négyszáznegyven éve települt,
Hatvan mellől idemenekült.

Megfogyott a törökök alatt.
Alig egypár lakója maradt.
Arról árulkodnak a nevek,
jöttek ide tót telepések.

Magyar urak tót jobbágyai:
Záhonyi, Zólyomi, Árvai.
Van itt Rohács, Medveczki meg Tóth...
Őse mindnek szlovák ember vót!

Zagyván túl van a Tótok útja,
a Brindza-dűlőn egy kicsit túl.
Ki emlékszik itt már a múltra?
Csak én tudok itt még szlováku!

Boldog, 1995. január 22.

„História Domus”

A történelem az élet tanítómestere.
Ez az öreg könyv itt ezer adattal van tele.
Ez a História Domus. Öreg papok írták.
Szerencse!
Elpusztítani századok sem bírták!
História Domus, szent könyv nekünk.
Benne Boldog története.
Vigyázzon rá a mi jó Istenünk!
Semmi baj ne essen vele!

Boldog, 1995. január 10.

Gyertyaszentelő Boldogasszony

Téli éjszaka, havas dombtető –
Életfa körül gyertyaglória.
Ezüsthang csendül szívmengetőn,
cseng-bong, lebeg: Mária... Mária...

Ódon templomban tömjénfüst lebben,
és benne a csodás hang úgy szárnyal,
– angyalok nem éneklék szebben –
mint hófehér sirály könnyű szárnyal.

Uram! Hadd legyen én az a tükör,
amely az élményt úgy adja vissza,
ahogy szárnyal az az angyali hang,
az a gyönyörű és kristálytisza!

Tiszta forrás csak sziklából fakad,
a puszító árvíz mindig piszkos.
az ezüstcsengő tiszta hangot ad,
aki így dalol, az angyal, biztos.

Gomolyog a tömjén fehér füstje,
míg Ellák a füstölőt lóbálja,
körülotte csillog a hang ezüstje,
mintha kék égen fátolyfelhő szállna...

Havas éjszaka. Fehér angyalok
hordják a szentelt fényt körbe-körbe.
Mögöttük hívő sereg andalog...
S egyetlen hang zeng a csöndbe'.
Úgy hajlik, mint a damaszkuszi penge,
ahogy utolsót sóhajt, kész csoda.
Mintha már a fellegekbe menne
a magyar „Népdalok Nagyasszonya”.

Boldog, 1995. február 2.

Gigászi álmok

*Szeretnék nagy úr lenni!
Vezér, demagóg, hatalom:
seregek előtt harcra menni...
Nem „szeretnék”. Akarom!
Csatából jönni győztesen,
fejem övezné koszorú.
Elöttem megállna csendesen
az égi háború.*

*De Uram, én szegény vagyok!
Tudatlan, bűnös porszem-ember.
Csak álmaim olyan nagyok,
erővel én nem érem fel!
Uram! Erőt én hol vegyek?*

*Té légy az ERŐS, a BIZTATÓ!
Nem vezér leszek, hanem...
kopott kabátú tanító!*

Esztergom, 1946. július 6.

Megjegyzés a Gigászi álmokhoz

Ez a vers volt az első versem,
amit mint tanító írtam.
Bizony én sok csatát megnyertem,
s megtettem, amit csak bírtam.
Nagyúr? Demagóg? Sosem voltam!
Hatalom után nem futottam,
mindig igazat szónokoltam,
gazdagsághoz sosem jutottam,
de régi tervem beváltottam,
s ez számomra megnyugtató.
Beccületes ember voltam,
s kopott kabátú tanító!

Boldog, 1995. február 13.

A régi szavak tudói

Napok óta az utcákat járom,
és ide-oda bekopogok.
A címeket megmondja a párom:
Bennszülött! Jobb, ha rá hallgatok.

A ráncos arcú öreg anyókák
olyan szeretettel fogadnak,
mint a fehérhajú nagyapókák,
és maguk mellett helyet adnak.

Nagy ügy, amiben most itt járok:
régi szavak után nyomozok.
Tőlük én segítséget várok,
és érte szép szavakat hozok.

Rég elfelejtett palóc szavak,
amit még apáik mondtak el,
de betakartak már a havak,
az idő – engem az érdekel.

„Ficsór, ganca, gügyela, güzü...
Hajki, kiszi, kendőlakás...”
Itt minden szó olyan jóízű,
Mint egy nagy „herőke”-rakás.

Olyan jóízű, mint a „ragacs”,
„a krumpfli trecc” vagy mint a „gürd” ...
néhány nyikorog, mint a „tragacs”,
a másik harsog, mint a kürt.

A sok régi szó most mind az „emmink”.
Így mondta még az „édesszülém”.
Nem maradt mára belőle semmink,
„oké” meg „szia” hangzik felém.

Mikor a „fekőhöz” jött a „bába”,
„a masinán pectej sertyogott,
a fennállónak” kitört a lába,
„ángyi” meg a „sudban” hortyogott.

„Megvackolt” magának egy „hamvassal”,
fejét „szakáccsal” letakarta,
„mamusza” alszik a „piszkavassal”,
„ocsmonda szálíka” van rajta.

Ez a vers itt most csak az ettétek,
de ha egy kritikus rálegyint,
ha a „rémből” még meg nem ettétek,
hát kap tőlem egy nagy „gölödint”.

A „Gyepsoron” nincs már „galabangyi”,
de Klári „ángyi” „szakácsa” kék.
Egy „gyüttment” azt hiszi Gala Bandi,
ha megnő, Gala András lesz még.

Boldog, 1995. február 15.

Régi könyvek

Egyszer a rózsaszentmártoni pap
(legyen áldott, ha már halott!)
egy felejthetetlen őszi nap
nekem sok vén könyvet adott.

A sok öreg könyvet én leporoltam,
és a múzeumba vittem.
Akkor múzeumigazgató voltam,
és a tudományban hittem.

Azért jutott ez most eszembe,
írom Boldog történetét.
Historia Domus volt kezembe’,
a plébániáról letét.

Ezernyolcszáztizenhétben kezdték
írni a rég halott papok,
és azóta még be nem végezték,
vannak még benne üres lapok.

Százhetvennyolc év! Majd’ két évszázad,
amiről e vén könyv mesél.
Benne a sok pap dicsér vagy lázad,
de mindig a múlttól regél.

Van benne öröm, s van benne bánat...
Ez a könyv derűre ború.
Ami ezalatt érte hazánkat:
van béke és három háború.

Van benne egypár forradalom is,
ahogy akkor egy pap látta.
Ugyanilyen az én dalom is:
ahogy Szántó Lóránt látta!

Vannak benne fontos igazságok,
akadnak kis tévedések,
amiket én egész másképp látok.
Vannak érdekes kérdések.

Latinul írták még az elején.
Ezt biz' le kellett fordítani,
de azért ezt is elolvastam én,
hisz' latinul tanultunk mi.

Éppen száz éve írja magyarul
Klárk László plébános úr,
benne feltárul a múlt pazarul.
(Egy kis latint ő is beszúr!)

Ötvenkét évig volt a mi papunk.
Ennyi időt más nem bírta.
Csak „nagyságos úrnak” hívták nálunk.
Fél évszázadról adott hírt.

Historia Domus! Szent könyv nekünk.
Benne van Boldog története.
Vigyázzon rá a mi jó Istenünk!
Semmi baj ne essen vele!

Boldog, 1995. február 27.

Ravasz tavasz

A napfény kicsalta a rügyeket.
Virágzik már a lila ibolya.
Félreteszem a benti ügyeket.
Vár most a kertben a faiskola.

Az ősszel ültetett kis barackok
vékony ágait én lekötöttem.
Száz éve elment öreg parasztok
szellemei állnak most mögöttem.

Tegnap még ragyogva sütött a nap
itt nálunk Boldogon, ahol lakom,
de ravasz a tavasz, s a mai nap
már hideg szél zörgeti ablakom.

Amíg a párom csendben alszik itt
a jó meleg szobában, az ágyban,
odakint az északi szél sívít...
Fáznak a hagymák a kerti ágyban.

Fenyőfákon egy erdei bagoly
fázósan bújik, néha felhuhog.
Alatta alszik még a hangyaboly.
Felettük most a fenyőág suhog.

Táncol a szélben az öreg dió.
Ilyen időre mondják, hogy ravasz.
Mára havat jósolt a rádió,
de akármit mond, jön a tavasz!

Boldog, 1995. március 14.

Emlékezés Búzás Mihályra

Állunk a kápolna falánál
egy fehér márványtábla előtt.
Kevesebben voltunk a vártnál,
de aki akart, az már eljött.
Szürke ég borult a tájra.
Emlékeztem Búzás Mihályra.

Jaj! Nem! Nem az övé a tábla.
Az Táncsics Mihály orvosáé.
Nem azért mondom, mintha fájna,
de tényleg nem Búzás Mihályé.
Mivel tudom, neki is járna...
Emlékezem Búzás Mihályra.

Mert Búzás Mihály paraszt volt.
Egyszerű boldogi paraszt,
és a szabadságért harcolt,
de soha el nem érte azt.
A harc után zsandár várta:
Csak börtön várt Búzás Mihályra!

Szép szavak hangzottak most el.
A tábla koszorút kapott.
Tudatomig az jutott el:
Mögöttem fekszik egy halott,
és sírjánál senki sem áll...
Pedig ott fekszik Búzás Mihály.

Én most csak órá emlékezem,
a jeltelen sírban fekvőre,
és tisztelettel megkérdezem,
ha eljön az idő jövőre,
és újra ünnep jön e tájra,
nem kell koszorú Búzás Mihályra?

Boldog, 1995. március 15.

Talán valami sikerült

Az ég borult. Kedvem derült.
Talán valami sikerült.
Búzás Mihály előkerült,
feledésbe még nem merült.

És ha meglesz majd a sírja,
ahogy a jó pap leírja,
az önkormányzat meg bírja,
nevét emlékműre írja.

Szóval valami sikerült.
Nekem pénzembe nem került.
Csak az ötlet felmerült.
Az ég borult, kedvem derült.

Boldog, 1995. március 15.

Végszó

A székbe új polgármester ült.
Azóta sok ígéret kihült.
Az ügy csendesen elült.
Szóval: semmi sem sikerült.

Boldog, 2001. április 23.

Kitárom a szívem

Ahogy a dal szól ezüstgitáron,
néha szívem én is kitárom,
s elsírom egy-egy kósza dalban,
hogy a szívemben ezernyi dal van.

Van benne halk, mint szellősóhaj,
szereteváró csendes óhaj,
de van benne szilaj, mint a csikó,
pedig megvénült már a ló.

Akad még régi, veretes benne,
mintha egy ősrégi imádság lenne,
és van benne rím, van még ritmus,
nem ölte ki a modernizmus.

Gondolat is van benne. Hiszem!
Más tollát dísznek nem viszem.
Amit leírtam sok száz papírra,
egy kopott kabátú tanító írta.

Tudom, hogy van sok olyan kincsem,
amilyen mostan másoknak nincsen.
Mégsem vagyok rá sohasem büszke,
majd befedi ezt is a feledés üszke.

Amit leírtam: magamnak írtam,
Amit kimondani sokszor nem bírtam...
S ahogy a szívem néha kitárom,
Csendül a nóta ezüstgitáron.

Boldog, 1995. március 21.

Kertész vagyok

Vénségemre kertész lettem.
Régen csak betűt vetettem.
De mostan már magot vetek.
Boldogon kertész lehetek.

Ápolom a kerti fákat,
lenyeselem a száraz ágat,
permetezek és kapálok,
fű közül gazt kigyomlállok.

Meglesem a nyíló rózsát,
kire vadméh adja csókját,
harmat csillog zöld levelén.
Párom köszöntöm vele én.

Körte, alma, meggy az ágon...
Nincs szebb munka a világon!
Itt a kertben vígan élek.
Senkivel én nem cserélek.

Csak gyümölcsöt paprikára!
S nem nézzük, hogy mi az ára.
Jóban van a szomszéd velem.
Ez cserekereskedelem.

Nem érdekel politika.
Nincs is nálunk semmi hiba.
Vénember a kertbe kijár,
s úgy érzi, hogy ő a király!

Nekem füttyül itt a madár,
s ha ez kevés, ott a határ.
Vár az erdő, nádak, erek,
ha kedvem van, útra kelek.

Gombát lelek az avarban,
akkor sem vagyok zavarban,
ha azt kérdik, milyen gomba,
válaszok azon nyomba,

mert enyém itt minden titok,
ismernek rétek, csalítok.
Nekem is mind ismerősöm,
hisz' paraszt volt minden őszám.

Ez a táj az én világom,
s ha madár ül messzi ágon,

messziről én megismerem,
egy pillantás elég nekem.

Kertemben is felkeresnek,
pár méterről bátran lesnek,
télen enni kapnak tőlem,
csak jót mondanak felőlem.

Vénségemre kertész lettem.
Isten bizony, hogy jól tettem!
Nincsenek vágyaim nagyok,
Boldogon én boldog vagyok.

Boldog, 1995. június 26.

Születésnap köszöntő (Boldog 600 éves)

Köszöntlek Téged, kedves falu,
hol életem nagy részét leéltem.
Nem itt születtem, de itt boldog,
csendes, munkás életet reméltem.
Most – hogy Te hatszáz éves lettél –
én őszinte szívvel köszöntelek.
Ha néha korhortalak is én,
de hidd el, mindenkor szerettelek!
Szeretlek, mint édesanyát.
Szeretlek, mint szülő gyermekét,
hisz itt születtek a lányaim,
s munkámat látom benned szerteszt:

Utat mértem sok sáros utcán,
és tüzet oltottam a Kis-közön;
én neveltem a köszöntőket,
és neveltem volna, ki nem köszön.
Kutattam sokszor a múltadat,
és éltem benned mindig a jelent.

Az eljövendő szebb jövődért
egypár kemény írásom megjelent.
Aztán volt egy-két kósza versem,
amit rólad – csak neked! – írtam én,
és, hogy mennyire szeretlek,
azt bizonyítja most e költemény.

Utoljára köszöntlek Téged,
hol életem nagy részét leéltem.
Légy boldog, hatszáz éves Boldog!
(Ne felejtsd el, hogy én is itt éltem!)

Boldog, 1995. június 22.

Boldogi himnusz

Köröttünk zúg az emberóceán,
benne csak kis sziget, ahol lakunk.
Őseink ölte török, tatár.
Mi mégis élünk, mégis itt vagyunk.
Boldogasszonyfalva Boldog ma már.
Nem őrzi többé mocsár és nád.
Őrizd hát Te, és zengd énekét:
„Ez a szülőfölded! Ez a hazád!”

Itt élünk mi az Alföld peremén.
Sohasem volt könnyű az életünk.
De éltet bennünket most a remény,
az új ezer év könnyebb lesz nekünk!
Boldogasszonyfalva boldog lesz már!
Nem őrzi többé mocsár és nád.
Őrizd hát Te, és dalold énekét:
„Ez a szülőfölded! Ez a hazád!”

Boldog, 1995. július 5.

Vadvirágos nyár

Megállok az erdő szélén,
s elnézem a nagyvilágot.
Árok partján megcsodálom
a százféle vadvirágot.
Erre most senki se jár.
Köröttem lángol a nyár.

Elnyílt már a bujdosó mák,
itt-ott lángol még pipacs
a réti margaréták között,
mint egy magányos ripacs.
Köröttem lángol a nyár.
Erre most senki se jár.

Itt egy hólyagos habszegfű,
ott van egy fehér mécsvirág.
Mint kék tenger, a sok katáng,
s közte egy-két búzavirág.
Fölöttem lángol a nyár.
Erre most a szél se jár.

Sárgul a homokviola
és a mezei csorbóka,
mit szúrós, kemény levele miatt
letépni se könnyű móka.
Nem bántja senki se már.
Fölötte lángol a nyár.

Csak állok az erdőszélén,
s csodálom a sík világot.
Elnézem az árok partján
a sokféle vadvirágot.
Köröttem lángol a nyár...
S indul a vándormadár.

A Vályogosnál

Itt volt valamikor a Vályogos,
ahogy akkor a gyerekek hívták.
Két nagy gödör, nyakig érő vízzel,
ahol nyáron csatáikat vívták.
Nincs itt már tó, csak egy-két vén nyárfa.
Nekem hiányzik Szűcs Andris bátya.

És hiányzik jó Boldogi János.
Öreg tanító, nyugdíjas kántor,
aki, hogy ne legyen itt magányos,
elhívott horgászni ide párszor.
Én voltam ekkor az új tanító,
a gyerekhadat nyugtalanító.

Az álmos nyári délutánokon
a kék égen felhők szálltak.
Fejünk felett a fűzfaágakon
kíváncsi szürke verebek álltak.
Látták, hogy mi oly csendesek vagyunk,
tán azt lesték, hogy van-e már halunk?

Egy-két apró keszeg volt a tóba',
meg egypár pirosszemű kis keke.
Meghagyta a gólya mutatóba,
hisz' úgysem lakott volna jól vele.
Mi sem vittük el a fogott halat,
visszadobtuk! Így másnak is maradt.

Majd fél évszázad múlt el azóta.
A gyerekek is nagyapák lettek.
Csak én bennem sír egy régi nóta:
„Kalapomhoz piros rózsát tettek...”
Öreg fák közt mérges szelek járnak.
Csak emléke maradt meg a nyárnak.

Pedig oly gyönyörű volt az a nyár!
Egyszer a boldogi Vályogosnál.

Boldog, 1995. augusztus 26.

Harmatos réten

Őszbe hajlott már az idő,
hűvösek a hajnalok.
Harmat csillog a fűszálon,
merre csendben ballagok.

Fű között sokféle gomba
őszidőben megterem.
Azt szedek a kosaramba,
valamennyit ismerem.

Sötét erdő túl a réten,
mögötte a Galga fut.
Hátam mögött a rétszélen
Fényszaruba visz az út.

Sárgul már a kukoricás,
felette egy héja száll.
Úgy suhan a mező felett,
mint a végzet, a halál.

Vén fejét a napraforgó
fáradtan lehajtja már.
Nem is látja, hogy a héja
hová tűnt el, merre jár.

Őszbe hajlott már az idő.
Csípősek a hajnalok.
Harmat csillog a fűszálon,
mikor hazaballagok.

Boldog, 1995. szeptember 12.

Útavatásra

Hatszáz év óta élünk egymás mellett,
boldogi palóc és fényzarusi jász,
de, hogyha jött a tél, kerülni kellett,
mert utunk nem volt, csak sár. Ez volt a gyász!

Évszázados álmunk vált most valóra:
ősszeköt bennünket ez a szép utunk.
Igaz, hogy most már nem pattanunk lóra,
pár perc alatt mégis egymáshoz jutunk.

Két ősi nép él az Alföld peremén,
és mind a ketten Ázsiából jöttek,
de mind a két népet úgy ismerem én,
hogy azóta már színmagyarok lettek.

Az út, melyen jöttek, messze ködbe vész.
A kezdetét nem látja ma már senki,
de ezen az úton, mely tegnap lett kész,
könnyű lesz ezentúl egymáshoz menni.

Nagyon soká tartott, amíg elértük,
hogy e két népet egy út összekösse.
Ma megvalósult, nem hiába kértük:
Várost-falut ezüstszalag köt össze.

Boldog, 1995. szeptember 14.

Útavatásra II.

Valahol túl a Tejúton,
egy távoli égi réten
legelteti csillagnyáját
jász és palóc réges-régen.
Onnét néznek le a földre,
évszázadok távolából,
csodálva, hogy mi is lett itt

két nép között a mocsárból.

Hol valaha járhatatlan
mocsár zöldellt, nád suttogott:
széles, sima út vezet ma,
mert a két nép összefogott.
Hat évszázad múlt azóta,
hogy a nevüket leírták,
de ezt a „nyúlfarknyi” utat
megcsinálni mégsem bírták!

Példa lehet a világnak,
hogyha két nép egyet akar,
évszázados régi álmat
megvalósít – együtt – hamar.
Megvalósult régi álmom
köt bennünket mától össze.
Hat évszázad kellett hozzá,
hogy két népet összekösse.

Jász és palóc! Rég magyar már.
Így egyben: a magyar nemzet.
Mégis messze volt egymástól,
amíg ez az út meg nem lett.
Mától fogva az új úton
csak egy ugrás lesz a szomszéd.
Nem választ el sár és mocsár,
ami elválasztott nemrég.

Méltán ünnep ez a mai,
mert ma új utat avatunk.
Hatszáz év után először:
büszkéek és boldogok vagyunk!

Boldog, 1995. szeptember 18.

Születésnapi köszöntő II.

Köszöntlek Téged, kedves Boldog,
most, hogy Te hatszáz éves lettél!
Elfutott feletted hatszáz nyár,
fehérbe borított hatszáz tél.

Valóban boldog ritkán voltál,
mert nem volt könnyű az életed.
Gyilkolta néped török, tatár,
még a magyar sem bánt jól veled.

Pusztított kolera és pestis...
Felperzselt tűz és elvert a jég...
Vörös volt a reggel, az est is,
ha rajtad ütött az ellenség.

De Te mindig újjászülettél,
mint örökéletű főnixmadár.
Mindig nagyobb, erősebb lettél,
és végre boldog is lettél már.

Eltűntek már a régi házak,
helyükön állnak új paloták.
Nincsenek most ragályos lázak,
de vannak köröttünk új csodák.

Most, hogy Te hatszáz éves lettél,
köszöntlek Téged, kedves Boldog!
Hadd jöjjön még sok nyár és tél!
Kívánom, legyél nagyon boldog!

Szorgalmas néped gazdag legyen!
Kerülje a tűz és a jég,
árvíz, földrengés kárt ne tegyen!
Nagyon soká „Boldog” legyen még!
Nagyon soká legyen boldog még!

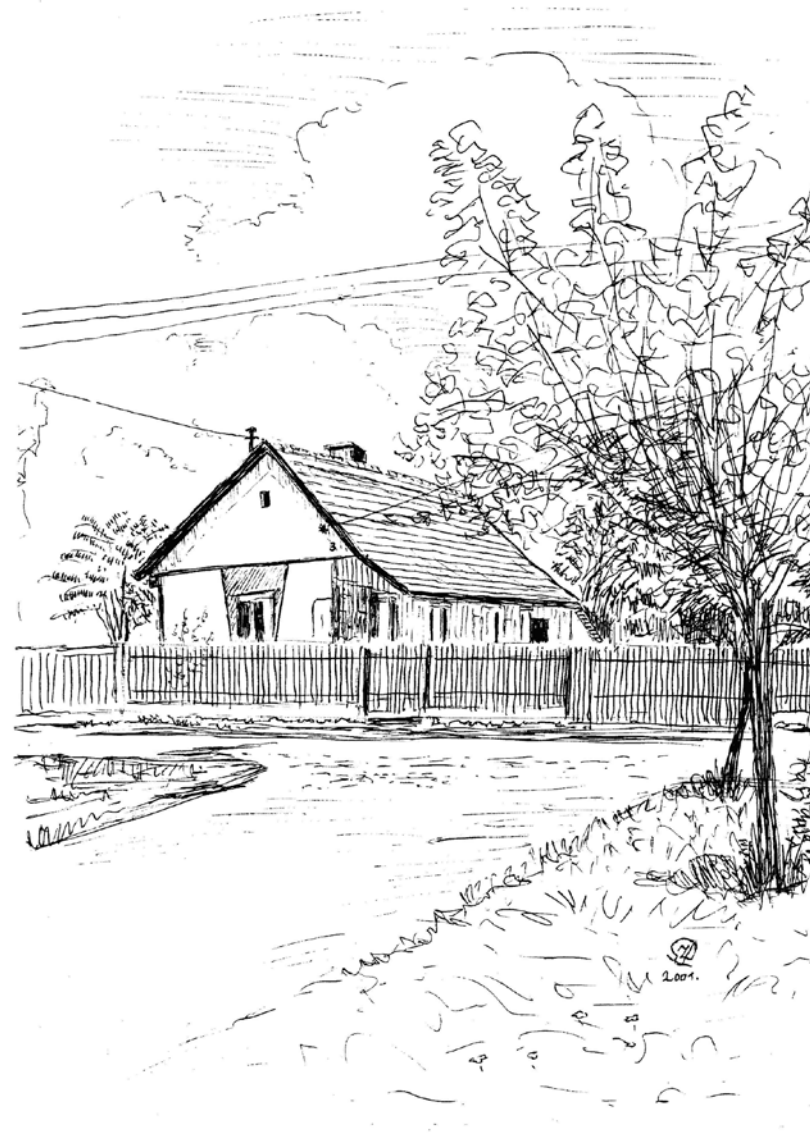
Árpád úti elégia

Eladó lett egy ház az Árpád úton.
Szemközt velünk, a túlsó oldalon.
Elköltözött egy régi, kedves család.
Ez az elégia ezen a dalon.
Mert szomorú dal az elégia.
A búcsúzás is mindig szomorú.
Az embernek nincs mit mondania:
Ami nekik öröm, az nekünk ború.

Tudom, kinőtték ők már ezt a házat.
Kicsi kis ház. Két embernek való.
Találni ettől szebbet is, több százat.
Négy embernek ez már kicsi hajó.
Nagyobbat vettek. Úgy háromszobásat.
Külön szobát kap a család fia,
és külön szoba lesz a nagyleánynak.
Hát miért lett e dal elégia?

Mert elkelt most egy ház az Árpád úton.
Szemközt velünk, a túlsó oldalon,
és a régi ismerős arcokat én
ezentúl már csak ritkán láthatom.
Zsíros Gyuri, Marcsi, Timi és Gábor
elmentek, mint vándormadarak.
Talán gondolnak ránk az új lakásból,
hol friss festékszagúak a falak...

Boldog, 1995. október 3.

A szerző tollrajza

Zászlóavatásra

Pár éve, hogy német földön jártam,
jó sorsom engem odavezetett.
Egy templomban ismerőst találtam:
Árpád-házi Szent Erzsébetet.

Ott állt ő a német szentek között,
ki magyar királylányának született,
majd innét német földre költözött,
s a szegények patrónusa lett.

Ma ismét találkoztam itt veled,
a Kolping családok új zászlaján
ragyogott rám Szent Erzsébet neve,
hogy segítsen a magyar nép baján.

Ő a szegények gondozója volt,
s mikor eléje vizsgálva álltak,
hogy ne essen becsületén folt,
kötényében rózsákat találtak.

Ő magyar földről Némethonba ment,
ahonnét jött a Kolping-mozgalom.
Illik zászlójára egy magyar szent.
Őket dicséri csendes dalom.

Segíts rajtunk Szent Erzsébet,
mert mi magyarok szegények vagyunk!
Feledni szeretnénk sok-sok évet,
hogy végre boldog legyen falunk!

Vigyázó szemed tartsd e népen,
amely a németeknek adott,
hogy itt a népek tengerében
ne legyen soha elhagyott!

Boldog, 1995. november 19.

Buksi

Csak egy kis fekete kutya volt,
de nagy volt benne a lélek.
Emléke csak egy fekete folt...
Pedig nagyon szeretnélek!
Mindig mellettem fut, amíg élek.

Boldog, 1995. október 30.

Kopjafa a kertünk végén

A kertünk végén, túl a méhesen,
A ringló és a kerítés között,
Hol gyakran ültem én madárlesen,
Buksi kutyánk most odaköltözött.

Sírja mellett kétoldalt két virág.
Fejénél két karcsú díszfűzbokor.
Nélküle olyan üres a világ.
Szomorúan bókol a virágcsokor.

Mindössze tizenkét évet kapott,
S egy éjjel eljött érte a halál.
Nem látta meg a felkelő napot...
A két fűz között egy kopjafa áll.

Fekete kopjafán rajt' a neve.
Ő is egy fekete, kis kutya volt.
Kék gumikacsája ott van vele.
Emléke él, mint egy fekete folt,
Amely, míg élek, mindig megtalál...
S a kertünk végén a kopjafa áll!

Boldog, 1995. november 5.

Ódon kereszt a faluvégen

Ódon kereszt a faluvégen,
majd száz éve, hogy ott állott.
Kik állították, nagyon régen,
mind a sírba alászállott.

Az eső verte, rozsdá marta,
dacolt derűvel és borúval.
Sokat szenvedett Krisztus rajta
a földi s égi háborúval.

Körötte jeltelen sírokban
alusznak avarok, magyarok.
Fölötte fekete sorokban
a varjak felhője kavarog.

Ódon kereszt a faluvégen,
majd száz éve, hogy ott állott,
de eltűnt most onnét a héten...
Talpazata szerzemállott.

Ott árválgodik egymagában
a községháza udvarán,
és reménykedik a csodában,
hogy egyszer megéri talán,
úgy, ahogyan nagyon régen,
ott áll újra a faluvégen!
Ódon kereszt a faluvégen!!

Boldog, 1995. november 21.

Az utolsó néptanító

Nyolcan voltunk az iskolában.
Tanár egy se! Nyolc néptanító.
Az iskolában volt nyolc osztály.
Nyár volt. Gyönyörű. Andalító...

Osztályonként úgy hetven gyerek,
mert összesen volt ötszázhatvan.
Ma ilyet mondani sem merek,
mert van, ahol most tizenhat van!

Hogy mikor volt? Negyvenhét éve.
Majd fél évszázad elszaladt.
Kezünk alól nőtt Boldog népe...
Nyolc tanítóból csak egy maradt.

Kint pihennek a temetőben,
nyolc tanítóból éppen hatan.
Ábelnét holnap teszik földbe...
A nyolcból maradtam én magam.

Nyolcan voltunk az iskolában.
Maradt egyetlen néptanító.
Egy iskolában volt nyolc osztály...
Tél van. Nekünk nem lesz már évnyitó!

Boldog, 1995. december 13.

(Ma halt meg özv. Ábel Andrásné ny. tanítónő.
Már csak én élek az 1948/49-es tantestületből.)

A költő kézjegye

Év végi számadás

Odakint sűrűn hull a hó, a szél
Süvít a fenyő ágai között.
Az egész világ a télről beszél,
Boldog ma hófehérbe öltözött.
Halott, néma csend van odakint.
Hajnal van. Mélyen alszik a világ.
Elsuhant egy év. Búcsúzik megint...
Vajon az új év mit hoz majd miránk?

Ismét elrohan egy év felettem,
Mint sínek felett a gyorsvonat.
Tetszik vagy nem? Hatvankilenc lettem.
El nem kerülhetem sorsomat.
A hajamban egyre több az ősz szál,
Karomban egyre kevesebb erő.
Ki tudja, hogy rám még mennyi ősz vár?
Hány hóvirág jön még nekem elő?

Elmúlt egy év! Nem volt haszontalan.
Tettem, mit erőm tenni engedett.
Ki egykor úgy jöttem, mint hontalan,
Szívem honvágytól már nem szenvedett.
Amikor Boldog lakója lettem,
Éreztem, hogy örökre itt maradok.
Ez a föld lesz takaró felettem,
Ha majd egyszer csendesen meghalok.

Itt suttognak majd egykor felettem
Könnyű szélben a temetői fák,
Melyeket valaha én ültettem,
Dús lombú hársak és karcsú tuják.
Tanítványaim, kik arra járnak,
Gyertyagyújtó, halottas esteken,
Kis unokáikkal majd megállnak:
„Nézd! Ez volt tanítóm, mesterem.”

Ha így lesz, akkor nem volt hiába
A szívükbe elvetett sok szavam.
És öröme lesz egykor fiában,
Szép munkámnak valami haszna van.
Nem bánom, hogy tanító maradtam,
S falun ringott életem hajója.
A szívemet mindig nekik adtam:
Mert én voltam a nép tanítója.

Odakint még sűrűn esik a hó.
Hideget hozott az északi szél.
Néma a világ. Nincs egyetlen szó.
Mehalt talán? Nem! Csak alszik, hisz' él.
Szegény kis Magyarország! Csak aludj!
Hiszen ébren boldog úgysem lehetsz...
Gazdag Nyugatról Te semmit se tudj!
Európába holnap sem mehetsz.

Neked nem volt soha rokonod,
Mint van románnak: a francia.
Azért lett egyszer már Trianonod,
Mert idegen vagy itt: Senki fia.
Magad sem tudod, honnan jöttél...
Pontosan azt sem tudod, hogy mikor...
Nagyon sok földet vérrel öntöztél...
Tied volt minden forradalmi kor.

Tied volt Vata, a Tiéd volt Dózsza.
Volt Thököly és Rákóczi Ferenc.
Addig senkinek nem voltál adósa.
A népek között most vagy csak lelenc.
Talált gyerek, népek országútján,
Kinek nincsen se anyja, se apja.
Aki az országok közkútján
Az ivóvizet is pénzért kapja.

Így lett adósságunk sok millió.
És a kamatokkal sok milliárd.
Ha nem fizetünk, lesz ribillió,
Aztán lecsap majd nyakunkra a bárd!
Hiába kívánok most én Neked
Szívből boldogabb, könnyebb éveket,
Balsorsról szól a legszebb éneked.
Én sem dalolhatok szebb éneket!

„Isten áldd meg a magyart!” – Mondom én.
„Nyújts feléje védő kart!” – mert szegény.
„Hozz reá víg esztendő!” – Bús nagyon.
Adj neki szebb jövőndőt! – mint vagyon.
Jutalmazd meg a szegényt: jókedvvel!
Fizetett épp eleget könnyekkel.
Boldogan éljen meg minden napot:
Az ezerkilencszázkilencvenhatot!

Boldog, 1995. december 31.

Emlékeztető tüzek

Sötét az este, feketék az árnyak.
Halottakért zúgnak a harangok.
Hősi emlékműnél katonák állnak.
Jeltelen síron nyílnak a hantok.
Hazafelé szállnak, akik csak voltak:
Kik a hazáért egykor megholtak.
Téli alkonyatban emléktüze gyúlt.
Színe a régi gránátok fénye.
A fák árnyéka az emlékműre hullt,
Mint a halottak gyászos emléke.
A halott hősök hazafelé szállnak.
S közöttünk láthatatlanul megállnak.
Üresen maradtak most a sírvermek
Hóval borított orosz rónákon.
Gyertyával áll az árván maradt gyermek...

Mellette apja árnyékát látom.
Nézem a gyászruhás fekete nőket
És az árnyakat. A sírból jövőket.
Gyönyörű verset mond egy tiszta gyermek.
Hősökről mesél egy öregember.
A régi holtak paptól áldást nyernek,
S eltűnnek a messzi végtelenben.
Utoljára a Szózat felcsendül,
S az orosz rónán végtelen nagy csend ül...

Boldog, 1996. január 13.

A jeltelen sírok üzenete

Messze, az orosz hómezőn,
hol a szél muzsikál,
tűnt el egy egész hadsereg,
kint a Don-kanyarnál.
Nem őrzi emlékét semmi ott,
csupa jeltelen sír...
Felettük az orosz télben most
csak egy vén nyírfa sír.

Van, akit bomba tépett szét,
van, aki megfagyott,
az egyik aknára lépett,
úgy lett hősi halott.
Százötvenezer jó magyar
nem jött soha haza.
Életüknek vége lett, de
él a magyar haza.

Emlékük örökre megmarad,
bár sírjukhoz nem mehetünk.
A jeltelen sírok üzennek
a téli széllel nekünk.

Táncolt az emléktűz fénye,
a gyertyák lángja elaludt,
a boldogi hősök szelleme hazaért,
elérte a falut,
magához ölelte a falut.

Boldog, 1996. február 1.

Mint vízben a kavics

Mint vízben a kavics,
mit görget a patak,
úgy csiszolódnak most
lelkemben a szavak.

Ízlelgetem, forgatom,
válogatom őket,
keresem a szépet,
az összeillőket.
Ha szép a gondolat,
szép legyen a forma!
Rakom egymás mellé
a szavakat sorba.
A vers kötött beszéd,
nem egyszerű próza.
A lelke a ritmus,
rím rajta a rózsza.
Sokan írtak verset
(prózáat rövid sorban),
van mifelénk költő
ma minden bokorban.
Háromszáz forintért
már meg lehet venni...
Van sok szép gondolat,
csak vers nincsen semmi!

Mint vízben a kavics,
mit görget a patak,
verssé csiszolódnak
lelkemben a szavak.

Boldog, 1996. február 20.

Látomások

Ahogy a község krónikáját írom,
nagy formátumú aranyos papíron,
évezredek embereit látom,
bozontos, nagy hajú, vad őseinket,
akik e földön megelőztek minket,
ott a Brindzán, túl a Zagyva-gáton.

Máshol, az új temető mai helyén
rézcsákányt élesít egy szegénylegény.
Agyagedényben vizet hoz a párja.
Oly régen volt: négy és félezer éve!
Nem termett még akkor itt búzakéve,
hol most a határt diesel traktor járja.

Nem messze onnét a Fekete-halmon,
bronzkori cserép százával a hanton.
Kör alakú földvár állt a tetején.
A hatvani dombon volt annak a párja,
hol az ellenség támadását várta
vagy kétszáz bronzlándzsás, marcona legény.

A Téglaházparton vaskori kelták
lakótelepét takarták a fák.
Ki tudja, honnét jöttek, hová mentek?
Ifjú régészek ásója kutatta,
minden cserepe a múltat mutatta,
melyet a kiásott házban megleltek.

Ahogy a falu múltjába leások,
mint film, úgy peregnek a látomások...

Boldog, 1996. február 25.

Tavaszdik

Vörösen kel a nap Jászország felett.
Az út mellett szomorú kazlak állnak.
Ott messze, a tanyasi nyárfák megett
még a tél károgó varjai szállnak.

Tegnap még hófoltos volt az árokszél,
ahol szaladt egy szürke búbospacsirta.
Ma már csak a nádat zörgeti a szél...
Hosszú volt ez a tél, sokáig bírta.

Megállok csendesen a Zagyva-hídon.
A víz sárgán szalad a mederben lent.
Magamban a csípős, friss szellőt szidom,
és megcsodálom a messzi végtelent.

A láthatáron kék álom a Mátra,
alig valóság, inkább csak sejtelem.
Tudom, hogy ott van, nem is nézek hátra,
hisz délibáb most nem játszik velem.

Pacsirta csavarodik az égre fel,
gyors szárnyal egyre feljebb kapaszkodik.
Míg ezüstös, csengő hangján énekel,
érezem, hogy idelent most tavaszodik.

Tavaszi nap ragyog Jászország felett.
Az út mellett aranyos kazlak állnak.
Megjött a tavasz! A télnek vége lett.
Felettem daloló pacsirták szállnak.

Boldog, 1996. március 26.

Kikérő vers (Palya Gábor és Molnár Mónika esküvőjére)

Mikor az Úristen nagy-nagy jókedvébe'
belefogott egykor emberteremtésbe,
hogy neki adja majd ezt az új világot,
teremtette a nőt, a legszebb virágot.
A legszebb épp az volt az isteni tervben,
hogy ketten voltak a Paradicsomkertben,
mert a férfi erős, de egyedül semmi,
emberteremtéshez kettőnek kell lenni.
Tudja ezt a férfi – erről szól sok nóta –,
párt keres magának évezredek óta.
A mi Gábor fiunk járta a világot,
és talált magának egy szücsi virágot.
Amikor meglátta, egyből megszerette,
ahogy Mónika is boldog most mellette.
Hogy e boldogságnak sose legyen vége,
egy kéréssel állunk jó anyja elébe:
Adja nekünk lányát, egy életre kérjük.
Hogy boldog lesz nálunk, szentül megígérjük.
Kérnénk – ha lehetne – apjától is szépen,
biztos igent mond rá odafent az égben.
Helyette is adja nekünk édeslányát,
és hogy indulhassunk, adja rá áldását!
Búcsúzzanak tőle a rokonok sorban,
hogy ne várjanak ránk soká a templomban!...

A nagy búcsúzásnak legyen immár vége,
s vigyük a menyasszonyt az oltár elébe!
Szűnjön meg mostan a könnyek pergése,
helyette kezdődjön muzsika zengése!
Hadd lássa mindenki Szücsi falujába':
Lakodalmát tartja Szücsi legszebb lánya!
Álljon hát a vőfély a násznép elébe,
és induljunk útnak az Isten nevébe'!

Boldog, 1996. augusztus 3.

Nyárvégi tücsökszerenád

Az augusztusi éjszakában
a pirregő tücsköt hallgatom.
Oly hangosan muzsikál magában,
hogy e zenétől el nem alhatom.

A szerelmes kis tücsöklegényke,
mint fáradhatatlan muzsikus,
úgy muzsikál a csillagos éjben,
mintha nem tudná: elmúlt a július.

Akkor, a csendes nyáréjszakákon
csak némán ragyogtak a csillagok.
Csak pár levél suttogott a fákon,
s az égen úsztak felhőszalagok.

Te kis tücsök! Akkor hol voltál?
Még nem volt szívedben szerelem?
Vagy talán még messze vándoroltál,
és csak most találkoztál velem?

Trí-trí-trí! Szól az éjszakában
a szerelmes, szép tücsökzene.
Mintha az egész nagy világban
a szerelem himnusza zengene...

Boldog, 1996. augusztus 12.

Boldoggá tenni másokat

Ahogy elmúlnak az évek,
egyre bölcsőbb lesz az ember.
Ezért mondják, hogy a vének
tapasztalata már tenger.
Egy bolond mondja, amit tud.
Egy bölcs meg tudja, amit mond!

Aki a lepke után fut,
az még lehet bölcs, nem bolond!

Gondolkodtam, hogy mi a cél,
ami élém volt kitűzve,
miért az ember, mint acél
keménnyé válik a tűzbe'.
Rájöttem a nagy titokra.
Ne gondolkodj rajta sokat!
Az okozat vall az okra:
„Tégy boldoggá Te másokat!”

A mások öröme neked
megér minden áldozatot.
Vidáman szállhat éneked,
gazdagabb az, aki adott.
Boldoggá tenni másokat.
Legszebb dolog az életben.
Boldog szemvillanásokat
sohasem mérik években...

Boldog, 1996. október 3.

Zsírosné Őszi Katalinnak

Néptanítónak lenni nem nagy eset.
Nagy megbecsülésre az ember
bizony már gondolni sem mer.
Épp ezért ma nekem nagyon jól esett,
hogy a Boldogi Életben
Zsírosné Őszi Katalin
mint magánember
rólam megemlékezett!
A vers nekem mindig külön öröm,
hogy versben írtad, azt is köszönöm!

Boldog, 1996. november 7.

Még nem ismertek, emberek!

Egyszer egy régi tanítványom,
ki szereti a verseket,
egy ünnepélyes pillanatban
meginterjúvolt engemet.
Hallotta, hogy verseket írok,
kíváncsi lenne ezekre,
de én a verseskötetem nem
adom idegen kezekbe.
Elolvasom neki pár versem,
ha egy-két titkot fel is fedek,
de titokkal teli a lelkem,
még nem ismertek meg, emberek!

Boldog, 1996. november 13.

Útban Hádész elé

Én nem vagyok Héraklész, ki Thanosz
kezeiből visszaragadta a holtat:
Alkésztiszt – Admétosz ifjú hitvesét –,
de ismerem a jelent és a múltat,
ismerem a gyönyörű görög mesét,
a halál miatt nem vagyok bánatos!
Tudom, hogy mindenki, aki született,
Zeusztól egyetlen életet kapott,
s minden nap útban vagyunk Hádész felé,
egyszer csak felkelni látjuk a napot,
és megérkezünk a Styx-folyó elé,
hol Kharon, a révész már horgonyt vetett.

Meg kell csinálnom az életmérleget,
hogy, majd ha egyszer eljön az az óra,
mikor számot kell majd adni magamnak,
nyugodtan induljak a hívó szóra,

mert megvolt az értelme utamnak,
sokat végeztem, ha nem is eleget...
Az „obolos” ott lesz a nyelvem alatt,
hogy gyorsan vigyen át Kharon, a révész,
és nyugodtan állhassak Hádész elé.
„Te a Boldogok Szigete felé mész!
Vagy az Elysion mezői felé –
int –, ahol Orion űzi a vadat...”

Csendes magányomban így meditálok.
Számot vetek magammal, hogy ki voltam.
Honnét indultam el, és hová értem?
Tudom, hogy mindig csak másokért szóltam,
magamnak soha jutalmat nem kértem,
s tudom, hogy már a Styx felé sétálok...
Ki voltál? – kérdi majd Kharon, a révész.
Én hívó voltam, oltárhoz járuló,
és voltam én mindenben kétkedő,
aztán elítélt „hazaáruló”,
rehabilitált hős, tanító és régész,
műszaki rajzoló, munkavezető...

De horgász is voltam! – mondom majd vígan.
S akkor rám néz Kharon, a révész:
„Hát akkor csak evezz, fiam!”

Boldog, 1996. december 9.

Az üdvösség útján („Kuszala múlt”)

Elmúlt a vágy, mely Kicsindről
Magyarországra hozott,
s ezer kalandba bevitt
engem az átkozott.

Nincs bennem többé már harag.
Szívemben nagy csend honol.
Nem haragszom én senkire,
mert az lenne a pokol.

Ártottak nekem már sokan,
követett sok fúria,
de megvéd ma mindenkitől,
ki szeret még: Júlia.

Én sok mindenről lemondtam
már ebben az életben,
hogymost nem vágyok semmire,
az nem lehet véletlen.

Ha megbántottam valakit,
ő bocsásson meg nekem!
A béke csendjében élem
itt Boldogon életem...

Ma már nincs bennem vágy, harag,
feledve ártalom.
A szeretet útjáról szól
ma minden békés dalom,
és Buddhát olvasgatom...

Boldog, 1997. február 4.

Cincinatus elment szántani

Régi szép római mese: „Élt egyszer régen
egy csendes földműves a római vidéken.
Szántott, vetett, aratott – ha béke volt –,
de hadat vezetett, ha háború folyt,
mert ilyenkor mindig hozzá szaladtak:
„Róma kér. Légy vezére a hadaknak!”

Cincinatus ment és leverte az ellent.
Aztán letette a kardot, és szántani elment.
Mert ha béke volt, nélküle is megvoltak.
A szenátus urai vígan daloltak.
De ha újra nagy bajok akadtak,
segítségért Cincinatushoz szaladtak.

Cincinatus ment és leverte az ellent.
Aztán letette a pajzsot, és szántani elment.
Így ment ez hosszú éveken át, ami
Cincinátust már elkezdte bántani:
Csak akkor jöttök, hogyha baj van?
Hát maradjatok magatok a bajban!

És többet nem lehetett rá számítani,
mert Cincinatus örökre elment szántani!
Nem hagyta el soha már a rónát...
és a barbárok megdöntötték Rómát.
Igen régi már az a római eset,
de nemrégén nálunk is megesett.

Boldog, 1997. április 27.

Meghalt Zsámboki Laci

Kora reggel az utcán kaszáltam,
már majdnem készen lettem,
mikor a kapu előtt megálltam,
mert valami elsuhant felettem.
Engem csak megérintett a szele,
de Zsámboki Laci elment velem.

Amikor a sarokra kiértem,
az utcán nagyon sok asszonyt láttam.
Én, ki a falu lelkét megértem,
tudtam, hogy nagy baj van, és megálltam.

Nem messze az utcán a mentő állt,
megéreztem azonnal a halált.

Rokonom volt Laci, odamentem.
A kapun egy mentős jött ki éppen.
Szomorú arcán láttam menten,
ide ő is, én is későn értem.
Ment kifelé. Ismertem. Meg sem állt.
Kérdésemre bólintott: „Exitált!”

Bentről Erzszi jajgatása hangzott.
Már nem hallottam semmi más hangot.

Ha majd egyszer lehunyom a szemem,
hangosan ne sírjon senki nekem!
Ha én majd örökre elhallgatok,
engem csendben pihenni hagyjatok!
Hiszen akit a Halál már elvitt,
úgysem hall meg a sírásból semmit.
Csak csendben gondoljatok majd énrám!
Mindig néma az igazi bánat.
Hangosan kacagtam egy jó tréfán.
Temetésen becsuktam a számat.
Hiszen akit a Halál már elvitt,
úgysem hall meg a sírásból semmit!

Boldog, 1997. augusztus 1.

Boldogi vasárnap

Suhan a kerekem az úton
csendes vasárnap délután.
Hogy hová megyek? Nem is tudom,
csak indultam ebéd után.

Az égen bodor felhők úsztak,
némán, ünnepélyesen.
A gólyák már dél felé húztak,
útjukat szomorún lesem.

Ha szárnyam lenne, velük mennék,
de így csak utánuk intek,
hiszen én is vándormadár lennék...
(A gondolatra legyintek.)

Mert én is jöttem, „gyüttment” vagyok,
így mondják, kik itt születtek.
Büszke palócok, törzs magyarok,
kik tán kabarból lettek.

Suhan a kerekem az országúton...
Csendes vasárnap délután...
Hogy hová megyek?
Nem is tudom.
Csak indultam ebéd után...

Boldog, 1997. augusztus 24.

Délutáni kerekedés

Ragyogóan süt az őszi nap.
Az úton suhan a kerekem.
Az Árpád úton, az üzletnél,
Tóth Marika jön szembe velem.
Mosolya már messziről ragyog,
amikor látom, boldog vagyok.

A polgármester titkárnője,
sok szigorú titok tudója.
A faluban mindenkit ismer,
boldoginak hozta a gólya.

Mária-nap nem köszönhettem,
nem járok arra mostanában,
és most végre megfürödhettem
kedves, megszokott mosolyában.
Mária-nap is rá gondoltam.
Gondolatban én nála voltam.

Most utólag felköszöntöttem.
Tudom, elhiszi azt énnekem,
hogy soha én nem tanítottam,
de tanítványomként szeretem.
Mindig örültem, hogyha láttam,
munkabírását megcsodáltam.

Ragyogóan süt az őszi nap,
az úton suhan a kerekem.
Az Árpád úton, az üzletnél
Tóth Marika találkozott velem.

Boldog, 1997. szeptember 16.

Futó Vikinek

Több mint ötven éve egykoron
az esztergomi végeken,
Vásárhelyi István rektorom
költőtanárom volt nekem.

Szikár alakját most is látom,
emlékszem a karcsú kézre.
„Ha költő leszel, barátom,
ne mondd, hogy nem vettelek észre!”

Most így vagyok én is Teveled,
mert tegnap rádcsodálkoztam.
Ahogy a verseket szereted,
ilyennel ritkán találkoztam.

Hogy verset írtál, meg sem lepett,
olyan régen ismerlek Téged.
Nem baj, ha gyengén sikeredett,
csak szeresd nagyon a szépet!

Olvass sok verset, tanulj sokat,
hogy vissza tudd adni a Világot!
Hogy boldoggá tehesd másokat
azzal, amit a Te szemed látott!

És amikor már én nem leszek,
mert elvittek a csúf őszi szelek,
jusson eszedbe, Viktória,
hogy én valaha „észrevettelek”!

Boldog, 1997. november 27.

Rohács Pistának

Nálad voltam ma délután,
hogy elbeszélgessek Veled.
Kórházi üdülés után
pár kedves szót mondjak neked.
Több vagy nekem, mint ismerős.
Elnézem a fejed... tiszta ősz.

Hat évtized, hogy elszaladt!
Te sem vagy már oly fiatal.
Nem áll az idő, csak halad.
Harc ez az élet: viadal.
Mikor az erő véget ér,
jobb, ha az ember már kitér.

Ne készíts olyan terveket,
amelyhez fogy már az erő!
Sokszor a kevés több lehet,
ha az sikerrel jön elő.

Hiába akkor minden harc,
ha nincs erő, jön a kudarc.

Nálad voltam ma délután,
hogy ezt elmondjam neked.
Hidd el, hogy annyi év után
szívesen beszélek Veled!
Főleg, ha eredményét is látom!
Hallgass hát rám, Pista barátom!

Boldog, 1997. december 14.

Gondolatok a horgásztónál

Vasárnap van. Szép téli nap.
Csendesen hajtom a kerekem.
A Béke úton suhanok,
amikor eszembe jut nekem:
Ma vágják a nádat a tavon,
és a falut gyorsan elhagyom.

Elérem a gátórházat,
a tsz felé gurulok én.
(Milyen furcsa! Már nincs tsz.
Pár éve kimúlt az is, szegény...)
A Zagyva felé rossz az út,
akkora gödrök, mint egy kút!

Majd elharapom a nyelvem,
de a világot mégsem szidom,
megszoktam az utat régen.
Megállok egy percre a hídon.
A Zagyvát végigtávcsövezem.
Süt a nap. Nem fázik a kezem.
A tónál pezseg az élet.

Dolgozik már a horgászbrigád.
Azt mondják, „vágják a nádat!”
De amit vágnak, az nem nád,
hanem öreg sás a javából.
Ennyi igaz egy horgász szavából.

A bográcsban forr már a bor.
Néha halászlé is forrt már benne.
Mivel az sem halászból van,
hát a neve inkább „hallé” lenne.
Hogy higgyünk a horgász szavának,
ha „halász” a neve is „halának”?

A jég felett vágják a sást.
A jég alatt iszapban alszik
a tó nyáron fűrgé népe:
pontyok, amúrok, csukák, halcsíki,
bodorkák, csompók és keszegek...
A jégen csendesesen neszezek.

Megállok ott, hol a nagy halam
tizenhárom éve megfogtam.
Itt merült el épp az úszóm...
hol most a jégen bekopogtam.
Micsoda hal volt az, emberek!
Tán lent most ilyen szendereg.

Tizenhárom év elrepült.
Tizenhárom kilós volt a ponty.
Mellettem Zsámboki Laci ült.
Őt fél éve temettük el pont.
Fülembe csendül még most is a szava:
„Micsoda hal! Ez a Moby Dick maga!”

Most a bódénak dűlve állok,
és végignézek a szürke jégen.
Gondolatban a múltba szálllok,

hogy milyen szép is volt réges-régen:
Mikor itt álltam bottal kezembe'...
Hányszor jut az még nekem eszembe?
Mennem kell. Könnyű szellő támadt.
Körös-körül szürke lett az ég.
Nehéz lesz kerekézni szembe.
A nosztalgiazásból elég!
Lajossal gyorsan kezet rázok,
és hazafelé karikázok.

Boldog, 1998. február 9.

Nórának

Palotája van Nórának,
Amilyen nincs senki másnak.
Lent a pincében egy bolt van,
Ott vásárlók én a boltban.
Terem benne minden jó,
Alma, cukor, mogyoró,
Ital , banán, mosópor.

Nagy a sürgés mindenkor.
Óriási a forgalom,
Remek áru, egy nagy halom.
Állt ott a nép gyakran sorban,
Nóri ott volt a sarokban.
Amikor jó csokit látott,
Kivette... és nekilátott.

Boldog, 1998. március 8.

Nyugalom

Csodálatos szó a „nyugalom”.
Csupa mélyen zengő magánhangzó.
Vele kezdődik a hajnalom,
vele száll el az esti harangszó.
Az utolsó szótagját zengem
napközben is, ha szomorú vagyok.
Ez a szótag megnyugtat engem,
a bánataim bármilyen nagyok.

A buddhistának szent szó az „om”,
a legszebb imáját kezdi vele:
„Om mani padme hum.”

Az én lelkem is megnyugszik vele!

Boldog, 1998. március 15.

Három öreg szobor

Három öreg szobor állt csonkán
a kis falusi kápolnában:
Jézus, Szent István és Szent László.
Odafent a kápolna tornyán
egy felhő lobogott, mint a zászló.

Gondban volt a kis falu papja,
kire bízta a három szobrot,
aki újra festené őket,
hogya jön majd a búcsú napja,
úgy várják a templomba jövőket.

Élt a faluban egy vén „Mester”,
ki régen sok képet festett,
aztán meg szobrokat faragott.
Nem várta meg a pap az estét,
a „Mesterhez” sietett legott.

- „Mester! Fesse át Jézust nekünk!
Anyagot, munkát fizetek...”
- „Uram! Én már rég nem festek!” –
- „Mester! Ne tegye meg azt velünk!
A szavai oly rosszul estek!”

Erre a mester egyet vállalt...
 aztán kettőt... majd mind a hármat.
 A vén szobrok újjászülettek.
 A templomban új ének szárnyalt,
 mert a mester, kit nem feledtek,
 három vén szobrot ingyen vállalt.
 Jöttek a szobrok már ezután
 Szűz Mária után Szent Antal,
 jöttek szép sorban egymás után
 Szent Erzsébet és egypár angyal...
 s a hívek fizettek a szobrok után.

Boldog, 1998. június 13.

Szűz Mária szobra

Perzsel a nyár

Napok óta perzsel a nyár.
 Hőrekordok dőlnek meg sorba'.
 A kertben most senki se jár.
 Hallgat a madár a bokorba'.

Hiába nyitva ablakom,
 nem jön be rajta hűs levegő.
 A hőségától nem alhatom,
 elfogy az emberből az erő.

Pedig kint vár Szűz Mária
 szobra a műhelyben engem.
 Eszembe jutott sok ária...
 „Szép Szűz Mária...” – zengem.

Dehogy szép! Nagyon kopott már.
 Ruhája piszkos, keze törött,
 és restaurálásra vár.
 Majd megszépül a kezem között!

A szeme kék lesz, mint az ég,
 a ruhája ismét hófehér...
 Előtte szentelt gyertya ég,
 mikor bevégezem munkámat én.

Karcsú keze nem lesz csorba.
 A vén templom hűse várja már.
 Virágot kötnek csokorba...
 Napok óta perzsel a nyár!

Boldog, 1998. július 25.

Elment Varga Józsi bácsi

Megszoktam már évek óta
két ház között egy kiskaput.
Be-bejártam ott régóta,
ha éppen arra vitt az út.

Ott lakott öreg barátom,
emberek közt nemes jellem.
Nemrég elment. Nem látom.
Csillagok közt talán szellem.

Utoljára voltam nála
egy csendes nyári délután.
„Búcsúzó – mosolygott szája –,
megyek édesapám után.

Őt szeretném nagyon látni,
meghalt születésem előtt
valahol Olaszországban,
én nem is ismerhettem őt.”

Megrendülve hallgattam én
a hittelt útrakészülőt,
akiben élt még a remény,
hogyan valahol meglátja őt.

Kimegyek a temetőbe.
Sírja virággal van tele.
Némán megkérdezem tőle:
„No, találkozott-e vele?”

Bólogat rá a sok virág,
de Józsi bácsi nem beszél.
Titokkal teli a világ.
Csendesen fúj az őszi szél.

Csak egy kilométer a végtelen

Kedves barátom a Turai úton
egy kilométerrel arrébb költözött.
Ő este fent sétál már a Tejúton.
Öröklakása virágba öltözött.
Hogy egy kilométer a Végtelen?
Megérteni reménytelen.

Oly sokszor elbeszélgettünk mi ketten,
hogyan már ismertük egymás gondolatát.
Egy baráttal most szegényebb lettem,
de egy baráttal több van már odaát.
Hogy ilyen közel van a végtelen?
Megérteni reménytelen.

Bölcs pátriárkafejét most is látom,
csendes szóval mindig igazat mondott.
Varga Jóska bácsi volt a barátom,
ő mesélt el nekem ezernyi gondot.
Hogy az élet miért nem Végtelen?
Megérteni reménytelen.

Nyolc évtizednél többet élt ő itt lenni,
nehéz és viharos volt az élete,
de segítette mindenkor az Isten.
Szilárdan hitte, és jóban volt Vele.
Hogy egy ember hite milyen végtelen?
Megérteni reménytelen.

Meglátogattam a Turai úton...
Egy kilométerrel odébb költözött.
A lelke fent sétál már a Tejúton.
Öröklakása virágba öltözött.
Csak egy kilométer a végtelen!
Megérteni – sajnos – reménytelen...

A templomban

Ülök a templomban a hűvös boltívek alatt,
és fürkészve nézem a barokkmintás falat.
Mikor festette a művész, mellette álltam.
Remek munkáját megcsodáltam.
Szemem végigfut az egész templomon,
amíg a pap csendes beszédét hallgatom,
ki most is szép gondolatokat osztogat,
én elkezdem vizsgálni a szobrokat.

Jobbra tőlem egy pilléren Jézusszíve szobor áll,
míg köröttem szent ének hangja száll,
olyan ismerősnek tűnik nekem a keze,
mintha csak ideintene nekem vele.
„Tudom, az ujjamat gipszből te csináltad.
A palástom színét is jól eltaláltad.”

Túl rajta Szent István áll, pallossal a kezében,
olyan keményen szorítja most az öklében,
hogyan szinte hinni sem akarom,
kéz nélkül hozták hozzám egy napon.
A palástja színezüst, a díszítés rajta arany...
Csak én tudom, hogy abban mennyi munka van!

Balra fent egy karcsú, törékeny Mária-szobor.
A lábánál lent, körben, piros rózsacsokor,
a palástja most olyan, mint a tiszta ég.
Háromféle kékből kevertem nemrég...

Lent, nem messze tőle a megkínzott szent fia.
Bizony, neki is volna mit rólam mondania!
Hogy mosószerral hányszor végigkentem,
mielőtt véres sebeihez a festéket kikevertem.

Mialatt a néppel együtt én is felállok,
magamban, némán így meditálok:
„Világi gondok itt messze maradnak,
a templomban nekem ismerőseim vannak!”

Boldog, 1998. szeptember 13.

Járom a falut

Fél évszázada járom a falut,
amit magamnak választottam
az elhagyott szülőfalum helyett,
ahonnét én idejutottam,
mert „szlováknak” nem voltam boldog,
befogadott „magyarnak” Boldog.

Igaz, azóta is „gyüttment” vagyok,
bár szemembe soha nem mondják.
Tisztelnék, becsülnék... tán szeretnek,
ezért csak magukban gondolják.

Engem soha senki nem ámít!
„Itt csak a mi kutyánk kölyke számít!”

Befogadtak: **BOLDOGI** a párom.
Elfogadtak, mert Vele lakom,
és ahogyan az utcákat járom,
én megemeltem a kalapom
minden boldogi öreg előtt,
aki az utcán velem csak szembejött.

Mindenkinek előre köszönök,
mindenkihez van egy-két szavam...
Falusi tanító volt az anyám,
és néptanító vagyok magam.
Magam után jó emléket hagyok,
pedig én is csak egy „gyüttment” vagyok.

Fél évszázada járom a falut.
Járom a Gyepsoron és a Parton.
Elbeszélgetek az emberekkel.
Kezem a falu pulzusán tartom.
Hallgatom népem szívdobbanását,
ahol majd egyszer a síromat ássák!

Boldog, 1998. október 19.

Őszi virágok

Hűvös, őszi napsütésben
sétálok végig a kerten én.
Köröttem őszi virágok,
felizzik rajtuk a bágyadt fény.
Aranyszirmukra csókot ad,
s az elmúlás suhan szívemen át.

Ökörnyál

Könnyű szélben ezüstfonál.
Végén egy pók telefonál:
„Fent akadtam a jegyenén.
Tovább nem is utazom én.”

Temetés

Vasárnap beszéltem vele.
Tervekkel volt akkor tele.
Fülemben cseng egy nevetés...
Aztán meghalt. Ma temetés...!

(Csordás István, élt 46 évet!)

Egy választás margójára

Az élet egy nagy libikóka:
egyszer lent vagyunk, máskor meg fent.
Igaz, néha kegyetlen a móka,
mikor „talajt fogunk” idelent.
Ha az ember valamit elvét,
könnyen elharaphatja a nyelvét!

Boldog, 1998. október 23.

Találós kérdés

Piros, mint a vér...
Apró részekből áll...
Pornak is nevezhetném...
Régen feltalálták már...
Ize gyomrodhoz beszél...
Késhegynyi kell csak belőle...
Akkor lesz szép az étel tőle. (Mi az?)

Boldog, 1998. október 28.

Alkonyodik

Én nem szeretem a hideg telet,
mert a forró nyár gyermeke vagyok.
A téltől szenvedtem már eleget,
én azt szeretem, ha a nap ragyog,
de nem sápadtan, téli-betegen,
hanem tüzesen, mint a szerelem.
Én nem szeretem a ködöt, a havat,
de a búzára kell a takaró.
Egy egyiptomi háromszor is arat...
Szegény magyarra is az lenne jó!
Most tél van: hó, köd és szürke alkony.
Bús északi szél csípi az arcom.

Elmúlt egy nap. Így múlik az élet,
és ma téli búcsú van Boldogon.
Van, aki ettől jókedvre éled,
de én csak csendesesen gondolkodom:
Fagyban, hóban nem nyílik a virág.
Nekem is alkonyodik a világ!

Boldog, 1998. december 13.

Jutalom

Régóta futok életutamon,
Hetvenkét éves, öreg vagyok.
Oly ritkán jutott nekem jutalom,
nem hullottak rám a csillagok.
Azt gondolták: minnek az nekem.
Jutalmat és sohase kértem!

Ha többet is tettem én, mint mások,
jutalmat mindig másnak adtak.
Indoklásnak volt ezernyi más ok,
de ha baj volt, hozzám szaladtak,
és én utakat, vizeket mértem,
de jutalmat sohase kértem.

Írtam sok verset és színdarabot,
falutörténetet, beszédet...
Ha egy pártkutya belém harapott,
a gazdája lábamra lépett,
fülembé súgta, hogy nem kár értem...
Elégtételt és sohase kértem.

Csak egyszer esett meg egy szép napon,
mikor felolvastam egy versem,
hogy a legnagyobb jutalmat kapom:
valaki megkönnyezte versem.
Én sok ezer verslábat kimértem.
Ekkora jutalmat sohase kértem!

Boldog, 1999. január 25.

Hajnalodik

Odakint már kéken dereng az ég,
a fenyők, a tuják feketék,
az utcán sápadt neonlámpa ég,
csend van, az egész falu alszik még.
Gondolná az, aki nem ismeri,
de Boldogot leírni is meri,
mert nagyonis csalóka ez a csend,
hisz a fél falu már munkába ment.
Elvitték álmos, hajnali buszok,
és itthon már csak a gyerek szuszog,
kit majd az anyja telefonon kelt,
vagy a nagymama mond neki jó reggelt!

Fenyőfát ringat a keleti szél,
a rádió változásról beszél;
a szél elfújta már a bús ködöt,
mely több mint egy hete itt örködött,
mint az őr, ki helyét nem hagyja el,
ki hűségét pénzért nem adja el,
hanem ha kell, mindhalálig kitart,
tűr havat, jeget, zivatart és vihart.

Felettünk ma szürke felhő borong.
Keleten nem látszik a napkorong,
de túl, az Árpád úti házsoron
már látszik a messzi templomtorony,

ám az utcán a lámpa már nem ég,
de fenyők, tuják még feketék,
s az égen szálló varjúsereggel
beköszöntött Boldogra a reggel.

Boldog, 1999. január 28.

Boldogi séták

Ragyogó téli napsütésben
sétálok végig az utcákon.
Csak úgy öregesen, lépésben,
és a mai Boldogot látom.
Megállok, és behunyom a szemem:
a régi Boldogra emlékezem.

Ahol most suhan egy autó,
hajdan ott akkora volt a sár,
hogyan bizony hasig járt ott a ló
benne. Ugyan, hol van ez ma már?
Tovább sétálok és emlékezem.
Látom, ahogy az utat tervezem.

Mert sok utat megterveztem én,
sok árkot és járdát kitűztem.
Lám, ott az utca túlsó felén,
mikor még a szintezést űztem,
hol most a diszkont áll sok fűszerrel,
ott álltam régen fel a műszerrel..

Aztán lassan tovább sétálok,
és visszamegyek az időben.
A Petőfi utcában járok,
itt égett egy ház nyári hőben.
Pontosan itt! Ezen a ponton...
a lángoló kerítést bontom...

Így sétálok az utcákon
ragyogó téli napsütésben.
Én a régi Boldogot látom,
esőben, sárban és tűzfényben...
Sétálok, hátra téve a kezem,
a régi Boldogra emlékezem.

Boldog, 1999. január 28.

Honnét? Hová?

Hogy honnét jöttünk, és hová megyünk?
Pont ezt a kettőt nem tudom.
Csak egy biztos, hogy most itt lakom
Boldogon, az Árpád úton.
Azt is tudom, hogy Keszegről jöttem,
kilencszáznegyvennyolc nyarán,
és még ezer év volt e szám előtt
Krisztus születése után.

Egyszer kisgyermek voltam Kicsinden,
én erre is emlékezem,
de arról aztán fogalmam sincsen,
ugyan hányadszor létezem.
Hogy voltam-e már, vagy még leszek?
Azt, bizony Isten, nem tudom!
Nem jóslták meg váteszek
sem itt, sem ott, a Tejúton.
Hogy honnét jöttem, és hová megyek?
E kettő nem izgat engem.
Csak egy a fontos, hogy az legyenek,
aminek itt, most kell lennem:

Értelmes ember! Homo sapiens!
Huszadik századi magyar,
kivel mint emberrel számol az ENSZ,
és mindig tudja, mit akar.
Becsületes ember akar maradni,
ha nagyon sok is a becstelen!
Minden embernek azt megadni,
Amit éppen megérdemel.
Hogy honnét jöttünk, és hová megyünk?
Pont ezt a kettőt nem tudom!
Csak becsületes emberek legyünk,
ameddig élünk, Boldogon!

Hogy hol volt a nagy magyar őshaza?
Az csak annyira érdekel,
mint a csillagok ősi halmaza,
hová soha nem érek el.
Hogy van-e élet túl a Téjúton,
éppen úgy érdekel engem,
mint magyar, szláv, germán, teuton...
(Sokféle vérből kell lennem!)

Sokféle néppel járt az én népem.
K tudja, ki tiszta magyar?
Hányféle népet rejt az én vérem,
hogyan ez a test itt kit takar?
Most ki meri itt verni a mellét,
hogyan magyar volt minden őse?
Hogy nem szívta soha szláv nő mellét
sem az ükapja... meg ő se.

Tisztavérű nép – négyszögletes kör!
A világon egyik sincsen.
Mindkettő lehetetlen fogalom.
Csak NÉP van, KÖR... más sincsen.
A történelem nagy kohójában
tisztá fémet nem öntenek.
Így aztán minden magyar pályában
„ötvözetet” köszöntenek.
Ha azt is meg lehetne vizsgálni,
hogyan hányféle népből lettünk,
nem lehetne senkit se piszkálni,
nem lenne „Übermensch” felettünk!

Magyar az, ki magát annak vallja!
Nem a test magyar! A lélek!
Ki azt mondja, ha a Himnusz hallja:
„Magyar hazám, én érted élek!”

Boldog, 1999. január 31.

Falusi ember vagyok

Mindig falusi ember voltam,
puha gyalogutakon jártam.
Árnyas erdőkben kóboroltam,
virágos tavaszokra vártam.
Holdas estéken lesen ültem,
ha jókedvem volt: füttyültem.
Falun éltem gyermekkoromban,
sütött a nap és vert az eső.
Az utcán játszottam a porban,
fiú voltam, lányokat leső.
Sohasem sírtam, ha elestem,
holdas éjjel vaddisznót lestem.
Ástam, kapáltam, markot szedtem,
tűző napon búzát arattam.
Ha kellett, hát napszámos lettem,
tanítóként „paraszt” maradtam.
Voltam pincér és voltam molnár,
restaurátor szent szobornál.
Rákosi alatt rab is voltam,
mert izgattam a rendszer ellen.
A Markóban vígan daloltam,
bennem volt a falusi szellem:
meg nem törhet bennünket semmi,
tudni kell mindent elviselni!
Mikor onnét kiszabadultam,
állás nélkül ebadót szedtem.
Mindig új munkát tanultam,
majd műszaki rajzoló lettem.
Egy év múlva patakot mértem,
könnyű munkát sosem kértem.
Mindig falusi ember voltam!
Gumicsizmában sárban jártam.
Annak súlya volt, ha szóltam,
amikor szívem kitártam.
Úgy érzem, igazi ember lettem:

Kit szerettem, nagyon szerettem.
Én most is egy szép falun lakom,
este a csillagokat nézem.
A kertre nyílik az ablakom,
amennyi kell, van annyi pénzem.
Nagy vagyont másokra nem hagyok,
mert én szegény ember vagyok,
de van énnékem annyi kincsem,
amennyi városinak nincsen:
köröttem nyílik ezer virág,
enyém az egész csodás világ,
nekem ezer madár fütyül,
a patak nekem énekel,
és gomba is kerül énnékem,
gyümölcs érik a lombokon,
hal ficáncol a horgomon,
a természet titkát ismerem,
ott a templomom, az Istenem!

Puha gyalogutakon járok...
Már csak sétálok, nem sietek.
Élvezem a meleget nyáron,
téli kínoznak a hidegek...

Mindig falusi ember voltam!
e dalt is csak NEKTEK daloltam...

Boldog, 1999. február 22.

A szomszédban járt a halál

Borongós tavaszi délután
a szomszédunkban járt a halál.
Egy perccel éppen három után,
megnézte, hogy otthon kit talál.
A szomszédasszony a konyhában volt,
ő észrevétlen, csendben megholt.

Amikor a férje rátalált,
már csak egyedül ült a széken.
Jóska nem is látta a halált,
hogy mellette még ott állt éppen.
Rémülten segítségért szaladt,
kiabált az ablakunk alatt.

Átszóltam hozzá, hogy mi van?
Magánkívül kiáltozott.
Mindjárt láttam, hogy nagy a baj,
ahogy szegény siránkozott.
Nagyon gyorsan átszaladtam,
s pár vigasztaló szót mondtam.

A széken ült sápadt arccal
Vityuka, békén és némán.
Már végzett a földi harccal,
két keze csüngött le bénán,
a semmibe néző szemmel,
ott ült az ajtóval szemben.

Ahogy megfogtam a kezét,
éreztem: nem ver a szíve.
Némán lecsuktam a szemét,
behorpadt a mellkas íve:
Viktória már halott!
Megdöbbenve álltam ott...

Boldog, 1999. április 19.

Hullik a fáról a levél

Úgy hullik a fáról a levél,
mintha már ősz lenne,
pedig csak a júliusi szél
keringőzik benne.
Hová is lett az a régi nyár?
Nem maradt belőle semmi már!

Úgy elmúlt az, mint az ifjúság
és a csókos nyarunk.
Már nem kínoz úgy a szomjúság,
mert öregek vagyunk.
Nem oltjuk csókkal szomjunkat már...
Hová is lett az a régi nyár?

Hajam belepi lassan a dér.
Fogy a régi erő.
Megszűkül a szívemen az ér.
Ez már a télelő.
Aztán jön egy utolsó telünk,
s egy bús napon végleg elmegyünk.

Nem marad utánam kincs, vagyon,
csak egy múltó emlék.
Egypár vers... néhány kép a falon...
„Még köztünk járt nemrég!” –
mondják, kik szerettek Boldogon.
Már csak emlék leszek... Emlék...

Boldog, 1999. július 26.

A nagykócsag

Hajnal van Boldogon. Most kél a nap.
Fényszaru felé suhan kerekem.
Aztán megállok a Zagyva-hídon,
és nem a képzelet játszik velem:
Egy kócsag áll hat szürke gém között!
Képe a vízben visszatükrözött.

Nagykócsag! Az áradt Zagyva-parton,
térdig a vízben, lesi a halat.
A messzelátót a kezemben tartom,
csodálom a hófehér madarat.
„Egretta alba!” – mormolom halkán,
egy örök emlék ebben a dalban.

Majd óvatosan közelebb megyek.
(Jó, hogy minden ruha zöld most rajtam!)
Vigyázva, hogy mindig takarva legyek,
mehúzódok a Zagyva-gátaljban.
Húsz percig nézhettem ezt a csodát,
aztán elrepült a kék égen át.

A nap épp akkor kelt fel az égen,
felé repült a hófehér madár,
s rózsaszín lett a kék messzeségen...
amíg el nem nyelte a láthatár.
Olyan volt, mint egy gyönyörű álom!
Amíg élek, én örökre látom!!

Boldog, 1999. július 27.

Kishalfogó-verseny

Ma egy kedves versenyen jártam,
régi horgászbarátok között.
Mikor az útnak nekivágtam,
éppen kelt a nap a víz fölött.
Köröttem álmos horgászok álltak.
Fülükbe szúnyogok muzsikáltak.

Még a versenyzők készülődtek,
én néztem a jól ismert tavat.
Egymást közt vígan évődtek:
„Hoztál-e hazulról kishalat?”
Csak én néztem csendben azt a pontot,
hol fogtam egykor a rekordpontyot.

Aztán csak elindult a verseny.
Suhogtak már a horgászbotok.
Bennem is motoszkált a versem,
amit majd otthon írni fogok:
hogyan akiket itt csodálva nézek,
már nem horgászok, csak „halművészek”!

Csodás botok, soktitkú csalik,
drága, gyári felszerelések,
csöbrök, vödörök, izgatott palik,
tudományos bevetések...
Az eredménytől elment a kedvem.
Szégyellem, de szomorú lettem!

Valamikor fűzfabottal
a sebes Garamon horgásztam,
gombostűkkel... meghajlítással,
eredményesebben pecáztam.
Igaz, akkor több volt még a hal!
Hatvan éve volt és nem taval!

Boldog, 1999. augusztus 1.

Lakodalom van a mi utcánkban

„Lakodalom van a mi utcánkban”...
Ide hallik a dob buhogása.
Én meg ülök csendes kis szobámban,
hol a csend az új redőny áldása.
Csak távolról hallom most a zenét,
egy víg lakodalom üzenetét.

A Csend világa: az én világom,
de a szép zenét én is szeretem,
és a szívem olyankor kitárom,
ha egy jó zenekar játszik nekem.
Most boldog lehet az ifjú ara,
mert jól játszik Iván zenekara.

Egyszer vége szakad a zenének,
és én már az udvaron ballagok.
Fülemben cseng az utolsó ének,
de némán ragyognak a csillagok,
és a csendes, csillagos hajnalon
messzi vonat zúgását hallgatom.

Olyan halk, hogy alig hallani meg.
Olyan, mint erdőn szellőfuvalom.
Tudom, hogy a Zagyva-hídon liheg,
ott a Hatvan – Szolnok vonalon,
s amikor túljutott a hídvégen,
halványulnak a csillagok az égen...

Csend van! Vége a lagzinak régen...

Boldog, 1999. szeptember 5

Hajnali látomás

Az égen szürke felhők úsznak,
kék vízében a messzi égnek,
viszik a napot rabnak, túsznak...
Őszi íze van már a légnak.

A Pap árka mellett kis mocsár,
A tavaszi árvíz emléke,
benne most tizenöt kócsag jár.
Kiskócsag! A nádasok éke.

Köztük egy szürkegém a vezér,
és nekem az jut az eszembe:
„Egy királyfi és tizenöt tündér
áll és néz most itt velem szembe.”

Aztán elmúlt egy szép pillanat.
Tizenhat pár szárny nyílt egyszerre.
Szárnyra kapott az egész csapat,
de még egy kört repültek erre.

Suhogtak felettem a szárnyak,
harminc hófehér és két szürke.
Egy perc múlva messzire jártak,
hol a nap a felhőket szűrte.

A nap ezüst tányérja alatt,
szürke felhők függönye előtt,
egyre távolodott a csapat,
és rámköszöntött a délelőtt.

Boldog, 1999. szeptember 14.

Szeptemberi gondolatok

Meleg nappalok, hűvös éjszakák,
hull a diófáról a levél.
Zsongással teltek meg az iskolák...
A tanár úr az őszről mesél.

Elment a gólya. A fecske készül
felkeresni téli otthonát,
viharos légnak vágni merészül,
messze szállni a tengeren át.

Így indultam egykor én is útnak,
ifjú szívvel, sebes szárnyakon,
szép emlékek most eszembe jutnak...
Szülőföldem rég nem láthatom.

Nem gondoltam, amikor eljöttem,
hogyan változik meg a világ.
A szlovákot én testvéremnek hittem,
ahogy testvér két réti virág.

Együtt éltünk, egy volt a hazánk is,
és csak a nyelvünk különbözött,
de megértettük egymás szavát is,
az egyik sem volt ott üldözött.

Mióta eljöttem, harcban állnak
a magyar és szlovák emberek.
A vándormadarak visszaszállnak,
de én haza többé nem megyek!

Boldog, 1999. szeptember 5.

A darázs

A buszváróban ültem egyedül,
és néztem a csikkekkel díszített betont.
Az álmos, őszi délután mindent
egyforma unalomba font.
Ekkor – hol véget ér a betonhatár –
megindult felém egy apró bogár.

Amikor közelebb ért, látom, nem is bogár.
Egy törött szárnyú, fáradt darázs!
Már a beton közepén jár,
mint kit űz láthatatlan varázs,
Jön... jön... egyenest a csikkek közt felém,
hogy megszabadítsam a kínoktól én.

Ahogy fáradtan felém közeledett,
hogy én legyek majd a végzete,
énrólam fogalma sem lehetett,
nem mondta, hogy végezzek vele.
Csak egy pillanatra megállt ottan,
és én a kintől, élettől megszabadítottam.

Talán én is egy ilyen kis darázs vagyok?
Aki az élettől szárnyaszegetten,
vakon sétálok a Végzet elé,
s egy pillanatra megállunk ketten
egymással szemben: én és a Nagyúr?
S a szívemben halkán elpattan egy húr!

Boldog, 1999. szeptember 28.

Négysorosok (részletek)

Boldog

Legszebb nevű község a világon.
Itt élem régóta világot.
Ha néha el is kellett mennem,
itt fognak eltemetni engem.

Nagykökényes

Itt is igazgató voltam én
hat év nyarán, hat év telén.
Ez volt száműzetésem helye,
a szívembe véstem bele.

Heréd

Itt vettem első házamat,
égetve belső lázamat.
Egy évet tanítottam benne...
Olyan, mintha igaz se lenne!

Hatvan

Hatvanban sohase laktam,
de évekig odajártam:
múzeumigazgató voltam.
Oda mindig csak ingáztam

És újra Boldog

Íme! Örökre visszatértem.
Júliámat végre megkértem.
A békét, nyugalmat itt megkaptam.
Úgy érzem, boldogan, itt maradtam.

Boldog, 1999. december 2.

Bonta bíró lánya

Esik eső őszi sárba.
Zene szól az éjszakába'.
Férjhez ment a bíró lánya:
Bonta bíró Juliskája.

Boldogfalván száll az ének.
Kurjongatnak a legények.
Férjhez ment a bíró lánya:
Bonta bíró Juliskája.

Esik eső karikára...
Zene szól az éjszakába.
Férjhez ment a bíró lánya:
Bonta bíró Juliskája,
Szálljon ezer áldás rája!

Boldog, 2000. szeptember. 3.

Boldogi ősz

Pereg már a fákról a levél,
az éjjel hideg eső szitált.
Darálózúgást hoz már a szél...
A kerítésünkre cinke szállt.
Nem láttam őket egész nyáron,
túl jártak akkor hét határon.

Pirosba öltöztek most a házak.
Rajtuk paprikafüzérek lógnak.
Az őszi szélben lehet, hogy fáztak,
ezért meleg, piros ruhát húztak.
Zúgnak a paprikaórló malmok.
Most egész nap halk zümmögést hallok.

Boldog, 2000, szeptember 17.

Bonta bíró

Nevét csak a legenda őrzi,
amit szájról szájra adott tovább a nép.
Ő volt, aki a boldogiakat idevezette
Hatvanból. Emléke örök és szép!
Régen ismerem történetét.
Nekem olyan, mintha most is élne.
Élő, eleven alakját látom.
Tudom, hogy senkitől sem félne.
Kemény, szívós magyar fajta.
Napégette öreg paraszt.
Az értelem sugárzik rajta.
Amit kimond, megtartja azt.
Volt tekintélye, becsülete:
A nép a vad mocsárba is követte.
„Inkább a halál, mint a rabság!” –
mondta. Indult, és jól tette.
A szigeten botját leszúrta:
„Itt leszünk mi boldogok!” – mondta.
A nép vége még a lápot gyúrta...
Így őrizte meg emlékét a monda.
Ma az arcát fába faragtam,
tisztelegve az emléke előtt.
Most úgy áll újra Bonta bíró
Boldogon, ahogy én látom őt.

Boldog, 2000. október 3.

Zsíros Tibornak, egy igazi, magyar szeizmológusnak

Te,
ki a Föld szívdobbanásait figyeled,
mikor vészmoraja kél a néma földnek,
Te, ki sok ezernyi titkát ismered,
vedd üdvözlétét a drága szülőföldnek!

Tudom, hogy Neked a Kárpát-medence szent,
és a helységneveket magyarul írod,
nem ismer határt a földrengés odalent,
így a határokat itt fent Te sem bírod.

Neked ma is Kolozsvár alatt reng a föld,
és nem Cluj alatt, ha ott az epicentrum,
ha ott a zászló nem is piros-fehér-zöld,
és lejben mondják, mennyi három cent rum?

Amit ma oly szilárdnak hiszünk Boldogon,
Alattad mint jó kocsonya remeg.
Most a Te gyönyörű könyvedből olvasom,
hogy sokszor észre sem veszik az emberek.

De amikor dőlnek a tornyok, a házak,
és húzatlan szólalnak meg a harangok,
romok alatt halnak meg százak és százak,
akkor nincsenek előjogok és rangok.

Te,
ki a Föld szívdobbanásaid figyeled,
mikor a tornyok és házak összedőlnek,
Te, ki a szeizmográfodat ügyeled,
vedd üdvözlétét az anyaföldnek!
Legyen Hozzád kegyes szeretett Istened,
és ossza meg a Teremtő titkait Veled!

Boldog, 2000. október 15.

Gyógyszertárávatásra

Százezer évek távolából
hozok ma nektek üzenetet.
Az emberiség őskorából,
mikor még csak vadászni lehetett,
és gyógyfüveket gyűjtögetni,
élni... meghalni... és temetni.

A tudás már akkor is úr volt:
a varázsló már nem vadászott.
Füveket gyűjtött, ha kóborolt,
és varázsigéket dudorászott.
Aki beteg lett, hozzá fordult...
ha a vadásznak vére csordult.

Nem volt még orvos, nem volt kórház,
füvesasszonyok, varázslók voltak.
Ők segítettek, ha tüzelt a láz,
és jó gyógyfüvekkel orvosoltak.
Ők újítók voltak és merészek...
Nyomukban jártok – ti – gyógyszerészek!

Munkátok nyomán enyhül a baj,
tanácsotok fájdalmat enyhít.
Amikor gyakran hangzik a jaj,
nem küldötök el soha senkit,
akkor sem, ha fáradtak vagytok,
nem tévedtek: jó gyógyszert adtok.

Ma új gyógyszerát avatunk.
Ma mi is gazdagabbak lettünk.
Halljátok meg köszöntő szavunk:
„Köszönjük, hogy örködtök felettünk!
Legyetek boldogok, tettei készek!
Szeretünk benneteket, gyógyszerészek!”

Boldog, 2000. október 25.

Mikor hajnalban felkelek

Mikor hajnalban felkelek,
már csípősek a reggelek,
s amíg a boltba ballagok,
ragyognak rám a csillagok.

Eloszlik már a szürkület,
a fekete most sűrű lett,
halványulnak a csillagok.
Alszik a csend, s én hallgatok.

Keleten már pirkad az ég.
Az utcai lámpa még ég.
Egy karcsú leány a buszhoz megy.
Északon kéklík már a hegy.

Fent most az ég rózsaszín folt.
Megjött Marika, nyit a bolt.
Hozza a zsemlyét Emese.
Indul az élet! Nincs mese!

Jusson eszetekbe, ha nem leszek,
mert zsemlyét többé nem eszek,
s nektek sem kell boltba mennetek,
hogy hányszor köszöntöttem bennetek!
Marika és Emese,
mert véget ért nekem a mese...

Boldog, 2000. november 2.

Hajnal Boldogon (2.)

Az égen még millió csillag ragyog,
amikor én már régen fenn vagyok,
és elnézem a csillagos eget...
Bár láttam már éppen eleget,
de soha nem tudok betelni vele,
amikor millió csillaggal van tele.

A kertkapu felett az Orion áll,
egy kissé ferdén, mintha részeg lenne.
A fejem felett most egy repülő száll,
tudom, álmos utasok ülnek benne.
A földön én is ilyen utas vagyok,
és kiszállok majd, amikor meghalok.

Boldogon is szikráznak már a fények.
Egymás után fénylenek az ablakok.
Munkába indulnak ifjak és vének,
csendesesen én is a boltba ballagok.
Az út felől motorzúgást hallani:
Ott jön boltot nyitni Gyökér Mari.

Balról kerékpáron jön már Emese,
a kerékpáron nem ég a lámpa.
Csak én mondom: „Ez nem mese,
ha így jön mindig, egyszer megjárja!”
Igazat adnak mosolygós arccal.
Minálunk Boldogon ilyen a hajnal...

Boldog, 2000. november 6.

A boldogi Ikarosz

Mint távoli görög őse,
mindig repülni szeretett.
Most ő a Hadsereg Hőse.
Szívem ma téged temetett.

Kiváló pilóta voltál.
A legremekebb oktató.
Aki a hazának szolgál,
nagyon sok ilyen volna jó!

Szálltál a fellegek között
bátran, mert soha nem féltél.
Szálltál szülőfalud fölött,
hol gyermekkorodban éltél.
Nem feledted, amióta
sorsod messzire vezetett.
Téged, te bátor pilóta,
az egész Boldog szeretett.

Még akkor is tanítottál,
mikor életed véget ért.
Ikaroszként földre hulltál.
Most mi sírunk a hősökért!

Boldognak hős fia voltál.
Nyugodj békében, Sápi Zoltán!

Boldog, 2001. április 21.

Ülök a teraszon

Ülök a teraszon és nézem,
ahogy szállnak a fellegek.
Ilyen szép tavaszon az utcán
jönnek-mennek az emberek.

Az egyik palántát visz,
a másik templomba megy.
Az ültet: jövőben hisz,
ez gyászol, s ez nem mindegy.
Balra Csaba ballagott,
most ünnepre jön a rokonság.
Jobbra Jóska elballagott
a temetőbe: „Örökkévalóság!”

Szép nyelv ez a magyar!
Egy szó sokfélét takar...
Mondom: Csaba ballagott.
(Szinte látom a gimnáziumot,
hogy sok diák ballag ott,
befejezve a stúdiumot.)
Mondom: Elballagott Bódi Jóska,
Eddig a jobb szomszédunk volt,
most adta hírül a posta.
Azt jelenti, hogy ő megholt!
Csaba – indul az életbe.
Neki sok boldogságot kívánok!
Bódi Jóska – az örökéletbe...
Most új szomszédot várok...

Ülök a teraszon, már nem nézem,
hogyan szállnak a fellegek.
A kaput becsukom. Esteledik.
Csendesen én is bemegyek.

Boldog, 2001. május 12.

Záporeső

Fulladt meleg volt egész délután.
Tornyos felhők szálltak az égen.
A várakozás csendje ácsorgott
a sötétfelhős messzeségen.

A Jászság felett villámfény lobbant.
Számolni kezdtem. Megszokásom,
amíg a mennydörgés hangja robban,
s tizenötig tart számolásom.

„Öt kilométer, ahol levágott!” –
állapítom meg magamban.
Az eső már veri a Jászságot,
de a Palóccországban még csend van.

Aztán hajladozni kezdtek a fák.
Megérkezett a vihar szele.
Még messze villannak a tűzfáklyák,
de a zápor már megjött vele.

A terasztetőn dobol az eső.
Szívem is átveszi ritmusát.
A természetben csodát kereső,
most csodálja az égi tusát.

Van, aki ilyenkor megrémülve,
ki sem mer nézni az ablakon.
Én gyönyörködve, teraszon ülve,
a mennydörgéseket hallgatom.

Én nehéztüzér voltam egykoron,
az ágyúdörgésre emlékezem.
Háborúban telt el ifjúkorom,
ha villám lobbant, nem remeg kezem!

Boldog, 2001. július 5.

Váltás

Nézem a Boldogi Életet,
s benne az anyakönyvi híreket.
Van benne egypár kis újszülött,
ki Hatvanban a világra jött,
és nézem az egy-két öreget,
aki még Boldogon született,
ők a meghaltak között vannak.
Talán aki elment... jobb annak?!

Mert őket már nem bántja semmi.
Lehet nekik békésen pihenni,
de aki még csak most született,
az nem kap majd sokszor szünetet!
Vár rá az élet. Vár rá a munka.
Bennük ismerek én magunkra.

Mi is így kezdtük valaha régen,
egy fénylő kis csillagnak az égen,
de az idő, az sosem volt elég,
annyi volt a munka! Hajtunk is még...
Egyszer valahonnét jön egy kiáltás:
Készülj, öreg! Megjött a váltás!

Boldog, 2001. június 22.

Nyolcvanadik születésnapra

Tóth Mihály úrnak

Galambféhér és nyolcvan éves,
megjárta már az életet.

Maga mögött tudja már régen
a véres, háborús éveket,
amikor a csatákba mentek...
Ahol sok életet megmentett.

Ott volt, mikor Kicsind elesett,
ahol aratott a halál.
Együtt éltük meg e perceket,
s a mai nap is együtt talál.
Mert köszönteni felkeresem,
régóta tisztelem, szeretem.

Legyen még hosszú az élete!
– azt kívánom most – szívből neki!
Még sokáig találkozzak veled,
és köszöntsék a gyermekei,
mert mindig a legjobb ember volt,
a becsületén nem esett folt...

Nyolcvan éves és galambféhér,
de jelvénye a Vöröskereszt.
Még nagyon sok fiatallal felér,
– én mondom –, de mindenki tudja ezt.
Kevés ilyen ember van a Föld hátán.
Isten éltesse, kedves Miska bátyám!

Boldog, 2001. november 12.

Karácsonyi köszöntő

Közeledik Szent Karácsony,
hósuba van minden házon.

Amerre az ember csak lát,
viszik már a karácsonyfát.

Készülnek titkos csomagok...
Én most nektek mit adhatok?

Mivel nekem másom nincsen,
egypár versem minden kincsem.

Azt kívánom karácsonyra:
„Legyen sok szép karácsonyfa,
és alatta minden gyermek,
aki ajándékot lel meg,
legyen mindig nagyon boldog,
éljen boldogabban Boldog!”

Mindig legyen meleg szoba,
betegség ne érjen soha!

Ki szomorú, felderüljön,
minden vágya teljesüljön!

Áldás legyen minden házon!
Legyen boldog a karácsony!

Boldog, 2001. december 17.

Téli szürkesség

A téli ég ólomszürke, komor.
Szakadt hócsuhát dobott a földre.
Ahogy a lelkekre ül a nyomor,
úgy kent feketét a fenyőzöldre,
mintha csak tussal rajzolták volna,
nincsen szín, csak a gyönyörű forma.

Álmosan álldogálnak a házak.
Az utcák csendesek és kihaltak.
Hol vannak a szilveszteri lázak?
A vidám mulatók is csaltak?
Talán nem is volt mindegyik boldog?
Most nagy, szürke csendben hallgat Boldog.

Az Árpád úton lassan ballagok.
ködtől síkos a szürke útpálya.
Nincs, kihez szóljak. Én is hallgatok.
Csúszik a „fejedelem” utcája!
Kemény az út. Én nyomot nem hagyok.
Csak egy szürke... néptanító vagyok!

Boldog, 2002. január 15.

Havas utca napsütésben

Hósüveg van az Árpád úti házakon,
a napsütésben kék az árnyék.
A fenyők ága roskad a hótól,
mintha én is már roskadtan járnék...
Vállam megülte hetvenöt év hava.
Sétálok az úton csendesen, haza.

Az ágak között pattognak fűrgé cinkék.
Az utcán jönnek a gyerekek.
Nézem őket. Óh, boldog ifjúság!

Szívesen cserélnék veletek!
Megyek mellettük. Észre sem vesznek.
El sem hiszik, hogy öregek lesznek.

Valaha én is vidám és ifjú voltam.
Kacagva jártam az utcákon,
de észrevettem az öregeket
és a cinkéket a kicsindi fákon.
Megsüvegeltem a néniket,
és megettettem a kis cinkéket.

Ropog a hó a lábam alatt az úton.
Reggel mínusz tizenhárom fok volt.
Végignézek az Árpád úton,
a házak árnyéka csak egy kék folt...
Boldog vagyok, hogy Boldogon élek,
mikor kapunkon csendben belépek.

Boldog, 2001. december 17.

Hattyúdal

Szombaton elmondtam a hattyúdalom!
Mefogadtam, hogy többet nem szólok.
Jöhet népünnepély vagy forradalom,
én soha többet nem leszek szónok!

Elég volt már nekem! Beszéltem sokat.
Lehet, hogy tudtam a szóval bántani...
Ezentúl hallgatok inkább másokat,
vagy nem is fogok ünnepségre járni.

„Boldog az, ki a közügyektől távol
atyai jószágát maga műveli.”*
Akit a jó nép majd csak akkor gyászol,
ha post humus jelennek meg művei.

*„Beatus ille qui procul negotiis paterna
rura bobus exercet suis!”

Amikor a bölcs örökre elhallgat,
tudja, már nem bánt soha senkit sem meg.
Amikor a szidástól nyugodtan alhat,
nem követheti meg felbőszült sereg.

Tudom, hogy lesz utánam még sok szónok,
amikor én már nem is fogok élni,
de rám emlékeznek, ha nem is szólok:
A tanító úr! Az tudott beszélni!

*„Beatus ille qui procul negotiis
paterna rura bobus exercet suis!”*

Boldog, 2002. január 17.

Hangok a ködben

Állok a teraszon kora reggel
szomorú időben, sűrű ködben.
Nem látok semmit, csak hangot hallok,
mintha egy vakond lennék a földben.

Hallom, ugat a szomszéd kutyája.
Régóta ismerem már a hangját.
Messziről egy másik felel rája –
Ezek egyhamar abba nem hagyják!

Kint az utcán most autó suhan.
A motor zúgását alig hallani.
Kitűnő márka, nyugati kocsi...
Felismerem benne ül Kiss Jani.

A meggyfánkon most valami rebben,
halk, kicsi hang, alig ér el ide,
de én tudom már a ritmusából,
hogyan egy széncinke jött reggelire.

Messzi távolból vonat zakatol.
A Zagyva-hídon csattog éppen át.
Zsíros József háza veri vissza
a sínen csattogó kerekek dalát.

Állok a teraszon kora reggel,
és a ködben hangokat hallgatok.
Most veszem észre, hogy körülöttem
mindenütt szólnak a friss kakasok.

Boldog, 2002. február 4.

A két honvéd

Rég – 1848-ban –,
mikor "feltámadott a tenger",
a szabadságharcba ment el,
sok, becsületes magyar ember,
mert hívta őket a szent zászló,
ment Búzás Mihály és Bugyi László.

Szegény, magyar zsellérek voltak,
áll a boldogi anyakönyvben,
kik a szabadságért harcoltak,
s itt nyugszanak az anyaföldben,
ahol most emlékoszlopuk áll:
Bugyi László és Búzás Mihály.

Jó boldogi emberek voltak,
akik elmentek a csatába.
Tudjuk, hogy többen is harcoltak,
de csak két név maradt meg mára.
Két honvéd, kit hívott a zászló:
Búzás Mihály és Bugyi László.

Míg a szabadságért harcoltak,
csak sejtették, mi a szabadság.
Igazán szabadok sosem voltak,
azt tudták jól, mi a rabság.
A harc után őket zsandár várta,
a börtönt mindkettő megjárta.

Boldogiak! Ha erre jártok,
álljatok meg egy percre itten!
Hősök hamvait rejti itt a föld,
mindkettőt áldja meg az Isten!
Itt pihen, hol e kopjafa áll:
Bugyi László és Búzás Mihály.

Boldog, 2002. február 7.

Boldog, aki többet nem kíván!

Olyan gyönyörű a mi nyelvünk!
amit édesanyánk hagyott ránk,
mint a föld, amit megnyertünk,
s már ezerszáz éve a hazánk.

A magyar nyelvben sok szép szó van,
akár csak a réten a virág.
Egyetlen szó sem üres szólam,
olyan sokszínű, mint a világ.

Ha azt mondom egyszer, hogy „boldog”,
egyetlen szó, de sokat jelent.
Értsd azt, hogy jól mennek a dolgok,
nincs több kívánságunk idelelt.

Jelentheti azt, hogy kellemes,
ha éppen ünnepeket kívánsz;
lehet megboldogult, szellemes,
és lehet falu, ahol most állsz.

Nekem más kívánságom nincsen,
ha a párom szeme rámragyog,
és a magyar szó az én kincsem,
amíg BOLDOGon boldog vagyok!

Boldog, 2002. február 9.

Valaki voltam...

Mielőtt elmennék csendesen, holtan,
hadd mondjam el, hogy valaki voltam.
Aki született, annak el kell menni,
Valaki voltam... nem leszek senki!
Emlékeznek rám, akikhez szóltam.
Több ezer gyermekhez lehajoltam.

Már elmúlt felettem két emberöltő,
néptanító voltam és csendes költő.
Hírnév után én sohasem futottam,
boldog voltam, hogy Boldogra jutottam.

A néppel éltem, és a népért éltem,
de kitüntetést és sohasem kértem.
Tanítottam, festettem, faragtam,
hívtak városra, de én itt maradtam.

Idekötött a szívem és a lelkem.
A csendes boldogságot itt megleltem.
Ha éppen kellett, színdarabról írtam,
ha temetni kellett, akkor sem sírtam.

Árvíznél ott voltam a Zagyva-gáton,
volt pár ellenségem, volt sok barátom.
Tüzet is oltottam, ha éppen kellett,
szalonnát sütöttem tábortűz mellett.

Csillagfényes éjjel csendben daloltam.
Én a parasztok poétája voltam.
Halványul csillagom, el kell majd menni...
Valaki voltam. Nem leszek senki!
Emlékeznek rám, akikhez szóltam,
akikhez én sokszor lehajoltam.

Boldog, 2002. február 20.

Tavaszi Boldogon

Az ég derűs és kékazúr,
érezem, itt a tavasz az úr,
mely rügyet, virágot fakaszt,
én őt éneklek: a Tavaszt.
Bújik a jácint, a tulipán
csendben a kerítés oldalán,
de csivitel a sok kis madár,
mely ide, a mi kertünkbe jár.

Nyitni kék! – dalol a kis cinke.
Titt! – szól egy ökörszem, picinke.
Most érkezik egy egész sereg
kis tengelice...és csicsereg.
Hosszú útról jött a zöldike,
tudom, hogy van mit mesélnie.
Hogy itt mi újság? – mondta elébb
a mogyoróbokron húsz veréb.

Itt – körös-körül – a fák alól
Boldogon a tavasz dalol.
Szerelmet érez minden madár,
amely a fészket rakja már.
Köröttem sok ezer rügy fakad.

A tavasz millió virágot ad...
A TAVASZRól szól az énekem,
mert őszre termést ad énnekem!

Boldog, 2002. március 11.

A lélek békéje

Bárhogy zúg az Élet-óceán,
égig csaphatnak fel a habok,
amíg a lelkemben csend honol,
addig én boldog ember vagyok.

Ha köröttem tombol az élet,
vesztükbe rohannak a vakok,
amíg a csend szigetén élek,
addig én boldog ember vagyok.

Nagy tévedés a pénzimádat!
Gazdagságámort én nem kapok,
bennem irigység sosem támad,
én mindig elégedett vagyok.

Életemben sokat dolgoztam.
Én csak szerény nyugdíjat kapok.
Én soha senkit nem átkoztam.
Békében élek. Boldog vagyok.

Ha azt látom, hogy a falunkban,
Boldogon, jól mennek a dolgok,
akkor mi bízhatunk magunkban,
hogy az egész országunk lesz boldog!

Boldog, 2002. április 24.

Sólyomszárnyon szállnak az évek

Sólyomszárnyon szállnak az évek,
maholnap már hetvenöt vagyok.
Napról napra lassabban lépek,
és egyre több álmod elhagyok.

Nincsenek már hatalmas terhek,
csak napokban mérem az időt.
Álmodni? F fiatalok mernek...
Mi várjuk az utánunk jövőt.

Aki majd átveszi a fáklyát,
s világít vak barlangutakon,
továbbviszi a fények lángját,
míg én a Hádészbe utazom.

Aki szebb jövőbe viszi majd
a jobb sorsra érdemes népet,
mikor a síromon virág hajt,
s valaki a nyomomba lépett.

Mikor nem gondol rám már senki,
valaki majd a helyemre lép,
és vele fog előre menni,
s engem felejt a boldogi nép!

Boldog, 2002. április 11.

Egyszer fent, egyszer lent

*Mottó: „Az igazi dicsőség térdre kényszerülni,
és azután mégis felállni!”*

(Vince Lombardi)

Nagy igazság!
Engem az élet sokszor térdre kényszerített,
de mindig fel tudtam állni.
Aki ezt nem próbálta eddig,
most tessék megpróbálni!
Állva maradni, az könnyű,
ülni is lehet a babérokon,
de térdelésből felállni szörnyű
erőfeszítés – felsőfokon.

Amikor beletapostak a porba,
kis nímandok, kis senki-emberek,
amikor az vágott orrba,
ki a munka alatt is szendereg.
Aki csak azért van feljebb, mert ügyes,
aki téged csak azért nem ért meg,
mert a feje magasan van, de üres,
akkor kell a porból talpra állni,
és az egész világgal szembeszállni!

Boldog, 2002. április 26.

Vasárnap délután

Mint ódon kolostorok folyosóján,
némán borong évszázadok csendje,
olyan a csen a vasárnapi utcán,
– tudom –, hogy ez itt az élet rendje.

Aki hajnalban kel, nappal dolgozik,
egész hetet végigrobotolja,
az vasárnap pihen, nem fáradozik,
a holnapi munkát megfontolja.

Ülnek az asszonyok kint a kispadon,
az emberek tán kocsmába mentek,
de az is lehet, én nem tudhatom,
hogyan odabent csendben lepihentek.

Az égen nehéz, szürke felhők szállnak,
szomjas a föld, elkelne az eső!
Tikkadt növények szomorúan állnak,
porban tölcserít fúr a hangyaleső.

Ülök a teraszon... Nézem a fákat.
Halk szellő játszik a ritka lombokon.
Öreg vagyok... Nem várok már csodákat.
Jó itt vasárnap délután, Boldogon!

Boldog, 2002. május 5.

Szántai Dani

Élt kilenc évet!
Kit a kegyetlen halál kitépett.
Nehéz a hírt így kimondani:
„Tegnap meghalt Szántai Dani!”
Csak arcát őrzőm, mint egy szentképet.

Ülök az éjszakában most magam.
Csend van. Hajnali három óra van.
Süket csendben semmit sem hallani,
de hallom, a kapun belép Dani.

Fekete éjben hófehér árnyék!
Mintha a műhelyajtóban állnék,
tiszán hallom, ahogyan rámköszön,
de átragyog rajta a fényözön...

Jó napot kívánok, tanár bácsi!
– ahogy mindig – Mit tetszik csinálni?

Sírok! A szememből a könny pereg,
mert örökre elment egy kisgyerek!
Nehéz a hírt is kimondani:
Örökre elment Szántai Dani!

Boldog, 2002. július 2.

Nyári zivatar

Reggel még kék volt az ég,
egyetlen felhő sem volt az égen.
Izzott már a messzeség,
fullasztó hőség van nagyon régen.

Délben már gomolyfelhők
gyülekeztek Jászfényszaru felett,
vihar előtti csend volt,
és szemtelenül csíptek a legyek.

Egyszerre villám lobbant,
fenyegetően mennydörgött az ég,
mint mikor bomba robbant,
azután hosszan morgolódott még.

Nagyszerű eső esett,
zuhogva ömlött a nyári zápor.
Azt hittem, jégeső lesz,
de csak egy vihar volt... a javából.

Estére már kiderült.
Alkonyra már süttött a nap.
Csend van. A szél is elült...
Arra gondolok, mit hoz a holnap?

Boldog, 2002. augusztus 5.

Morvai Erzsikének

Ma itt jártál a kisszobámban,
ahol nem jártál még soha.
Felnéztél rám, mint az iskolában...
A kisszoba is iskola!
Mert aki ide bekerülhet,
a tudományban elmerülhet.

Aki elbeszélget itt velem,
sokféle tudásból részesül:
Itt a boldogi történelem
a költészettel is vegyül,
és van itt természettudomány,
a faragást is tudom ám...

Ha sokféle téma érdekel,
néprajz vagy épp a csillagászat,
a legjobb az, hogyha kérdezel,
és itt megkapod rá a választ.
Kérdést válasz nélkül nem hagyok,
mert én még néptanító vagyok.

Ma itt jártál a kisszobámban.
Ez az én költői műhelyem.
Régen jártál az iskolámban,
ott ismerkedtél meg velem.
Tudod, a szavam nem üres szólam.
Tudom, hogy mától többet tudsz rólam.

Boldog, 2002. december 13.

Meghalt Soós Feri!

Tegnap Juliskát kérdeztem:
Hogy vagytok? Hogy van Feri?
A könnyeiből megéreztem,
hogy nagy bánata lehet neki.
Az ember nem tud már remélni.
Most voltam a mentőt kérni.

Elvitte a mentő tegnap,
de még aznap visszahozta.
Ma reggel meghalt hirtelen,
halálát a rák okozta.
A lélekharang búsan veri:
Bim-bam! Bim-bam! Meghalt Soós Feri!

Szomszéd volt és tanítványom.
Most az üres kertet nézem,
ahol többé már nem látom,
de mosolyát felidézem.
Fülemben cseng még a hangja...
S a templom lélekharangja.
A lélekharang búsan veri:
Bim-bam! Bim-bam! Meghalt Soós Feri!

Boldog, 2003. január. 7.

Téli séta Boldogon

Az utakat jégpáncél fedi.
Nem hideg, de komisz a tél.
Zúzmarával a fenyő teli,
halkan szítal, ha fúj a szél.

Könnyű köd ül a házak között.
Az ég szürke és szomorú.
Varjú köröz a kertünk fölött:
élő, fekete koszorú.

A járdán nem jön senki szembe',
amikor sétálni megyek.
Mint halottak a cinteremben,
némák a házak, emberek.

Csend van, akár a temetőben.
Még a kutyák sem ugatnak.
Fülesbagoly ül a fenyőben.
Etetőn cinkék kutatnak.

Üres utcán csak botom koppan.
Régi metronóm énnem.
Öreg szívem nagyokat dobban.
Jelzi a múltó életem.

Milyen csendes a téli alkony!
– nem mondom ki, csak úgy gondolom.
Egyszer majd ilyen csendben alszom...
de most még sétálok Boldogon!

Boldog, 2003. január 18.

Beatus ille...

„Boldog, aki közügyektől távol,
atyai jószágát maga műveli!”
Menekülhet a politikától,
boldog ember, aki megteheti.
Boldog vagyok, hogy én így élek.
Közügyektől távol, de nem henyelek!

Ki a nyolcadik „X” felé halad,
s becsületben megöszült a feje,
aki bottal jár, többé nem szalad,
fáradt. Elnézők legyenek vele!
Értsék meg, hogyha egyszer azt mondja:
Neki a világra már nincs gondja.!

Ez már a fiatalok világa!
Harcoljanak most azok vitézül!
Ő már fütyül a politikára.
Az öregember már menni készül.
Beatus sum! Illik, hogy az legyek!
Boldog vagyok! És egyszer... elmegyek...

Boldog, 2003. január 27.

”Beatus ille” folytatása

Elmegyek csendben, ahogyan jöttem.
Engem Boldogon kevesen vártak.
Szülőföldem elmaradt mögöttem.
Onnét engem örökre kizártak.
Nekik én hazaáruló voltam!
Nem szlovákul – magyarul daloltam!!

Én politikus sohasem lettem.
Utáltam mindig a politikát.
Bűnöm az, hogy magyarnak születtem,
és tanultam a dialektikát.
Hetvenhat év elment nagyon gyorsan.
Pártnak tagja én sohasem voltam!

„Boldog, aki közügyektől távol,
atyai jószágát maga műveli!”
Közben övé a végtelen távol,
szemét a csillagokra vetheti.
Boldog vagyok, hogy én így élek.
Még az elmúlástól sem félek.

Boldog, 2003. január 28.

És a folytatás folytatása...

Lám! Én még most is Boldogon vagyok.
Nagyon sötét most az egész világ.
De most is ragyognak a csillagok,
és nyílik köröttem sok szép virág.
Beatus ille! = Boldog, aki...
úgy él, mint én...és boldogi!

Boldog, 2009. március 7.

Boldog 2003-ban

Sólyomszárnyon szállnak az évek,
maholnap hetvenhat vagyok.
Napról napra lassabban lépek,
és egyre több emléket elhagyok.

Lassan alkonyodik már nekem...
Most van a nap lemenőben,
én csak a szépre emlékezem,
hogy fákat ültettem a temetőben.

És díszfákat az utak mellett,
ahogy diófát a kántor úr.
Boldogot szépíteni kellett,
mi tudtuk azt, hogy rászorul.

Nagyot változott a világ,
amióta én Boldogra jöttem.
Több volt a sár, mint a virág,
ma parkok virítanak köröttem.

Emeletes házak állnak
a nádfedeleles házak helyén.
Az égen nagy repülőök szállnak...
Boldog fejlődik, azt látom én.

Vigyázzatok most magatokra!
A jövőtől nem kell félni,
de szükség van pihenőnapokra.
Tanuljatok meg okosan élni!

Mindenkit erre taníthatok,
mert én néptanító vagyok!

Boldog, 2003. február 13.

József-napra

Kertben a vakondok bizony még nem túrnak,
szóljon a levelem Palya József úrnak!

Kedves jó barátom!
Te, mint ezermester,
aki éjjel szobát festeni nem restell,
aki villanyt szerel, ha kell, utat épít;
ki új kerítéssel hol iskolát szépít,
hol parkot kaszáltat, hol bankból pénzt szállít;
soha nem hazudik, csak igazat állít;
barátot a bajból kiségti gyakran,
szól a telefonja, ha valahol baj van,
papnál csengőt szerel, párttitkárnak villanyt,
polgármestert szállít, óvodára pillant;
ápolja a párját, mint valami doktor,
vezeti családját, mint jó atya sokszor;
kutat fúr a kertben, malacokat ápol,
savanyítógyárat látogat, istápol...
Még hosszú ideig sorolhatnám itten,
de elég! A lényeg: Éltesse az Isten!
Víg kedved ragyogjon,
mint eke, mit ló ránt,
Kívánja barátod: a vén
Szántó Lóránt

Boldog, 2003. március 18.

Tavasza télben

Tavaly ilyenkor még kemény tél volt,
a február nagy havat hozott.
Havat lapátoltam, fájt a vállam,
fújt a szél, egész nap havazott...
Ez áll a régi naplóban, nálam.

„Nyolcvan centi hó van! – írtam akkor –
A kertben hasig érő hó van.
Az utakon nem járnak a buszok.”
Ma ritkítottam a mogyoróban!
Plusz 12 fok van, s nem mínuszok.

A kiskertben nyílik a hóvirág.
Most kint tavaszi eső esik.
Olyan szeszélyes lett ez a világ.
A Marson a vizet keresik...
Itt meg ezüstbarkát ringat az ág!

Lesz még ennek az időnek böjtje!
Nem eszi meg a kutya a telet!
Régi jó öreg közmondások
jutnak eszembe. Még tél is lehet!
Jöhetnek még nagy hófúvások.

Boldog, 2004. február 3.

Pénteken temetik Fülöp Klárikát

Engem egy szomorú érzés jár át:
Pénteken temetik Fülöp Klárákat!
Ki szerette a boldogi népet,
most elment, egy hosszú útra lépett.

A népviseletet mindig úgy hordta,
mintha nem érne a lába a porba.
Summás munkában is úgy énekelt,
hogy az intézővel birokra kelt.

Párom szerint én nyugodt lehetek,
szerinte még jó erőben vagyok.
Én úgy látom, hogy én is mehetek,
egy életet magam mögött hagyok.

Négy napja, hogy meghalt Klárka is!
Néhány hete beszéltem még vele...
Ez az időjárás nagyon hamis,
frontokkal van minden napunk tele.

Aki a változást már nem bírja,
mert elhasználódtak az idegek,
gyógyszert az orvos hiába írja.
A hét végén mennek az öregek.

Valaki elment...Itt hagyta a párját:
Pénteken temetik Fülöp Klárát!

Boldog, 2004. február 25.

Nem igaz!

Nemrég írtam: Itt a tavasz.
Nem igaz! Ott kint hull a hó!
Kertet, utat, fát behavaz,
meleg napsugár lenne jó!

Napsugár, amely melegít.
Kicsalja az alvó rügyet.
Bús telet feledni segít...
Az utcán álomló üget.

Seholsincs patája veri
a gyorsan múló perceket.
Néha a szellő keveri
a lassan hulló hópelyheket.

A fák alatt fehér a föld.
Benne fekete varjú jár.
Sehol nincs egy tenyérnyi zöld.
Nem lesz tavasz? Nem lesz már nyár?

Jégkorszakról szól a tudós,
mely nemsokára beköszönt.
Havat jósol a rádiós,
és ha elolvad...vízözönt!

Nem igaz, hogy itt a tavasz!
Odakint némán hull a hó.
Boldogon mindent behavaz.
Meleg napsugár lenne jó!

Boldog, 2004. március 9.

Nyugdíjba megy Klárka!

Nincsen annyi csillag az égen,
ahány fillér átment a kezén,
és hány levél volt a kezében?
Csak az Isten tudja, de nem én!

Nélküle hogy lesz majd a posta,
azt én elképzelnem sem tudom.
Azt nem mondja meg semmi jósdá,
nagyon szokatlan lesz, gyanítom.

Tudom, hogy jön helyette majd más,
és az is az én tanítványom.
Hiányozni fog a mosolygás,
s én még sokáig Klárit látom.

Tudom, hogy megkapom a pénzem,
és ezentúl is a levelem...
Míg a posta ablakát nézem:
Klári! Hiányozni fogsz nekem!

Kívánok neked még sok szépet!
Még hosszú nyugdíjas éveket!
Én – ki már rég nyugdíjba lépett,
s aki még tanított tégedet.

Boldog, 2004. április 25.

A megvilágosodás

Az ember mindig sötétben botorkál.
Mint holdfényes éjszakán, csak annyit lát,
de jön egy pillanat, amikor megáll,
s mint villámfényben, meglátja a csodát.

Ez a csoda nemrég velem is megesett.
Rájöttem, hogy Parkinson-kóros vagyok!
Ez a világban mindennapi eset,
tudom, hogy nemsokára mindent itt hagyok.

Oly világosan láttam további utam,
ahogy eddig sohasem láthattam még.
És tudtam, hogy ez lesz az utolsó futam,
már csak ennyit kell futni, és ennyi elég.

Köröttem mintha megállt volna az idő,
ami mögöttem maradt, az volt már a múlt.
A pillanat volt a jelen, jön a jövő,
s bennem a megvilágosodás fénye gyúlt.

A bizonytalantól jobb a biztos tudat,
most már csak nagyon szépen kell nekem élni!
Emelt fővel kell járni végig az utat!
Világos van! A haláltól sem kell félni!

Lelkemben végtelen nagy csend ül.
Tudom, hogy nem vagyok egyedül.
Mikor két pohár összecsendül,
remeg a lég... majd a hang elül.

Én vagyok az utolsó táltos
ezen a bús, magyar éjszakán.
Felettem még a turul szálldos,
de bujdosásra szült az anyám.

Köszönöm, hogy idáig éltem.
Köszönöm most minden örömöm.
A haláltól sohasem félttem.
A béke csendjét is köszönöm!

Barátaimtól is búcsúzik,
akiket nemsoká itt hagyok.
Az égen még csíkot sem húzok,
csak a csillagok közt ballagok.

Mintha egy magas hegyen állnék,
honnét a kilátás oly csodás,
s mint vándormadár tovaszállnék...
Ilyen a megvilágosodás!

Boldog, 2004. május 11.

Hajnali meditáció

Én kakukkszóra ébredek.
Öreg vagyok, korán kelek.
Aludni mentek a csillagok.
Én minden hajnalban fent vagyok.

Kezemben magam faragta bot,
a sok sétában már megkopott,
ahogyan Boldogon sétálok,
magamban csendben meditálok:

Csak én tudom azt, hogy ki vagyok,
és mi az, amit majd itt hagyok.
Tudom, mi volt a feladatomban.
Elvégeztem már. Feladhatom.

Neveltem több ezer gyereket.
Megsüvegelnek az emberek.
A sikerük az én sikerem.
A kudarcaikat is ismerem.

Tanácsért most is hozzám jönnek.
Utcán mosollyal rámköszönnek.
Minden kérdésre felelgetek.
A béke vizén evezgetek.

Tudják, hogy sok fát én ültettem,
és tűzbe-vízbe velük mentem.
Most már csak csendesen ballagok,
mert én még néptanító vagyok.!

Boldog, 2004. június 8.

Éjfél van...

Éjfél van. Felén vagyunk a nyárnak.
Nagy csend van. Táncot járnak az árnyak.
Lámpafény bujkál a lombok között.
A fülesbagoly is elköltözött.

Napok óta a hangját sem hallom.
Nem is hiányzik nagyon, megvallom.
A szomszéd kutyái sem ugatnak,
mert a vén hold is elment nyugatnak.

Nem bántja őket a hideg fénye.
Boldogra leszállt a csendes béke.
Ilyenkor talán csak én nem alszom.
Sápadt villanyfényben fürdik arcom.

Virrasztok az alvó falu fölött.
Fáradt vándormadár. Sorsüldözött.
Ki szülőföldjéről messzire szállt,
és vissza már többé nem is talált.

Minek is menne? Nem várja senki!
Nincs már más dolga: Csendben elmenni...

Boldog, 2004. július 16.

Gyönyörű a magyar nyelv!

Szívem, mint vén ószérös,
énekli az énekem:
hogy „Ó, szeress! Ó szeress!
Mindenem vagy énnekem.”

Az út, min megyek, hegyes,
néha az égig ér kezem.
A szél, ami fúj, vad, hegyes,
én mégis hozzád érzekem.

Hajnalban azon jár eszem,
míg felettem az ég azúr,
hogy vajon este mit észöm?
Valamit majd csak ad az Úr!

Bár végtelen lehet a tér,
út végén a vándor boldog,
s egyszer minden út véget ér!
Megérkeztem, ez már Boldog.

*(Ugye, milyen gyönyörű a magyar nyelv?
Nem mindegy, hogy hogyan ejti a nyelv!)*

Boldog, 2005. március 1.

A kertben

Állok a kertben a fák között.
Csak egy, amit nem én ültettem.
Az öreg barackfa már itt volt,
mikor újra boldogi lettem.

Nem hallja senki, csak én magam,
hogy szólnak hozzám ezek a fák,
mert köröttem tavasz csendje van,
de én hallom! Vannak még csodák.

Megállok a körtefánk előtt.
Ezt még Kicsindről hoztam el én.
Messze néz a többiek fölött.
Sorsa pont olyan, mint az enyém.

Boldogi földbe vert gyökeret,
soha többet nem mehet haza.
Jó itt neki! Itt élni szeret,
jó a magyar föld. Ez a Haza!

Elmész, gazdám? – kérdezi tőlem.
Igen, elmegyek. – azt felelem.
Ne félj! Azért hallasz felőlem.
A szél elmondja, mi lett velem...

Állok a kertben a fák között.
Búcsúzóom tőlük csendben, némán...
A szívembe bánat költözött:
Mátraházán várnak énrám!

Boldog, 2005. április 6.

Virágos út

Ragyog az ég, itt a nyár!
Fényszarun voltam délután,
s ahogy futott a kerekem,
sok szép virág bókolt nekem.

Szélben hintázó nádbugák,
zsályák, pipacsok, rezedák,
nagy bakszakáll, apró herék,
sárga somkórók, estikék...

Útszélén százezer virág,
madártól rezdült fűzfaág.
Ahol a megyetábla áll,
karcsú vörösvércse szital.

Lassan hajtom a kerekem,
gyönyörű ez az út nekem.
Százhússzal száguld egy legény!
Csak szürke utat lát szegény.

Nem látja a viráglistát,
csak egy öreg biciklistát.
Fél perc múlva már messze jár...
Nem látja azt, hogy itt a nyár.

Boldog, 2005. július 2.

Fekete Buddha

Az asztalomon fekete Buddha ül,
apró szobrát magam faragtam.
Most a múlt idő oly gyorsan repül,
a tantestületből magam maradtam.
Ötvenhét éve nyolcan tanítottunk,
reggeltől estig lóttunk-futottunk,
gyűlést tartottunk, és tsz-t szerveztünk,
tüzet oltottunk és tervekölcsönt szedtünk.

Az iskolában volt már nyolc osztályunk,
amikor államosítottak minket,
és ötszázhatvan gyerek között álltunk,
tanítottunk, de nyomozták bűneinket.
Engem az iskolából két rendőr vitt el,
és este már Pesten voltam a föld alatt.
Nem írtam alá az államosítást!
A négy hónap fogház már gyorsan elszaladt.

Fekete foltos lettem, mint a Buddha,
az akkori vörös rendszer szemében.
Azt nem bánták, hogy egy tanító tudja
mérni a patakokat három megyében.
Esőben, sárban az országot jártam,
árvízben szakadó gátakon álltam.
Mikor csendesedett a vihar köröttem,
hívtak... és tanítani visszajöttem.

Tanítottam és iskolát vezettem,
később múzeumigazgató lettem.
Nyugdíjasként is a közért dolgoztam,
kitüntetésért én nem alkudoztam.
Kutattam, írtam falutörténetet,
írtam csendesesen boldogi verseket.
Csak lassan ballagok, nem járok futva,
békésen ülök most, mint egykor Buddha.

Tóth Mihályné Varga Erzsébet temetése előtt

Ülök a csendes kis szobámban,
és egy temetésre várok.
Ezt a délutánt másra szántam,
temetésre ritkán járok.
Az Úr az időt szűken méri:
Meghalt a kedves Böske néni.

A csendben most hallom a hangját,
hiszen oly sokszor beszélt velem.
Én magasra teszem a rangját:
Nagyasszony volt! Igen nagy! Nekem.
Talán sosem volt ellensége...
Ő volt a SZERETET, a BÉKE!

Jól választotta ki Tóth Mihály.
Egy életre kitartott vele.
Sötét korszakban fehér sirály,
pedig nem volt könnyű élete.
Nem volt gazdag, nem volt nagy telke,
de kincse volt: hófehér lelke.

Nála jobb asszonyt senki sem látott.
Egy életen át robotolt.
Összetartotta a családot,
férje igazi társa volt.
Az Úr az időt szűken méri:
Félek, hogy fog nélküle élni?

Ülök a csendes kis szobámban,
és egy temetésre várok.
Én hozzájuk sűrűn jártam,
temetésre ritkán járok.
Az Úr az időt szűken méri:
Búcsúzó, kedves Böske néni.

Hullanak a helikopterek

Ősz van. Hullanak a fákról a levelek.
Baj van! Hullanak a helikopterek.
Erről szólnak gyakran a médiák.
Miért történnek a tragédiák?

Valaha én vitorlázó voltam.
A szél hátán vígan lovagoltam.
Mivel a gépünkben nem volt motor,
nekünk sohasem állt le a rotor.

Aki a magasságokért hevült,
aki a fellegek között repült,
az munkája közben mindig megáll,
ha a feje felett repülő száll.

Testvérenek érzi a repülőgépet,
mindig csodálja és félti őket.
Négy éve is volt egy tragédia:
Lezuhant egy géppel falunk fia.

Helikopteres volt Sápi Zoltán.
Azok között is a legjobb volt tán.
Ő új pilótákat oktatott épp,
mikor nekirepült a másik gép.

Nemrég említették a tv-ben,
hogy ketten haltak meg abban a gépben.
Nem mondtak nevet, de tudtam: Te voltál
az egyik pilóta, Sápi Zoltán.

Ősz van. Hullanak a fákról a levelek,
és repülnek a helikopterek.
Bátor pilóták, amilyen Te voltál.
Nem felejtünk el Téged, Sápi Zoltán!

Boldog, 2005. október 4.

Őszvégi csoda

A természet pihenni tért.
Lehullt a fákról a levél.
Meglepetés engem nem ért.
Hetvenkilenc őszt értem én.

Boldogon már lehullt a hó,
de még csak hófoltokban van.
A hó – növénynek takaró –
lesz még több! – nyugtatom magam.

Takarítom az udvarunk.
Összeszedem a levelet.
Mi egy kertés házban lakunk.
Itt dolgozni mindig lehet.

A természetet ismerem.
Itt nagyon ritka a csoda.
Leírni is alig merem:
Hóban nyílik az ibolya!

Neve illatos ibolya,
a Viola odorata.
Másik: tavaszi ibolya.
Nem tudom, hóban ki látta?

Söpröm a levelet, havat.
Egyre több itt az ibolya.
Sok a virág a hó alatt!
Itt van az ősztvégi csoda.

Háromszor virágzott az idén:
Nyílt tavasszal, nyáron, ősszel.
Ilyet sem láttam eddig én,
megértem ezt is... őszén.

Boldog, 2005. november 23.

Zsíros Istvánnak

Boldogon, a Bartók B. u. 40.-be

Ki a szépet meglátta, meglelte,
örökké tette a pillanatot,
annak nagyon szép lehet a lelke,
ilyen szépet csak az alkothatott.
Köszönöm a boldogi képet!
Csak ritkán látni ilyen szépet!

Igaz, hogy látni is ritkán lehet
ekkora tavat a Kossuth utcán,
de a természet mindent megtehet...
Ez egy délibáb, de nem a pusztán!
Ilyen szép képet én ritkán láttam.
Sajnálom, hogy ezt nem én csináltam!

Ettől nagyobb dicséretet én még
– őszinte vagyok – soha nem mondtam.
Pedig fotóztam valamikor rég
sok szép képet egy boldogabb korban.
Valamit értek a képszerkesztéshez,
grafithoz, díszhez és olajfestéshez.

Boldog lehetsz, kedves Zsíros István,
mert meglátod mindenütt a szépet!
Nálam első vagy a fotóslistán,
csinálj nagyon sok ilyen szép képet!
És ne légy túl szerény, kedves Pistám!
Én aláírtam: Foto: Zsíros István.

Boldog, 2006. július 27.

Egyszer még tananyag leszek!

Ahogy múlnak az évek, napok,
úgy szaporodnak az emlékek.
Nyolcvanadik évemben vagyok,
már az elmúlástól sem félek.
Szaporodnak a történetek...
Egyszer még tananyag lehetek...

Ha nem lesz már mit mondani,
mert véget ért az életem,
és nem kell több terhet hordani,
nem tudom, hogy mi lesz velem.
Jobban mondvá: Csak azt tudom,
földi pályám már nem futom.

Anyagom gyorsan átalakul,
füst, hamu és hó lesz belőlem.
Emlékem talán megfakul,
de hallani fogtok felőlem,
mert a versekben a szellemem,
az nem fog meghalni énvelem!

Az egykori csekély voltomat,
mely a testemmel elenyész,
megőrzi sok ezer gondolat,
mit nyolcvan év alatt szült az ész.
Csak szellem leszek és nem anyag,
akkor leszek én majd tananyag!

Boldog, 2006. december 28.

Mese Tóth Marikának

Mikor az Úristen ezt a szép világot
megteremtette, teremtett sok virágot.
Negyedik nap így szólt: Csináljunk madarat!
– azóta repkednek azok az ég alatt.

Egy picike madár, a kicsi királyka,
könnyű légi táncát az Úr körül járta.
Sok volt a munkája a teremtő Úrnak,
tán elfelejtette, hogy a tüskék szúrnak,
szálka ment kezébe, ő a tűt kereste,
de mire meglelte... a madár kivette.
Pici kis csőrével a tüskét kihúzta,
az Úr a királykát egy picit megfújta.

Lelket lehelt bele, mikor ember sem volt,
azóta van fején egy picit piros folt.
Mindentudást adott a picit madárnak,
ilyen „kismadarak” közöttünk is járnak.
Mindig segítenek, mert ők mindent tudnak,
nélkülük a dolgok vakvágányra futnak.
Lehet az oroszlán az állatok királya,
mindig nagyobb tőle a picit királyka.

Ő tudja, hogy hol van az elveszett papír,
iktatja, másolja, ha éppen a pap ír;
tollat ad, ceruzát, indítja a postát;
mosollyal fogadja az Erzsit... a Jóskát...
Ő, aki engemet tanár úrnak tisztel...

A „picit királykát” áldja meg az Isten!

Boldog, 2007. március 10.

A Takarékszövetkezet

A Hitelszövetkezet volt az őse.
Száztizenkét éve alakult,
de alig volt ismerőse,
pénzügyet a nép akkor tanult.
Csak az urak értettek a pénzhez,
a parasztok meg a józan észhez.

Széchenyi írta meg a Hitelt,
a Világot és a Stádiumot.
Parasztnak a földből minden kitel,
nem folytatott hitel-stúdiumot,
de tudott takarékoskodni,
tudott józanul okoskodni.

Ha sikerült neki az esztendő,
a többletet mindig félretette,
mert nem tudta, mit hoz a jövőendő.
A Hitelszövetkezetbe tette
a pénzt, amit megtakarított,
amit e célra ő alakított.

Ma is útba esik jövet-menet,
ahová én gyakran be is megyek,
de most már Takarékszövetkezet,
hogy a számlámról pénzt felvegyek.
Hogy összebb húzzam nadrágszíjamat,
ide jön „óriási” nyugdíjamat!

Három kedves hölgy adja ki pénzem.
Itt egy kis firka, meg ott egy kis firka.
Én meg a zöld páncélszekrényt nézem,
mint a teli jászolt az éhes birka.
De elgondolkodok azon,
hogy nekem tollam van, nem pisztolyom!

Mert álarcom, az nekem is van.
Kevesen tudják, hogy költő vagyok,
nem is pisztoly – ágyú a tollam,
a gazemberekre célozgatok!
Majd akkor tudják meg, hogy ki voltam,
mikor már rég fekszem holtan.

Ha a takaréka én betérek,
mosolyért cserébe mosolyt adok.
Szép szavakért szavakat cserélek,
szeretnek is a „három angyalok”.

Javaslom:

A takaréknak legyen új neve:
A Három Angyalok Szövetkezete!

Boldog, 2008. november 21.

Az utolsó lovastüzér

Az utolsó negyvennyolcas honvéd
Boldogon Búzás Mihály volt.
Ágyúdörgés közt temették,
száz éve, hogy már holt.
Története egy mesefüzér,
de él még az utolsó lovastüzér!

Itt él még köztünk Kovács András.
Története hasonló, de más.

A második világháború
utolsó lovas katonája.
Élete egy sokkötetes regény,
csak kevesen emlékeznek rája.

Sokgyerekes parasztcsaládnak
szomorú volt egykor a sorsa.
A nyomor, a munka edzette,
kenyérből sem jutott, csak morzsa.

De erős legény lett belőle,
sudár, magas, mint a jegenye.
Vállalta, amit kértek tőle,
a legvadabb ló sem bírta vele.

Így lett belőle lovastüzér.
Ott járt, ahol a halál arat.
Senki nem irigyelte ezér'...
de minden vész közt megmaradt.

Meg nem halt... de fogságba esett.
Évekig volt oroszok foglya.
Csak ő tudja, hogy mennyit szenvedett,
de megírni ő sohasem fogja.

Nem volt könnyű túlélni neki
a fogságban töltött éveket!
Elbeszélni is hosszú lenne,
leírni azt nem is lehet.

A legnehezebb volt elhinni,
hogy lemondott róluk a Haza.
Azt hitték, hogy már soha többet
nem jöhetnek ők onnét haza.

Mikor végre hazakerültek,
gyenge volt és nagyon beteg.
Tönkretette az erős legényt
a vad történelmi fürgeteg.

Sok év telt el, mire rendbe jött.
Vigyázott rá nagyon a párja,
de pár éve egyedül maradt,
már csak a gondozóját várja.

Olyan gyorsan múlnak el az évek,
közeledik már a kilencven.
Néha benézek én is hozzá,
s ülünk egymással – ketten – szemben.

Demizsont fon be színes dróttal,
munkája szép, művészi munka.
Néha mesél az öreg tűzér,
de ugyan ki figyel szavunkra?

Mert én is nehéztűzér voltam,
meséjét könnyen értem, ezért
szeretném még hallani sokáig
az utolsó boldogi lovastűzért!

Boldog, 2008. január 7.

Búcsú Brunner Istvántól

A fájdalmat már nem tudjuk
mi meg nem törtéنتté tenni,
amikor eljön az idő,
mindenkinek el kell menni!
Most, hogy elment Brunner István,
egy név hiányzik a listán.

Akit mindenki szeretett,
azt nem felejtik el soha.
Te is mindenkit szeretted,
biztosan ez lehet az oka,
hogyan nem volt más, csak barátod.
Most sokan siratunk, látod?

Együtt jártál velünk egykor
a boldogi iskolába.
Most is sokan vannak veled,
kit neveltél kiskorába'.
Kísérnek tanítványaid,
siratnak a barátaid.

Csendes mosolyodat látom,
nyugodjál most is CSENDben!
Jó nevelőt nem felejtik,
így volt, és így van ez rendben.
Mégvártad a tanév végét,
adjon Isten neked békét!

Soha nem felejtünk el, Pistám!
Isten veled, Brunner István!

Boldog, 2009. június 24.

Virágokat faragok

Virágokat faragok fából
borotvából készített késsel...
Aztán élővé varázsolom
azokat színes kifestéssel.
Amilyeneket még senki sem látott:
Fűzfából kamillavirágot.

Késem alatt nyílnak a szirmok
fűzfából készült százszorszépen.
Amikor készen van, olyan lesz,
mint az élő virág a réten.

Fából virágot faragni
én soha senkitől sem tanultam.
Egy képet őriz nagyapámról
– ahogyan faragott – a múltam.

Tehát benne él génjeimben
a faragásnak szeretete.
Borotvából csináltam késem,
régén borotválkoztam vele.

Apró virágokat faragok
igazi, nagy gyönyörűséggel.
Virágsodákat bontogatok
fából... borotvaéles késsel.

A szirmok: fehér, sárga, piros,
a virágok csészéje meg zöld.
Színes virágokat faragok,
hogymindig szép legyen itt a föld;
hogymindig szebb legyen itt a föld!

Boldog, 2009. augusztus 3.

Magyarul beszélni tilos!

Hol egykor Szent István vadászott,
a Garam-parti erdőszégen,
magyar nóta szállt ezer évig,
új törvény született nemrégén:
A zászló kék-fehér-piros,
itt magyarul beszélni tilos!

Amíg magyar volt itt a zászló,
tanú lehet rá az egész falu,
dalolhattam vígan szlovákul:
„*Nedelu mi máme randevu...*”^{**}
Nem tiltotta meg nekem senki,
nem volt tilos szlováknak lenni.

Amikor ott én magyar voltam,
emlékszem egy szlovák kislányra.
Szlovákul én tőle tanultam,
Egy Margitka Kohutovára.
Mondtam: „*Bez íba ňe možem žít!*”^{***}
Ő mondta: Szeretlek egy kicsit!

Nem volt köztünk semmi ellentét,
ha én magyarul megcsókoltam,
és ő szlovákul visszacsókolt,
emlékszem rá, hogy boldog voltam,
Pedig én magyar, ő szlovák volt.
„*Na moj dusu!*”^{****} – mondom, hogy jó volt!

Hol egykor Szent István vadászott,
a Garam-parti erdőszégen,
együtt élt a magyar és szlovák
a legteljesebb békességben.
Ahogy egykor Margitka és én...
De nem volt akkor új nyelvtörvény!

Boldog, 2009. augusztus 6.

Zárszó

Egy öregember ül a hegy ormán,
ahol a hosszú út véget ér.
Megvillan a fény a felhők tornyán,
s közöttük ott a végtelen tér.
A völgyben az árnyék már egyre nő,
s vállára ül a ballagó idő.

Ő hallja, hogy peregnek a percek.
Csak a risi hallhatja egyedül!
Szívében emlékek tüze serceg,
de lángja már nincsen, lassan kihűl.
Szemében utolsót lobban a fény,
s egy csillag kigyúl az ég peremén.

Az öreg risi az! Ki messze jár,
a földön csak az emléke marad.
Csak néhány gondolat hirdeti már,
hogy egyszer itt volt... de továbbhaladt.
Ameddig itt élt, sok száz sort leírt...
Vajon megérte az a sok papírt?

Vándorok! Akik utána jártok
fiatalon az életutakon,
s mindennap újabb sikerre vártok,
de nem győzhettek minden futamon;
néha vesztesnek is lehet lenni.
Mégis mindig előre kell menni!

Csak azok érhetnek fel a hegyre,
akik nem fordulnak soha vissza,
csak mennek felfelé, mindig, egyre,
ha verejtékük a föld beissza,
a kitartásukból majd megterem
előbb avagy utóbb: a Győzelem!

Boldog, 2009. március 9.

Szántó Lóránt: Önarckép (grafika)

Száll az ének, szól a rege...

Száll az ének, szól a rege...
Kutatom a messzi múltat.
Boldog történetét írtam,
miből mindenki tanulhat.

Évezredek távolából
üzenetet hoz a szántás.
Tömegsír a homokbánya...
Tatárkardról vall egy vágás...

Hová hősök vére freccsen,
virág nyílik! – szól a monda.
Nem csoda, hogy csupa virág
Boldogon a magyar róna.

Itt van mégis, él ez a nép!
Száll az ének, szól a rege...
Őserőről, küzdelemről
szól Boldognak története.

Csoda, hogy még ki nem haltak!
Hősök voltak, kik itt éltek.
Munka közben is daloltak,
szólt a rege, szállt az ének.

Méltók legyetek hozzájuk!
Daloljatok, fiúk, lányok!
Ezt a könyvet nektek írtam,
szeretettel hagyom rátok!

Boldog, 2009. augusztus 15.

Önéletrajz

A Felvidékről származom, szülőföldem Kicsind, a Garam bal partján. Szüleim Szántó József és Sz. Grujber Ilona. 1927. július 6-án születtem Pozsonyban, de csak úgy, mint a boldogi gyerekek születnek Hatvanban: attól még nem lesznek hatvaniak.

Az elemi iskola I-IV. osztályát Kicsinden végeztem. Édesanyám tanított. 10 éves koromban a komáromi Bencés Gimnáziumba kerültem. Itt jártam az I-II. osztályt. 1938-ban tanítói gyűlésen meghalt édesanyám, és visszakerült a Felvidék Magyarországhoz. A gimnázium III-IV.osztályát Esztergomban jártam a bencéseknel.

A tanítóképző I–V. osztályát is Esztergomban végeztem, jeles oklevéllel 1946. július 4-én. Másnap átúsztam a szülőföldemre, és 1946. augusztus 21-én Letkésnél az Ipolyon visszaúsztam örökre Magyarországra.

1946. szeptember 1-jén Keszegen (Nógrád megye) helyettesítő állást kaptam, de nem volt állandó lakásom. Amikor nem tanítottam, pincér voltam a Balatonnál, majd molnár Tácon (Fejér megye). 1948-ban kineveztek a penci iskola vezetőjének, de mivel az egyházi iskolák államosítását nem írtam alá, ott kellett hagynom Pencet. Megnősültem, feleségemmel Boldogra jöttünk 1948. augusztus 31-én. Itt tanítottam 1949. március 14-ig, amikor az iskolából elvittek – letartóztattak a penci ügyem miatt. A népbíróság 4 hónap fogházbüntetésre és állásvesztésre ítelt az iskolák államosítása elleni izgatásért. Azóta rehabilitáltak már.

Büntetésem letöltése után sokféle munkát végeztem. Voltam mezőgazdasági napszámos, festettem selymekendőket egy pesti selyemgyárnak, voltam segédgépész, műszaki rajzoló a Galga-patak szabályozásánál, azután felmérő a Budapesti Kultúrmérnöki Hivatalnál, patakokat, öntözőtelepeket mértem, építettem, árvízvédekezést végeztem a Benta-patakon.

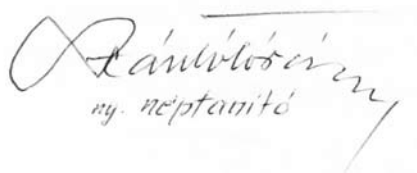
Amikor a politikai helyzet megenyhült, visszahívtak, és visszajöttem Boldogra tanítani. Két lányunk született: Mária és Katalin.

1953. szeptember 1-től 1961. augusztus 1-ig tanítottam mint tanító, majd mint igazgatóhelyettes Boldogon. 1961. augusztus 1-től mint igazgató tanítottam Nagykökényesen. Innen az iskolák összevonásával Herédre helyeztek tanítani. Itt meghalt a feleségem, 1979-ben. Közben 1971-73 között a Hatvani Múzeum igazgatója is voltam.

A következő évben visszajöttem tanítani Boldogra. Feleségül vettem Petrovics Júlia igazgatóhelyettest, akivel együtt tanítottam 1987 végéig, a nyugdíjazásomig. Ő – most már Szántó Júlia – biztosította nekem azt a lehetőséget, hogy nyugodtan írhattam verseimet, színdarabjaimat, festhessek, faraghasak kedvemre. Neki köszönhetem alkotásaimat!

Egész életemben néptanító voltam, a népért dolgoztam. Műszaki gyakorlatom felhasználásával társadalmi munkában építettem utakat Boldogon, Nagykökényesen, Heréden, Selypen; Petőfibányán az iskola vízrendezését végeztem, Boldog község 20 éves távlati tervét Lukács Dezső tanácselnökkel én készítettem el. 1956-ban én mértem szét az egész boldogi határt, hogy vetni tudjon a nép. Megírtam Boldog község történetét, amit most – verseimmel együtt – a boldogi népnek és az iskolának felajánlok.

Boldog, 2009. március 11.

A handwritten signature in cursive script, reading "Boldog János" with "ny. néptanító" written below it.

Szójegyzék *A régi szavak tudói című vershez:*

fekő:	gyermekágyas asszony, szülönő
bába	szülésznő
masina	tűzhely
pectej	ellés után fejt első tej
fennálló	állószekrény
ángyi	sógornő
sud	a búboskemence és fal közötti kuckó
megvackolt	megágyazott
hamvas	durva vászonlepedő
szakács	az asszonyok köténye
mamusz	papucs
ocsmonda	csúnya, ronda
szálíka	női blúz
éttetek	tietek
rém	a tűzhely sütője
gölődin	gombóc
galabangyi	napraforgó

Jegyzetek a *Magyarul beszélni tilos* című vershez:

„Nedelu mi máme randevu...”* Vasárnap randevúnk lesz
„Bez teba ne možem žiti!”** Nélküled nem élhetek!
„Na moj dusu!”*** Lelkemre!

Képes melléklet

Szántó Lóránt
és felesége,
Szántó Júlia
egy osztály-találkozó
vendégeként

Fotó: Tóth Lászlóné

Szántó Lóránt nyugalmazott néptanító a tanítói pályafutásának ötvenedik
évfordulóján kapott aranydiplomával ~ Fotó: Szántó Júlia

„Itt leszünk mi boldogok!” ~
Bonta bíró legendáját
fába faragta: Szántó Lóránt

Boldog, Polgármesteri Hivatal

Az „Itt leszünk mi boldogok” népszínmű előadása 2002-ben
Fotó: Zsírosné Őszi Katalin

Megemlékezés a '48-as boldogi honvédek kopjafájánál az öregtemető helyén lévő Millenniumi Emléparkban március 15-én
Fotó: Zsírosné Ősi Katalin

Szántó Lóránt:
Boldogi templom
(akvarell)

Szántó tanár úr műhelye
„Lógnak a falon a képek...”

Erdei út - Pál László
festményének másolata,
készítette Szántó Lóránt

Szántó tanár úr farag

Fotó: Zsíros István

Faragott sétabotok

Tülokfaragás ~ Fotó: Szántó Júlia

„Boldogi madarak”

Tanár úr saját faragású
kerti madarai
Fotó: Palya József

Boldogi látkép

Paprikafűzők

Népviselet

Fényképes illusztrációk
a *Boldog* című vershez

Fotók: Zsírosné Őszi
Katalin

Kepes János polgármester

Fényképes illusztráció az Ünnepi megemlékezés című vershez

„Három öreg szobor”

Szántó tanár úr
restaurál

Szántó Júlia fotója

„Gyógyszertárávatásra” ~ Szántó Lóránt faragása a boldogi patikában

Címlapfotónk: Zsíros István ~ A boldogi templom

Illusztráció a *Zsíros Istvánnak Boldogon,*
a Bartók B. u. 40.-be című vershez

„Virágokat faragok...”

Fotó: Palya József

Libák az Ipolyon
(B., 1993. nov. 26.)

Van két kicsi ország, közte kis folyó.
A vize lerdig ér, nem járja traja.
Csak akkor lesz mélyebb, hoggha jön az év...
És a kicsiny folyó a magyar határ.

Tudja azt az ember, ha Gyarmatra megy,
hogy ez még magyar föld, az már szlovák hegy.
De hiába mondják, hogy az már szlovák,
mert mindkét oldalon egyformák a fák.

Soha nem volt abbi semmi galiba,
hogy együtt vízzal itt két fajta liba:
hogy a folyó magyar, a szlovák a gúnár,
nem érdekli őket soha a határ.

Van történelmünkben rengeteg liba,
nem törődik ezzel soha a liba.
Itt Ipolyon vizén ide-oda jár.
Úgy látzik a liba nem busá mendár!

Átkönyödik éppen, szürkül már a hegy.
A sok liba-falka szépen hazamegy.
Hazamegy a magyar, hazra a szlovák,
Ne mondjn hát senki: „Búrák a libák!”

Bár sok emberfejtben lenne cunyi ész!
A sok politikus lenne oly merész,
hoggha már a liba ide-oda jár,
azt mondanák végre: „Nem kell a határ!”

„Libák az Ipolyon” - Szántó Lóránt kicsindi ihletésű verseinek egyike

Adalék a *Magyarul beszélni tilos!* című vershez

TÁMOGATÓK

Boldog Ambruzs Attiláné	Hatvani u.
Bánki Lajos	Árpád u.
Bánkiné Józsa Erzsébet	Hunyadi u.
Baranyi Béláné	Ady Endre u.
Bátori Györgyné	Hatvani u.
Bodrogi Tiborné	Szabadság u.
Budai Zoltánné	Széchenyi u.
Bugyi Gusztáv	Béke u.
Buzás Antalné	Hunyadi u.
Csatlós Ferencné	Hunyadi u.
Csordás Istvánné	Tabán u.
Dudásné Balos Rozália	Árpád u.
Dudásné Zólyomi Ildikó	Bartók u.
Fekete Gáborné	Pacsirta u.
Fischerné Kovács Katalin	Szabadság u.
Futó István	Bartók u.
Futó János	Hatvani u.
Futó Jánosné	Tabán u.
Futó Tivadar	Honvéd u.
Futóné Buzás Krisztina	Hatvani u.
Fülöp Istvánné	Olimpia u.
Fülöp József	Turai u.
Fülöpné Laczkó Lívia	Tabán u.
Gódor Ferenc Attila	Hatvani u.
Görög Péter	Kossuth u.
Hipszkiné Sós Magdolna	Árpád u.
Horváth Tihamér	Béke u.
Id. Zsíros János	Kossuth u.
Ifj. Kurják István	Honvéd u.
Illés Lajosné	Hatvani u.
Józsa Gyuláné	Árpád u.
Józsa Sándorné	Rákóczi u.
Kadét Lajosné	Iskola u.

Kátai Lászlóné	Czinka P. u.
Katona Istvánné	Hatvani u.
Katonáné Fülöp Gabriella	Bartók u.
Kepes Istvánné	Turai u.
Kepes Lászlóné	Erkel Ferenc u.
Kis János	Kertész u.
Kiss Istvánné	Hunyadi u.
Kiss Jánosné	Árpád u.
Kiss Zoltánné	Szabadság u.
Koczka Ferenc	Tabán u.
Kovács Attila	Bartók u.
Kovács Gusztávné	Hunyadi u.
Kovács Istvánné	Dózsa Gy. u.
Kovács Józsefné	Iskola u.
Kovácsné Kepes Judit	József Attila u.
Krakóczki Anna Mária	Kertész u.
Krakóczki Éva	Kertész u.
Kurják Istvánné	Honvéd u.
Kurjákné Rivasz Kornélia	Béke u.
Laczkó Jánosné	Kossuth u.
Laczkó Rolandné	Hatvani u.
Lukács Ferencné	Kossuth u.
Lukács József	Szabadság u.
Lukács Róbertné	Zrínyi u.
Lukács Zoltán	Kossuth u.
Medve Attila	Pacsirta u.
Medve Gyuláné	Pacsirta u.
Medveczki László	Ady Endre u.
Medveczkiné Futó Beatrix	Pacsirta u.
Medveczkiné Zólyomi Ildikó	Rákóczi u.
Nagy Ambruzsné	Sport u.
Nagy Gáborné	Béke u.
Nagy Imréné Somogyi Erzsébet	Árpád u.
Németh Jánosné	Munkácsy u.
Ősz András	Kossuth u.
Ősziné Endrődi Éva	Kossuth u.
Palotai Andrásné	Turai u.

Palya József	Béke u.
Petrovics Bálint	Honvéd u.
Petrovics Gábor	Turai u.
Petrovics István	Honvéd u.
Petrovics Istvánné	Honvéd u.
Petrovics Krisztián	Kertész u.
Petrovicsné Őszi Erika	Árpád u.
Püspökiné Kovács Mária	Turai u.
Püspökiné Nagy Erzsébet	József Attila u.
Ráczné Kadét Andrea	Béke köz
Reucsánné Lukács Erzsébet	Turai u.
Révészné Bárdos Rozália	Iskola u.
Rohács István	Turai u.
Sápiné Szűcs Marianna	Kossuth u.
Seres Marietta	Bartók B. u.
Sike Dóra	Árpád u.
Sós Mária	Kossuth u.
Surányi Mihályné	Béke u.
Szabó Sándorné	Hatvani u.
Szántai Istvánné	Kertész u.
Szántai Istvánné	Rákóczi u.
Szemerédi Zoltán	Kossuth u.
Szénási Gézáné	Czinka P. u.
Szpisják Pál	Zagyva u.
Szulágyi Edina	Tabán u.
Szűcsné Bajusz Livia	Árpád u.
Tábori László	Gátórház
Tóth András	Turai u.
Tóth Éva	Kertész u.
Tóth Ferencné	Olimpia u.
Tóth Gyuláné	Hatvani u.
Tóth József	Árpád u. 39.
Tóth József	Árpád u. 43.
Tóth Lászlóné	Hatvani u.
Tóth Mihály	Turai u.
Vaka Ákos	Tabán u.
Vaka Ferencné	Tabán u.

Varga István Ferenc	Hatvani u.
Varga Szabolcs	József Attila u..
Varga Vilmos	Hatvani u.
Varga Vince	Hatvani u.
Varga Vincéné	Hatvani u.
Vaskó Andrásné	Árpád u.
Vitai Csaba	Turai u.
Záhonyi György	Zagyva u.
Záhonyi Lukács	Béke u.
Zólyomi István	Árpád u.26.
Zólyomi Istvánné	Árpád u. 30.
Zólyomi Szabolcs	Olimpia u.
Zsámboki Lászlóné	Árpád u.
Zsíros Csaba	Bartók u.
Zsíros Dávid	Bartók u.
Zsíros Gábor	Szabadság u.
Zsíros Györgyné	Szabadság u.
Zsíros István	Bartók u.
Zsíros Istvánné	Béke u.
Zsíros József	Kertész u.
Zsíros Józsefné	Bartók u.
Zsíros Józsefné	Virág u.
Zsíros László	Rákóczi u.
Zsírosné Őszi Katalin	Hatvani u.
Zsíros Tamásné	Hatvani u.

Adács	Magyar Helga
-------	--------------

Budapest	Dr. Fülöp István
	Dr. Zsíros Tibor
	Nényei Gáborné
	Subai Józsefné
	Varga Béla

Érsekvadkert	Lukács András
--------------	---------------

Gödöllő	Dobosné Lukács Erzsébet
---------	-------------------------

Hatvan Cziczkáné Zólyomi Mária
 Dinnyésné Nagy Katalin
 Dr. Kurpé László
 Dr. Molnár Lajos
 Fülöp Gyuláné
 Füzér Judit
 Gregus Zoltánné
 Havelantné Hegedűs Ildikó
 Kovácsné Varga Katalin
 Krizsánné Szitányi Györgyi
 László Józsefné
 Molnárné Kovácsik Rita
 Rohács János
 Zelnikné Salga Krisztina

Piliscsaba Dr. Farkas Elek

Csíkszentdomokos Kedves Ferenc

Los Angeles (USA) Csatlós Eszter
 Vaka Szabolcs

Németország Dudás János

Köszönet

Tóth Éva igazgatónőnek,
 aki a szerkesztés és a kiadás nehéz és fáradtságos munkáját helyettem
 elvégezte, és mindazoknak, akik segítettek és lehetővé tették, hogy ez
 a könyv megjelenhessen.

Szántó Lóránt

Tartalom

Előszó	3	Pedagógiai hitvallás	82
Boldog története		Mag-sors	83
<i>Elbeszélő költemény</i>	7	Quo vadis, Domine?	
Legenda	8	(Hová mész, Uram?)	84
Boldogi történetek		Számvetés	84
<i>Népszínművek</i>	26	Az Est Templomában	86
„Itt leszünk mi boldogok”	27	Nyugdíjas ének	87
Búzás Mihály élete és halála	40	Hajnali ködben	88
Pillanatképek, életérzések,		Boldogi csendben	88
meditációk		Boldogi madarak	89
<i>Versek</i>	61	Palórország szélén	91
Tanítók	62	Augusztus végén	92
Pusztá	63	Palóc titok	93
Gépelés	64	Hajnali séta	94
Cséplés Boldogon	65	Boldogi hajnal (1.)	95
Hajnali kép	65	Őszi tájkép	96
A kalapok	66	Este Boldogon (2.)	97
Vasárnap délután	66	A műhelyem	98
Egy bejegyzés	67	Csend	99
„Ki voltál?”	68	Jaj!	100
Egy sírásó halálára	69	Süvít a szél	100
Mi lesz belőled?	70	Névtelen sírok	101
Az új tanítókhoz	70	Vajdaréti képek	102
A tanító	71	„Gyüttmentek”	104
Parasztok	72	Szomszédaink	104
Téli reggel	73	Napkelte ködben	105
Így szünet előtt	74	Ezüstkorong a ködben	106
Este Boldogon (1.)	75	Boldogi hajnal (2.)	107
Reggel	76	Boldogi élet	108
Gyűlésen	77	Számadás	111
Téli reggel Boldogon	77	Zúg az őszi szél	112
Eső után	78	Választások előtt	112
Virágok az iskola ablakában	79	Mit hoz a jövő?	113
Az elkésők	80	Hajnal Boldogon (1.)	114
Köszöntés	81	A magány dicsérete	115

Boldogiak	116	Zászlóavatásra	154	Ökörnyál	188	Nyolcvanadik születésnapra	216
A tél első napja	116	Buksi	155	Temetés	188	Karácsonyi köszöntő	217
Nevelőknek	117	Kopjafa a kertünk végén	155	Egy választás margójára	188	Téli szürkeség	218
Boldog	118	Ódon kereszt a faluvégen	156	Találós kérdés	189	Havas utca napsütésben	218
Mene, tekel, ufarszin...	120	Az utolsó néptanító	157	Alkonyodik	189	Hattyúdal	219
Választás után	122	Év végi számadás	158	Jutalom	190	Hangok a ködben	220
Süt a nap	122	Emlékeztető tüzek	160	Hajnalodik	191	A két honvéd	221
Ünnepi megemlékezés	123	A jeltelen sírok üzenete	161	Boldogi séták	192	Boldog, aki többet nem kíván!	222
Végrendelet	124	Mint vízben a kavics	162	Honnét? Hová?	193	Valaki voltam...	223
Karácsony, 1944.	125	Látomások	163	Falusi ember vagyok	195	Tavaszi Boldogon	224
Téli séta	125	Tavaszdik	164	A szomszédban járt a halál	196	A lélek békéje	225
Múlnak az évek	126	Kikérő vers (Palya Gábor és Molnár	165	Hullik a fáról a levél	198	Sólyomszárnyon szállnak	226
Újévi gombázás	128	Mónika esküvőjére)	165	A nagykovács	199	az évek	226
Alszik a kert	130	Nyárvégi tücsökszerenád	166	Kishalfogó-verseny	200	Egyszer fent, egyszer lent	227
Olyan szép a világ!	131	Boldoggá tenni másokat	166	Lakodalom van a mi utcánkban	201	Vasárnap délután	227
Falukrónika	132	Zsírosné Őszi Katalinnak	167	Hajnali látomás	202	Szántai Dani	228
„Historia Domus”	133	Sárguló őszidőben	168	Szeptemberi gondolatok	203	Nyári zivatar	229
Gyertyaszentelő Boldogasszony	133	Még nem ismertek, emberek!	170	A darázs	204	Morvai Erzsikének	230
Gigászi álmok	134	Útban Hádész elé	170	Négysorosok (részletek)	205	Meghalt Soós Feri!	231
Megjegyzés a Gigászi álmokhoz	135	Az üdvösség útján	171	Boldog	205	Téli séta Boldogon	231
A régi szavak tudói	135	(„Kuszala múlá”)	171	Nagykovács	205	Beatus ille...	233
Régi könyvek	137	Cincinatus elment szántani	172	Heréd	205	”Beatus ille” folytatása	233
Ravasz tavasz	139	Meghalt Zsámboki Laci	173	Hatvan	205	És a folytatás folytatása...	234
Emlékezés Búzás Mihályra	140	Boldogi vasárnap	174	És újra Boldog	205	Boldog 2003-ban	235
Talán valami sikerült	141	Délutáni kerekedés	175	Bonta bírónő	206	József-napra	236
Végszó	141	Futó Vikinek	176	Boldogi ősz	206	Tavaszi a télben	236
Kitárom a szívem	141	Rohács Pistának	177	Bonta bírónő	207	Pénteken temetik	237
Kertész vagyok	142	Gondolatok a horgásztónál	178	Zsíros Tibornak,	208	Fülöp Klárikát	237
Születésnap köszöntő	144	Nórának	180	egy igazi, magyar		Nem igaz!	238
Boldogi himnusz	145	Nyugalom	181	szeizmológusnak	208	Nyugdíjba megy Klárka!	239
Vadvirágos nyár	146	Három öreg szobor	181	Gyógyszertáratavatra	209	A megvilágosodás	240
A Vályogosnál	147	Perzsel a nyár	183	Mikor hajnalban felkelek	210	Hajnali meditáció	241
Harmatos réten	148	Elment Varga Józsi bácsi	184	Hajnal Boldogon (2.)	211	Éjfél van...	242
Útjavításra	149	Csak egy kilométer a végtelen	185	A boldogi Ikarosz	212	Gyönyörű a magyar nyelv!	243
Útjavításra II.	149	A templomban	186	Ülök a teraszon	212	A kertben	244
Születésnap köszöntő II.	151	Járom a falut	187	Záporosó	214	Virágos út	245
Árpád úti elégia	152	Őszi virágok	188	Váltás	215	Fekete Buddha	246

Tóth Mihályné	247
Hullanak a helikopterek	248
Őszvégi csoda	249
Zsíros Istvánnak	250
Egyszer még tananyag leszek!	251
Mese Tóth Marikának	252
A Takarékszövetkezet	253
Az utolsó lovastüzér	254
Búcsú Brunner Istvántól	257
Virágokat faragok	258
Magyarul beszélni tilos!	259
Zárszó	260
Száll az ének, szól a rege...	262
Önéletrajz	263
Képes melléklet	266
Támogatók	280